

Financial Intelligence Unit - Nederland

FIU-Nederland

Jaaroverzicht

2019

Voorwoord

Beste lezer,

Dit jaaroverzicht wordt samengesteld in een periode die voor altijd in ons geheugen zal blijven. Nederland is in een “intelligente lockdown” en verkeert in een situatie waarin de toekomst op diverse vlakken onzeker is. In dit jaaroverzicht kijken we terug op 2019, het lijkt nu bijna een andere tijd.

Met dit jaaroverzicht geeft de FIU-Nederland u een inzage in de activiteiten die de FIU-Nederland in 2019 heeft verricht om witwassen, onderliggende delicten en terrorismefinanciering tegen te gaan. Ieder jaar kent mijlpalen maar 2019 was niet alleen voor de FIU-Nederland, maar ook voor mij persoonlijk een bijzonder jaar. De afgelopen jaren heeft de FIU-Nederland zich meer en meer ontwikkeld tot een publieke organisatie die waar mogelijk, deelt, samenwerkt, coördineert en leidt als het financial intelligence betreft. Dit is zeker niet alleenop het conto van de FIU-Nederland toe te schrijven, maar is in gelijke mate te danken aan de publieke en private partijen die de waarde inzien van een intensieve gezamenlijke aanpak van de bestrijding van witwassen, terrorismefinanciering en daarmee eveneens de aanpak van ondermijnende criminaliteit.

De FIU-Nederland ontving in 2019 541.236 “reguliere” ongebruikelijke transacties, een aanzienlijke toename in vergelijking met 2018. De transacties op basis van de objectieve meldindicator voor risicolanden zijn hierbij buiten beschouwing gelaten. De FIU-Nederland merkte in 2019 een totaal van 39.544 transacties als verdacht aan, gebundeld in 5.302 dossiers. Daarmee daalde het aantal verdacht verklaarde transacties en opgemaakte dossiers ten opzichte van 2018, maar de totale waarde van de verdachte transacties verdubbelde in 2019, naar een totale surreële waarde van meer dan negentien miljard euro. Alle 39.544 verdachte transacties zijn overgedragen aan de opsporings-, inlichtingen-, en veiligheidsdiensten voor verder onderzoek en mogelijke vervolging.

In 2019 investeerde de FIU-Nederland vooral in twee zaken, te weten intensivering van samenwerking en verbetering van technologie. Samenwerking gebeurde in 2019 meer dan ooit tevoren in een zeer constructieve setting, van publiek tot privaat en van nationaal tot

internationaal. De FIU-Nederland lanceerde samen met vier banken in 2019 de Fintell Alliance Nederland, een intensieve publiek-private samenwerkingsvorm. Er werd samengewerkt met de publieke diensten onder de vlag van het FEC in de Serious Crime Task Force en de Terrorisme Financiering Task Force. Nationale samenwerkingsvormen die in 2019 mooie resultaten boekten zowel op zaaks-, kennis-, als inzichtniveau. Daarnaast was er in 2019 het 25-jarige bestaan van de meldplicht in Nederland, waar de FIU-Nederland door hier een seminar over te organiseren en het boek ‘Na de Poortwachters, 25 jaar ongebruikelijke transacties’ uit te brengen, waarvan het eerste exemplaar door mij aan de minister van Justitie en Veiligheid werd uitgereikt gedurende een werkbezoek van hem aan de FIU-Nederland. Ook op internationaal gebied was de FIU-Nederland in 2019 actief, onder meer door de jaarlijkse plenaire bijeenkomst van de Egmont Group of Financial Intelligence Units te organiseren in Nederland. Centrale thema van deze bijeenkomst was het verbeteren van publiek-publieke samenwerking vanuit het oogpunt van een FIU. De Koningin en de minister van Justitie en Veiligheid openden deze bijeenkomst en gaven beiden een speech voor alle circa 500 gasten met maar liefst 163 nationaliteiten. Deze internationale bijeenkomst had voor mij een persoonlijk tintje omdat ik aan het eind van deze bijeenkomst mijn tweejarig voorzitterschap van de Egmont Group of Financial Intelligence Units mocht overdragen.

De investering op het tweede punt, technologie, kreeg in 2019 eveneens de volle aandacht. De FIU-Nederland investeert in datascience, in verdere automatisering en in nieuwe manieren om steeds beter en efficiënter te kunnen analyseren en data te verrijken. Dit is een proces dat meerdere jaren omvat, waarbij in 2019 verder is gebouwd aan het neerleggen van een solide fundering.

Een dag van 2019 wil ik in mijn voorwoord nog extra belichten. 18 maart, de tramaanslag in Utrecht. Tijdens het zoeken naar de dader maakte de politie zijn naam publiek. Daarmee stelde ze veel organisaties in de gelegenheid hun bijdrage te leveren. De FIU-Nederland ontving in die vreselijke uren een telefoontje van een bankmedewerker die dezelfde naam

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Ongebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

in de eigen data had gevonden en daarbij ook een telefoonnummer kon doorgeven. Deze informatie is onmiddellijk integraal verdacht verklaard en doorgezet naar de relevante politiediensten. Het nummer is uiteindelijk behulpzaam gebleken bij het lokaliseren van de dader van de aanslag.

Met dit voorbeeld kan ik alleen maar dankbaar zijn voor de korte lijnen tussen alle relevante partijen en de alerte reactie van de meldingsplichtige instelling.

Vanuit dit overzicht van een aantal belangrijke inzichten vanuit 2019 is voor mij het volgende heel belangrijk. De FIU-Nederland toont zich als publieke organisatie bij de aanpak van witwassen, terrorismefinanciering en ondermijning meer dan ooit een waardige, nuttige en veelal noodzakelijke partner. De behaalde resultaten in 2019 waren alleen mogelijk door de inzet van alle partners waar de FIU-Nederland mee samenwerkt, zowel op nationaal als internationaal gebied en de nadrukkelijke inzet van de medewerkers van de FIU-Nederland. Daarmee kijk ik, ondanks de huidige omstandigheden veroorzaakt door het Coronavirus, met het volste vertrouwen uit naar 2020 waarin de gezamenlijke aanpak van witwassen, terrorismefinanciering en ondermijning onverkort de aandacht blijft vragen en daarmee bijdraagt aan de integriteit van het financiële systeem voor maatschappelijke veiligheid en economische stabiliteit.

Vanuit deze inzichten rest mij nog u veel leesplezier toe te wensen met dit jaaroverzicht 2019.

Hennie Verbeek-Kusters MA, juni 2020

Hoofd FIU-Nederland

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Ongebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Managementsamenvatting	5
1. Ontwikkelingen in 2019	9
1.1 Prioriteit op vastgestelde thema's	10
1.2 Onderweg naar een 'nieuwe' FIU-Nederland	10
2. Samenwerking in 2019	16
2.1 Nationale samenwerking	17
2.2 Samenwerking publiek – privaat	19
2.3 Internationale samenwerking	21
3. Ongebruikelijke transacties	25
3.1 Aantallen ongebruikelijke transacties	26
3.2 Meldingsplichtige instellingen	26
3.3 Toezicht op de meldplicht	28
4. Analyse van ongebruikelijke transacties	30
4.1 Ontvangen ongebruikelijke transacties	31
4.2 Eigen onderzoeken op thema's	33
4.3 Operationele samenwerking internationaal	35
5. Verdacht verklaarde transacties	37
5.1 Verdacht verklaarde transacties en dossiervorming	38
5.2 Criminaliteitsvormen	40
6. Financiering van terrorisme	41
6.1 Nationale ontwikkelingen	42
6.2 Samenwerking met private partners	44
6.3 Ontwikkelingen internationaal	45
6.4 Operationele resultaten	46
7. Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba	47
7.1 Ongebruikelijke transacties vanuit Caribisch Nederland	48
7.2 Verspreiden van verdachte transacties in Caribisch Nederland	48
7.3 Andere activiteiten voor de BES-eilanden	49
<i>Bijlage I</i>	
Kengetallen FIU-Nederland 2019	50
<i>Bijlage II</i>	
Over de FIU-Nederland	54
BII. 1 Positionering, wettelijke taak en missie	54
BII. 2 De Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft)	55
BII. 3 Beleid en meerjarendoelstellingen	56
BII. 4 Het nationale en internationale speelveld	56
BII. 5 Werkzaamheden FIU-Nederland	57
<i>Bijlage III</i>	
Lijst met gebruikte afkortingen	61

	Managementsamenvatting
I	Ontwikkelingen in 2019
2	Samenwerking in 2019
3	Ongebruikelijke transacties
4	Analyse van ongebruikelijke transacties
5	Verdacht verklaarde transacties
6	Financiering van terrorisme
7	Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba
I	<i>Bijlage I</i> - Kengetallen FIU-Nederland 2019
II	<i>Bijlage II</i> - Over de FIU-Nederland
III	<i>Bijlage III</i> - Lijst met gebruikte afkortingen

Managementsamenvatting

Ontwikkelingen 2019

In voorgaande jaren constateerde de FIU-Nederland dat de aantallen ongebruikelijke transacties per jaar toenamen, zo ook in 2019. Met deze toename nam in 2019 eveneens de behoefte aan de producten van de FIU-Nederland verder toe. Omdat de FIU-Nederland te maken heeft met ontwikkelingen van witwasmethodieken, transactiecomplexiteit en de verdere digitalisering van het betalingsverkeer werd hier in 2019 op geanticipeerd. De FIU-Nederland richtte zich in 2019 op technologische oplossingen om deze ontwikkelingen aan te gaan. Daarbij is een geautomatiseerde en digitale manier van analyse en informatieverwerking noodzakelijk. Het gericht toepassen van datascience, automatiseringsprocessen, nieuwe applicaties en data analyse moeten ervoor gaan zorgen dat de FIU-Nederland bij de tijd blijft. Dit is onder meer van belang bij de analyse van bijvoorbeeld virtual assets en voor inzichten van complexe internationale bedrijfsstructuren. In 2019 werkte de FIU-Nederland aan het gebruiksvriendelijker maken van het melden van ongebruikelijke transacties voor handelaren. De datadeling vanuit de FIU-Nederland naar Europol werd in 2019 overgedragen aan de Nationale Politie,

evenals de screeningstaak van het financiële stelsel. De FIU-Nederland keek in 2019 naar de verdere mogelijkheden om open bronnen (OSINT) te gebruiken voor analysedoeleinden.

Samenwerking

In 2019 was er sprake van meer zichtbare samenwerking, zowel nationaal als internationaal. Deze samenwerking was niet alleen op het publieke vlak, maar vond daarnaast ook specifiek met private partners plaats. In 2019 heeft de FIU-Nederland geparticipeerd in nieuwe en lopende projecten binnen het Financieel Expertise Centrum (FEC). In 2019 werd er door de FIU-Nederland deelgenomen aan meerdere Fieldlabs, innovatieve samenwerkingsvormen die zich intensief richten op een specifiek crimineel probleem. In 2019 verzwaarde de overheid de aanpak van ondermijning. Hierbij was de inzet van de FIU-Nederland van belang. De FIU-Nederland kan vanuit de beschikbare data inzichten genereren in hoe ondermijning financieel vorm krijgt. In 2019 werden extra fondsen aan de FIU-Nederland toegekend voor extra mensen en middelen gerelateerd aan de verzwaarde aanpak van ondermijning. Deze gelden komen naar verwachting in 2020 binnen.

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Ongebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I *Bijlage I* - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II *Bijlage II* - Over de FIU-Nederland

III *Bijlage III* - Lijst met gebruikte afkortingen

Vanuit een initiële pilot in 2018, is in 2019 een samenwerking ontstaan met meerdere afzonderlijke banken onder de naam Fintell Alliance. Dit publiek-private samenwerkingsverband is gericht op het uitwisselen van kennis en het versterken van de effectiviteit van het melden van ongebruikelijke transacties. Het doel van de Fintell Alliance is om een beter zicht op criminele netwerken, facilitators, de gehanteerde modus operandi en het witwassen van crimineel vermogen te verkrijgen.

Daarnaast kwam er in 2019 ook een andere publiek-private samenwerking tot ontwikkeling gekomen onder de naam Serious Crime Taskforce (SCTF). Deze publiek-private samenwerking tussen het Openbaar Ministerie (OM), de Nationale Politie, de Fiscale Inlichtingen en Opsporing Dienst (FIOD), de FIU-Nederland en de grootbanken heeft als doel ondermijnende criminaliteit tegen te gaan en tevens de integriteit van de financiële sector te beschermen op basis van samenwerking en verdere informatiedeling

In 2019 had de FIU-Nederland de eer om de 26e plenaire Egmont Group bijeenkomst te mogen organiseren in Den Haag. Het thema van deze bijeenkomst betrof het verbeteren van publiek-publieke samenwerking vanuit een FIU-perspectief. De bijeenkomst werd voorgezeten door het hoofd van de FIU-Nederland en geopend door Hare majesteit koningin Máxima, als speciale pleitbezorger van de Verenigde Naties (VN) secretaris-generaal voor inclusieve financiering voor ontwikkeling en door de minister van Justitie en Veiligheid die beiden een speech gaven.

Analyseren van ongebruikelijke transacties

Het aantal ontvangen ongebruikelijke transacties vertoonde in 2019 een enorme toename naar maar liefst 2.462.973 meldingen. Deze toename is grotendeels toe te rekenen aan een wettelijke indicator in relatie tot derde risicolanden, die in 2018 van kracht werd. Van deze 2.462.973 meldingen zijn er in totaal 541.236 meldingen gemeld op basis van andere redenen. Daarmee nam het aantal meldingen van ongebruikelijke transacties, buiten de genoemde indicator, in 2019 aanzienlijk toe. In 2019 werden er door de FIU-Nederland 5.302 dossiers samengesteld met daarin 39.544 verdachte transacties. Daarmee is het aantal verdacht verklaarde transacties in vergelijking met 2018 teruggelopen en nam ook het aantal dossiers dat in 2019 werd opgemaakt in aantal af. De totale waarde van alle verdachte transacties verdubbelde in 2019 naar een totale waarde van meer dan negentien miljard euro. De FIU-Nederland heeft vanuit de trend van

toenemende aantallen ongebruikelijke transacties, in 2019 voorbereidingen getroffen om in de nabije toekomst de inzet van meer technologische analyse middelen mogelijk te kunnen maken.

In 2019 heeft de FIU-Nederland zich voorbereid op de naderende wetgeving in relatie tot virtual assets. Daarbij gaat het om exchanges en custodian wallets. Voor de FIU-Nederland is de samenwerking met deze nieuwe melders van belang als nieuwe poortwachters binnen het financiële stelsel. In 2019 werden vier rapportages beschikbaar gesteld die meldingsplichtige instellingen helpen in het herkennen en vaststellen van ongebruikelijke transacties. Het openbare deel van de rapportages is op de website van de FIU-Nederland geplaatst voor verdere inzage. De FIU-Nederland deelt kennis en ervaringen aan de hand van geanonimiseerde casussen via de website. Inmiddels zijn er meer dan tweehonderdvijftig geanonimiseerde casussen beschikbaar die per meldgroep online zijn te bekijken.

In 2019 werden er door de FIU-Nederland in totaal 1.298 gerichte verzoeken van de Landelijk Officier van Justitie (LOvJ) ontvangen vanuit opsporingsonderzoeken, waarbij de complexiteit van deze verzoeken in 2019 toenam. De FIU-Nederland tracht de afhandeling van de LOvJ-verzoeken in de toekomst deels te kunnen automatiseren,

Ieder jaar worden door de FIU-Nederland binnen de gestelde thema's gerichte onderzoeken uitgevoerd. In 2019 lag de focus binnen dit onderwerp op mensenhandel en seksuele- en arbeidsuitbuiting binnen het thema witwassen in relatie tot crimineel vermogen. Met het oog op publiek-private samenwerking is in 2019 op het gebied van mensenhandel samengewerkt met een aantal banken. Hierdoor zijn de meldingen van ongebruikelijke transacties ten aanzien van mensenhandel in 2019 verbeterd. Daarnaast besteedde de FIU-Nederland in 2019 eveneens extra aandacht aan het onderwerp drugs. Daarbij werd met succes gekeken naar bedrijven die fruit importeren vanuit cocaïne producerende landen. Vanuit een analyse van de FIU-Nederland bleek dat een aantal van deze fruitbedrijven opmerkelijke kenmerken vertoonden. Dankzij een projectmatige aanpak kon er in 2019 een groot aantal fruitbedrijven onderkend worden en werd er cocaïne vroegtijdig onderschept door de opsporingsdiensten. In 2019 werd er eveneens gericht aandacht besteed aan dossiers met een kenmerk gerelateerd aan zorgfraude. In 2019 heeft de FIU-Nederland wederom een analyse verricht om de omvang van zorgfraude gerelateerde transacties

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Gebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

in beeld te brengen. Ook in 2019 zag de FIU-Nederland dat een deel van de ongebruikelijke transacties gerelateerd aan zorgfraude, mogelijk te maken had met terrorisme financiering, hoewel dit verhoudingsgewijs wel is gedaald in vergelijking met het voorgaande jaar. Daarnaast voerde de FIU-Nederland in 2019 gesprekken met een aantal partners om te komen tot de ontwikkeling van een zorgfraudemonitor. Het voornemen is om deze monitor, die op een semi-geautomatiseerde wijze zorgfraudetransacties in beeld moet gaan brengen in 2020 in gebruik te nemen.

In 2019 werden er door de FIU-Nederland 538 informatieverzoeken van tachtig verschillende FIU's ontvangen Request For Information (RFI) en werden er door de FIU-Nederland 501 RFI's verzonden aan 79 andere FIU's die te maken hadden met subjecten die mogelijk betrokken waren bij een analyse of onderzoek naar witwassen en/of terrorismefinanciering.

Verdacht verklaarde transacties

In 2019 verklaarde de FIU-Nederland 39.544 transacties verdacht op basis van onderzoek en analyse. Alle verdacht verklaarde transacties zijn ter beschikking gesteld aan de opsporings-, inlichtingen-, en veiligheidsdiensten, waarna ze worden gebruikt voor verschillende doeleinden. De FIU-Nederland stelde in totaal 5.490 onderzoekdossiers samen waarvan er 5.302 dossiers bestonden uit verdacht verklaarde transacties. Daarmee werden 1.645 dossiers voorzien van de status 'niet verdacht' omdat vooralsnog geen link gelegd kon worden met strafbare feiten. In 2019 werden er 38 dossiers voorzien van de status 'embargo verdacht'. De FIU-Nederland maakt in 2019 de beleidsmatige keuze om meer eigen onderzoek te verrichten ten aanzien van het verdacht verklaren van transacties waardoor het aantal verdachte transacties en alsmede het aantal opgemaakte dossiers op basis van de Verwijzingsindex Recherche Onderzoeken en Subjecten (VROS) -match over 2019 lager uit valt. Het aantal verdacht verklaarde transacties op basis van een LOvJ verzoek nam in 2019 toe en daarnaast werden deze verzoeken complexer van aard.

De grootste hoeveelheid verdachte transacties was in 2019 afkomstig vanuit de sector betaaldienstverleners. De banksector vertoond in 2019 een toename van meer dan twintig procent verdacht verklaarde transacties ten opzichte van 2018, naar verwachting als gevolg van de intensivering van de compliance activiteiten binnen de banksector. Ook de verdacht verklaarde transacties binnen de sector handelaren vertoonden in 2019 een toename van meer dan vijftig procent.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Ongebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

Financiering van Terrorisme

In 2019 werden door de FIU-Nederland 49 ongebruikelijke transacties verdacht verklaard en werden er 11 dossiers gevormd in relatie tot de Sanctiewet waarbij het hoofdzakelijk om girale transacties en om money transfers ging.

De FIU-Nederland levert proactief of op basis van een specifiek verzoek zo nodig de verzochte financial intelligence aan mogelijke terrorisme gerelateerde situaties. Ook in 2019 werden mede hierdoor een aantal verdachten vervolgd voor het financieren van strijders die mogelijk deelnamen aan de gewapende strijd in Syrië.

In 2019 is er door de FIU-Nederland gewerkt aan de ontwikkeling van terrorisme financierings-risicoprofielen. Een voorbeeld van deze TF-risicoprofielen is een signalering ten aanzien van het misbruik van stichtingen voor het financieren van terrorisme. De FIU-Nederland heeft in 2019 de factsheet 'Kwetsbaarheid Non Profit Organisaties in Nederland' opgesteld. Deze factsheet is gedeeld met circa 4300 meldingsplichtige instellingen om meer kennis te delen ten aanzien van dit onderwerp. Daarnaast werd er door de FIU-Nederland in 2019 geïnvesteerd in het verkrijgen van inzichten in financieringsaspecten rondom de ISIL organisatie en de verplaatsing van Foreign Terrorist Fighters naar andere geografische locaties. Ook werd er in 2019 onderzoek verricht naar fondsen die direct na de val van het kalifaat werden verplaatst. In 2019 heeft dit heeft onder meer geleid tot de eerste plaatsing van een stichting op de Nederlandse sanctielijst en het bevriezen van hieraan gerelateerde tegoeden.

In 2019 is de Terrorisme Financiering Taskforce (TF-taskforce) vaststaand ingericht. Deze TF-taskforce zorgt ervoor dat analysemodellen om terrorismefinanciering te kunnen detecteren samen met de banken worden ontwikkeld. De TF-taskforce behandelt actuele casussen op het gebied van terrorismefinanciering, waardoor er ruimte is voor een toename van kennis en ervaringen. Bankens onderzoeken op basis van risicoprofielen welke personen naar voren komen als mogelijk betrokken bij de financiering van terrorisme en vergelijken deze ongebruikelijke transacties op bilaterale wijze met de andere participerende banken, waarna melding bij de FIU-Nederland volgt.

In 2019 heeft de FIU-Nederland samen met het Financial Crimes Enforcement Network (FinCen), de Amerikaanse FIU, het internationale Egmont Group of Financial Intelligence Units (Egmont Group of FIU's) project 'Lone Actors and Small Cells' afgerond, gericht op het beter waarnemen van individuen die een motief hebben om een terreurdaad te plegen. Dit heeft geresulteerd in een internationaal gepubliceerd rapport genaamd 'Counter Terrorist Financing - Lone Actors and Small Cells' ten bate van de huidige 164 FIU's van de Egmont Group. In 2019 werden er door de FIU-Nederland, 2.515 transacties verdacht verklaard op basis van een mogelijk verband met het financieren van terrorisme gebundeld in 594 dossiers. Daarmee is het aantal gevormde dossiers meer dan twee keer zo groot als voor de opkomst van islamitische staat

Caribisch Nederland

Alle meldingsplichtige dienstverleners op de BES-eilanden dienen ongebruikelijke transacties te melden bij de FIU-Nederland conform de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme voor Caribisch Nederland (Wwft BES). Om ervoor te zorgen dat er op een gerichte manier aandacht is voor de meldingsplichtige dienstverleners staan deze, zo nodig, in contact met een liaison van de FIU-Nederland. In 2019 ontving de FIU-Nederland 1031 ongebruikelijke transacties afkomstig van de meldingsplichtige dienstverleners gevestigd op de BES-eilanden. Het merendeel van deze ongebruikelijke transacties was afkomstig van de banken, de Douane, notarissen en de belastingadviseurs. Het aantal ontvangen ongebruikelijke transacties fluctueert jaarlijks weinig.

De FIU-Nederland verklaarde in 2019, 276 ongebruikelijke transacties verdacht gerelateerd aan de BES-eilanden. Deze 276 verdachte transacties zijn door de FIU-Nederland gebundeld in 26 dossiers en vertegenwoordigen een gezamenlijke waarde van meer dan 21 miljoen euro. Onder de doorgemelde verdachte transacties bevonden zich tien voorgenomen transacties. Ook voor de verdachte transacties geldt dat de meeste in 2019 werden gemeld door bankinstellingen. In 2019 werd het merendeel van de ongebruikelijke transacties binnen de BES-eilanden op basis van eigen onderzoek door de FIU-Nederland verdacht verklaard. De FIU-Nederland ontving in 2019 het aantal van 24 LOvJ verzoeken. Alle verdachte verklaarde transacties zijn door de FIU-Nederland overgedragen aan de opsporings-, inlichtingen-, en veiligheidsdiensten en/of aan het Openbaar Ministerie en het Recherche Samenwerking Team (RST) van de Nationale Politie, actief binnen de regio.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Ongebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

1. Ontwikkelingen in 2019

Dit hoofdstuk geeft de interne en externe ontwikkelingen weer die in 2019 van invloed zijn geweest op de FIU-Nederland. Daarmee worden onder meer de stappen bedoeld die de FIU-Nederland in 2019 heeft gezet op het gebied van enerzijds automatisering en analysemethodieken op basis van de voortschrijdende inzichten op het gebied van de analyse van gegevens en anderzijds optimalisatie van het proces omtrent het melden van ongebruikelijke transacties. Het hoofdstuk beschrijft daarnaast de uitdagingen voor de FIU-Nederland in 2019 en hoe deze in een veranderende omgeving zijn aangegaan.

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Ongebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I *Bijlage I* - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II *Bijlage II* - Over de FIU-Nederland

III *Bijlage III* - Lijst met gebruikte afkortingen

1.1 Prioriteit op vastgestelde thema's

Zoals in de afgelopen jaren het geval was, vormden in 2019 de door de FIU-Nederland vooraf vastgestelde thema's een basisstructuur bij het prioriteren op onderwerp. Deze thema's krijgen mede vorm op basis van het National Risk Assessment en de prioriteiten van de opsporings-, en inlichtingen- en, veiligheidsdiensten. Deze methodiek wordt door de FIU-Nederland gehanteerd vanuit een logisch proces van vraag en aanbod en vanuit de eigen inzichten op specifieke onderwerpen. De inzichten, fenomenen en trends worden verkregen uit de door de FIU-Nederland uitgevoerde analyses of door bijvoorbeeld (inter)nationale samenwerking. De vastgestelde thema's kennen inhoudelijk gezien soms wel specifieke aanpassingen. Inhoudelijke aanpassingen aan deze thema's kunnen onder andere voortkomen uit voortschrijdend inzicht op basis van een veranderde behoefte van de opsporings-, inlichtingen- en veiligheidsdiensten of noodzakelijke prioritering.

Met het thematisch gericht onderzoek doen naar het belang van ongebruikelijke transacties draagt de FIU-Nederland bij aan het voorkomen en bestrijden van witwassen, het financieren van terrorisme en de onderliggende misdrijven.

In 2019 hanteerde de FIU-Nederland de volgende geprioriteerde thema's:

- Gekende en ongekende dreiging in relatie tot terrorismefinanciering;
- Corruptie;
- Witwassen in relatie tot crimineel vermogen, waaronder een focus op:
 - witwasconstructies;
 - financiële facilitators;
 - misbruik van virtual assets;
 - mensenhandel/mensensmokkel;
 - drugs
 - afpakken van crimineel vermogen;
- Fraude, waaronder gerichte aandacht voor zorg-gerelateerde fraude;
- Caribisch Nederland;
- Opmerkelijke wijzigingen in meldpatronen- en dossiers.

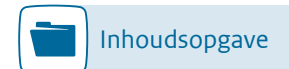
Naast de aandacht voor de geprioriteerde thema's, was de FIU-Nederland in 2019 alert op het creëren van inzicht in onderwerpen die binnen de thema's vallen, maar vanuit een andere invalshoek komen. Hierbij valt te denken aan de bestuurlijke aanpak van ondermijning of urgente situaties,

bijvoorbeeld bij een mogelijke terreurdreiging. De FIU-Nederland kan aan de hand van financiële inzichten op basis van de analyse van ongebruikelijke transacties, bijdragen aan het blootleggen van voorbereidingshandelingen en de identificatie van strafbare feiten. Het is in de huidige wereld nagenoeg onmogelijk om te leven, ondernemen en te bewegen zonder daarbij financiële sporen achter te laten. Naar verwachting zal dit in de nabije toekomst alleen maar verder toenemen. Het is daarbij aan de FIU-Nederland om te bepalen of deze financiële sporen aanleiding vormen om een ongebruikelijke transactie verdacht te verklaren. Dit inzicht geeft de FIU-Nederland een unieke informatiepositie die niet alleen bij normaal onderzoek en opsporingsonderzoeken kan worden gebruikt, maar ook in het geval van situaties waarbij een financieel inzicht kan bijdragen tot tijdig ingrijpen.

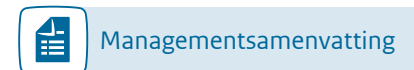
1.2 Onderweg naar een 'nieuwe' FIU-Nederland

In de afgelopen jaren constateerde de FIU-Nederland dat de aantallen ongebruikelijke transacties die bij de FIU-Nederland worden gemeld, kijkend naar de laatste jaren, verder toenemen. Ook in 2019 was dit het geval (zie verder hoofdstuk 3 en bijlage I). Ook de mate waarin de FIU-Nederland nationaal en internationaal samenwerkt en de behoefte aan de intelligence waar de FIU-Nederland in voorziet, nemen in gelijke trede toe. Ontwikkelingen in de bovenwereld (bijvoorbeeld door de sterke opkomst van digitale betaalmethodieken) en ontwikkelingen in de onderwereld (bijvoorbeeld door witwassen-as-a-service¹) kunnen ervoor zorgen dat transacties steeds meer gefragmenteerd worden en in een netwerk worden uitgevoerd met als doel witwassen te verhullen. Daarnaast neemt de complexiteit en de snelheid (*instant payment*) van individuele transacties (de toename van digitaal betalingsverkeer maakt overboeken naar het buitenland steeds sneller en eenvoudiger) toe. Ook verandert de vorm van bepaalde soorten van transacties (zoals de crypto dienstverlening), waarover aan de FIU-Nederland wordt gemeld. Witwasmethodieken evolueren aan de hand van digitale en communicatie-ontwikkelingen in een steeds hoger tempo en worden daarbij steeds complexer. Deze ontwikkelingen zorgen

¹ Met witwassen-as-a-service wordt in dit jaaroverzicht bedoeld; het tegen betaling aanbieden van gerichte diensten door een persoon of organisatie met het oogmerk het witwassen van crimineel verkregen vermogen voor derden.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Ongebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

ervoor dat de aard van de taken van de FIU-Nederland complexer wordt en het detecteren van (nieuwe) fenomenen en trends gerichte en extra inzet vraagt.

Om deze onvermijdelijke veranderingen het hoofd te kunnen bieden, is de inzet van technologische oplossingen voor de FIU-Nederland onontbeerlijk. In voorgaande jaren is de FIU-Nederland begonnen met het leggen van een fundament voor de aanzet naar een digitaliseringsproces. Dit helpt de FIU-Nederland bij de transitie van analoge werkprocessen naar primaire digitale en geautomatiseerde werkprocessen. Hierdoor worden de nu nog vele administratieve handelingen sterk verminderd en kan de kennis en het specialisme van de FIU medewerkers steeds effectiever worden ingezet. Dit veranderproces wordt nauwkeurig en stapsgewijs doorlopen, opdat de FIU-Nederland aan haar wettelijke taakstelling blijft voldoen en tegelijkertijd toewerkt naar meer geautomatiseerde analysemethodieken en informatieverwerking en de kwalitatieve inzet van de FIU medewerkers. Deze paragraaf geeft weer welke stappen in 2019 hebben bijgedragen aan dit proces.

De complexiteit van individuele transacties neemt toe.

Data science

Met het inrichten van een datascience functie is de FIU-Nederland in 2018 begonnen met het opzetten van data-experimenten op het gebied van transactie modellering en tekstanalyse. Ook is gekeken naar de toegevoegde waarde van het geautomatiseerd gebruik van externe informatiebronnen (zoals het handelsregister) bij de dossieropbouw ten behoeve van de besluitvorming voor het verdacht verklaren van een transactie. Tevens is geëxperimenteerd met het automatisch genereren van intelligente zoekslagen op basis van de meldteksten die gekoppeld zijn aan transacties. Beide analysevormen blijken waardevol voor het geautomatiseerd selecteren en prioriteren van ongebruikelijke transacties voor nadere analyse en het signaleren van fenomenen en trends door FIU medewerkers.

In 2019 is verder gewerkt aan een gesloten digitale innovatie-omgeving voor de verdere ontwikkeling en de toepassing van data science binnen de FIU-Nederland. Deze data science omgeving zal in 2020 in gebruik worden

genomen, waarna FIU onderzoekers en analisten door digitale technieken ondersteund worden in de analyse van meldingen van ongebruikelijke transacties. Deze testomgeving biedt de FIU-Nederland de mogelijkheid om nieuwe manieren van data analyse, zoals het gebruik van kunstmatige intelligentie (AI) toe te passen. Als blijkt dat deze nieuwe technieken effectief zijn, kunnen deze na uitvoerig testen, beschikbaar worden gesteld binnen de operationele werkomgeving van de FIU-Nederland.

Gegevensbescherming

Met de implementatie van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de richtlijn gegevensbescherming opsporing en vervolging zijn nieuwe regels voor de bescherming van persoonsgegevens in werking getreden. Om aan de wettelijke verplichtingen te voldoen, heeft de FIU-Nederland tezamen met de Nationale Politie, die het technisch beheer van de informatievoorziening van de FIU-Nederland voert, de benodigde stappen gezet om de gegevensverwerking binnen de FIU-Nederland verder te beschermen.

Automatiseren LOvJ-verzoeken

Gezien de grote hoeveelheid meldingen van ongebruikelijke transacties die jaarlijks op de FIU-Nederland afkomen, spant de FIU-Nederland zich ervoor in om handmatige processen waar mogelijk te automatiseren. Dit is ook het geval met de verzoeken die de FIU-Nederland ontvangt via de LOvJ-verzoeken. In 2019 heeft de FIU-Nederland een proces ontwikkeld om de afhandeling van de LOvJ-verzoeken vergaand te automatiseren. Dit proces heeft de FIU-Nederland in 2019 uitvoerig getest. De resultaten van de test tonen een minimaal kwaliteitsverschil tussen een automatische match en een handmatige analyse. Om die reden heeft de FIU-Nederland in 2019 stappen gezet om de semi-automatische afhandeling van de LOvJ-verzoeken voor 2020 te kunnen implementeren. De FIU-Nederland kan hiermee de doorlooptijd van de huidige LOvJ-verzoeken aanzienlijk verkorten waarmee opsporingsonderzoeken zullen zijn gediend. Belangrijke succesfactor daarbij is dat de datakwaliteit van de ingediende LOvJ verzoeken optimaal aansluit bij het automatiseringsproces. De vrijkomende capaciteit wordt ingezet voor inhoudelijke onderzoeken en analyses die zich (vooralsnog) niet lenen voor een (semi-)geautomatiseerd proces.

Project Somma

De FIU-Nederland en de FIOD werken op intensieve wijze met elkaar samen om witwassen te voorkomen en te bestrijden en verdachten hiervan op basis

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Ongebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

van de juiste informatie op te kunnen sporen. Daarbij is het van belang dat de verschillende informatievoorzieningen van de FIOD en de FIU-Nederland met elkaar kunnen communiceren. Daartoe is in 2019 gestart met een project tussen de FIOD en de FIU-Nederland met de naam Somma. Dit project heeft als doelstelling om op thematisch niveau geanonimiseerde matches uit te voeren. Op basis van deze bredere informatievoorziening wordt bepaald welke fenomenen en trends nationaal (en mogelijk ook internationaal) zijn waar te nemen door een gecombineerde analyse vanuit beide informatiesystemen. In 2019 werd de eerste fase van dit project tussen de FIU-Nederland en de FIOD afgerond. Het betrof een operationele test van de FIOD-applicatie Financial Criminal Intelligence net (FCI.net) die gebaseerd is op de encryptie technologie die ontwikkeld is in het FIU.net, waarbij op de thema's corruptie en terrorismefinanciering op een geanonimiseerde wijze matches zijn verricht. Deze matches realiseerden een ander inzicht op bepaalde transacties, waardoor er nieuwe zaken tevoorschijn kwamen. Vanuit deze matches werd door de FIU-Nederland een verstrekking van verdachte transacties gedaan aan de FIOD, die deze

in onderzoek heeft genomen. Ook ontstonden er nieuwe inzichten op subjecten en ongebruikelijke transacties waardoor deze alsnog verdacht werden verklaard. De matches bevestigen de bestaande informatiepositie van de FIU-Nederland en van de FIOD, doordat er op het gebied van terrorismefinanciering vooralsnog geen nieuwe informatie zichtbaar werd. De resultaten van de eerste fase van dit project zijn gepresenteerd tijdens de Egmont Plenary in juli 2019. In 2020 zal een vervolgtraject worden gestart met twee FIU's buiten Europa, om te bekijken of deze manier van matchen ook mogelijk is buiten Europa.

GoAML en de toekomst

De FIU-Nederland maakt gebruik van het speciaal voor FIU's ontwikkelde bedrijfsprocessensysteem GoAML (Go Anti Money Laundering). Omdat GoAML niet kan worden omgebouwd naar een applicatie die voorziet in de analyse behoefte van het huidige digitale tijdperk, zijn met de ontwikkelaar van GoAML, de VN, verkennende gesprekken gevoerd. In 2019 is door de VN aangegeven dat GoAML op termijn wordt uitgefaseerd. Daarbij is door de VN

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Ongebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

aangegeven dat er een meerjarenprogramma voor de bouw van een nieuw basis informatievoorziening wordt opgezet om FIU's wereldwijd te voorzien van een bedrijfsprocessensysteem. De FIU-Nederland is nauw betrokken bij de gesprekken met de permanente vertegenwoordiger van de VN in Wenen en New York om dit programma vorm te geven. De FIU-Nederland ziet de uitwerking van dit programma graag tegemoet, waarbij de complexiteit van het programma aandacht vraagt voor het overkomen van de nodige onzekerheden.

Analyse van virtual assets

Virtual assets² vormen binnen de digitale wereld een betaalmethode. Wettelijk gezien zijn virtual assets in 2019 echter nog niet als zodanig vastgesteld. Wel is in 2019 de wetgeving die toeziet op onder meer de crypto dienstverleners binnen dit onderwerp door de Europese Unie (EU) vormgegeven. De implementatie van de Richtlijn staat gepland voor 2020. Vanaf dat moment dienen exchanges en custodian wallets ongebruikelijke transacties bij de FIU-Nederland te melden.

Het snel inzichtelijk kunnen maken van internationale bedrijfsstructuren draagt bij aan de besluitvorming omtrent het verdacht verklaren van ongebruikelijke transacties.

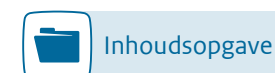
De afgelopen jaren zag de FIU-Nederland het aantal aan virtual assets gerelateerde meldingen van ongebruikelijke transacties ieder jaar oplopen, waarbij het aantal daarmee verband houdende verdacht verklaarde transacties jaarlijks ongeveer verdubbelde. Omdat het fenomeen virtual assets relatief nieuw is en de mogelijkheid voor crimineel gebruik onderkend wordt, ontwikkelen de analysemethodieken hiervan doorlopend. Door de

² Hiermee wordt in dit jaaroverzicht bedoeld alle vormen van digitale virtuele middelen die online een bepaalde waarde kunnen vertegenwoordigen, zoals Bitcoins en andere gelijksoortige virtuele cryptovaluta.

FIU-Nederland is hierop geanticipeerd door een aantal FIU medewerkers aan te wijzen die zich gericht met dit onderwerp bezig houden. Een werkgroep binnen de FIU-Nederland heeft in 2019 gekeken welke informatie exchanges en custodian wallets tot hun beschikking hebben en hoe zij deze informatie na implementatie van de Richtlijn dienen te melden aan de FIU-Nederland. Doordat de analyse van de contextdata die aan virtual assets gerelateerde transacties gekoppeld is een andere structuur heeft dan in het geval van reguliere transacties, dient de FIU-Nederland over passende analyse software te beschikken. Aan de hand van specifieke software is de FIU-Nederland in staat om beter te achterhalen hoe bepaalde aan virtual assets gerelateerde transacties tot stand zijn gekomen. In 2019 heeft de FIU-Nederland nauw opgetrokken met de Nationale Politie om licenties op gerichte analyse software voor de FIU-Nederland te verkrijgen. Deze nieuwe analyse software zal ervoor zorgen dat FIU-onderzoekers transacties gerelateerd aan virtual assets en de context daarvan inhoudelijk kunnen analyseren en beoordelen. Omdat FIU-medewerkers voor het gebruik van deze software dienen te worden opgeleid, zal deze nieuwe software naar verwachting in 2020 door de FIU-Nederland gebruikt gaan worden.

Analyse van internationale bedrijfsstructuren

Criminelen maken veelvuldig gebruik van internationale bedrijfsstructuren om onrechtmatig verkregen gelden wit te wassen. Het internationaal verplaatsen van gelden is onderdeel van het verhullen van de herkomst en zorgt ervoor dat het inzichtelijk maken van criminele geldstromen bemoeilijkt wordt. Onderzoekers van de FIU-Nederland maken gebruik van applicaties die deze (bedrijfs)structuren schematisch in beeld brengen. Het snel inzichtelijk kunnen maken van internationale bedrijfsstructuren draagt bij aan de besluitvorming omtrent het verdacht verklaren van ongebruikelijke transacties. Op die manier is financial intelligence ook sneller en beter beschikbaar voor de opsporingsdiensten of buitenlandse FIU's. In het najaar van 2019 is de FIU-Nederland gestart met een operationele pilot om door middel van een applicatie op een efficiëntere manier bedrijfsstructuren buiten Nederland inzichtelijk te maken. De applicatie laat bedrijfsstructuren zien die in het buitenland zijn gevestigd. De applicatie kan bijvoorbeeld de Ultimate Beneficial Owner (UBO) binnen een organisatie tonen en welke bedrijven nog meer aan het opgezochte bedrijf verwant zijn. Voor onderzoekers van de FIU-Nederland heeft dit een expliciete meerwaarde. Aan de hand van het verkregen inzicht kunnen andere FIU's gerichter worden bevraagd waardoor mogelijk meer informatie wordt

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Ongebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

verstrekt dan alleen ten aanzien van de bevroegde organisatie. Op basis van een succesvolle afronding van dit project in 2019 heeft de FIU-Nederland besloten om deze software in 2020 te implementeren en operationeel te gebruiken. Naar verwachting levert dit een verbetering en aanzienlijke tijdswinst op voor de analyse ongebruikelijke transacties in relatie tot internationale bedrijfsstructuren.

Verbeteren meldportaal handelaren

Op basis van signalen inzake het gebrek aan gebruiksvriendelijkheid van het meldformulier voor handelaren, heeft de FIU-Nederland in 2019 nadrukkelijk hieraan aandacht besteed. De FIU-Nederland vindt het van groot belang dat melders op een zo gebruiksvriendelijk mogelijke manier een melding kunnen maken van een ongebruikelijke transactie. Dit vergroot de meldingsbereidheid en leidt tot een betere invulling van de poortwachtersfunctie. Daarnaast is voor de FIU-Nederland van belang dat meldingen van ongebruikelijke transacties zo nauwkeurig mogelijk worden verricht. Om deze gebruiksvriendelijkheid en nauwkeurigheid te verenigen, is ervoor gekozen om de invoer van meldingen via het meldportaal aan te passen. In samenwerking met een extern bedrijf is de FIU-Nederland in het najaar van 2019 begonnen met de ontwikkeling van een eenvoudigdemeldmodule. Daartoe is met een aantal melders en de toezichthouder gesproken over de nieuwe meldmodule en een aantal melders is betrokken bij het testen hiervan. Deze nieuwe meldmodule zal naar verwachting gebruiksvriendelijker worden en zal daarnaast de kwaliteit van de binnenkomende meldingen kunnen verhogen. Naar verwachting zal begin 2020 worden getest of de nieuwe meldmodule naar behoren werkt en zal medio 2020 de nieuwe meldmodule gereed zijn voor gebruik door de handelaren en mogelijk op termijn ook voor andere meldgroepen.

Overdracht screeningstaak financieel stelsel

In eerdere jaren is de integriteitsbeoordeling van bijvoorbeeld de beleidsbepalers in de screeningstaak van medewerkers die werkzaam zijn binnen het financiële stelsel belegd bij de FIU-Nederland. Omdat deze werkzaamheden niet vallen onder de wettelijke taak van de FIU-Nederland is deze taak in 2019 overgedragen aan de Nationale Politie. Hiervoor is een overgangsfase gerealiseerd. In 2019 is ten behoeve van deze screening een Informatie Communicatie Technologie (ICT) -module ontworpen, die door de Landelijke Eenheid van de politie in beheer is genomen. Daarmee is deze taak in 2019 definitief bij de Nationale Politie komen te liggen.

Open Source Intelligence

Naast het gebruik van de eigen interne datasystemen en andere gesloten bronnen, zoals gegevens van de Nationale Politie, maakt de FIU-Nederland voor haar analysetaken ook gebruik van open bronnen. In 2019 heeft de FIU-Nederland stappen gezet om het gebruik en het toepassen van open bronnen te structureren. Dit betekent dat de FIU-Nederland specifieke software zal inrichten om zo open bronnen beter beschikbaar te maken en onderzoekers hiervoor gericht op te leiden. Naar verwachting zal het gehele pakket dat ervoor dient om het gebruik van open bronnen gestructureerd te reguleren, medio 2020 operationeel geïmplementeerd worden binnen de FIU-Nederland. Daarmee zorgt de FIU-Nederland dat open bronnen op een juiste manier gebruikt kunnen worden voor onderzoek en analyse en tegelijkertijd in lijn met de wet- en regelgeving omtrent gegevensbescherming wordt gehandeld.

Wetenschappelijk onderzoek

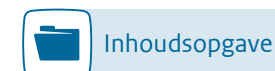
De FIU-Nederland is groot voorstander van wetenschappelijk onderzoek om aan de hand hiervan meer onderbouwde inzicht te verkrijgen binnen bepaalde onderwerpen in relatie tot het verbeteren van de bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering.

De FIU-Nederland heeft in 2019 bijgedragen aan een wetenschappelijk onderzoek uitgevoerd in samenwerking met Infobox Crimineel en Onverklaarbaar Vermogen (iCOV), de technische Universiteit van Wenen en de Universiteit van Utrecht, onder leiding van Prof. Dr. Brigitte Unger en een gecombineerd team van wetenschappers. De FIU-Nederland heeft voor dit onderzoek gegevens aangeleverd. Het onderzoek is nog niet gepubliceerd.

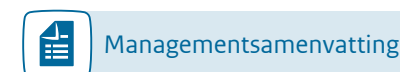
FIU-stageprogramma

De FIU-Nederland biedt al meerdere jaren studenten de mogelijkheid om het uitvoeren van een wetenschappelijke studie te verbinden aan een stageperiode. In 2019 werden er door drie studenten, in samenwerking met twee universiteiten, drie wetenschappelijke onderzoeken verricht. Alle opgestelde scripties zijn positief beoordeeld en wetenschappelijk geaccordeerd door de desbetreffende universiteit.

De eindschrijftjes zijn geschreven op de thema's fraude en mensenhandel. De eerste scriptie was gericht op het onderwerp migratiecriminaliteit en is uitgevoerd in samenwerking met de FIU-Curaçao. De tweede scriptie betrof een onderzoek naar de mogelijkheid om met de handel in luxe

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Ongebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

paarden binnen de paardensport crimineel geld wit te wassen. Hieruit komt naar voren dat veelal ABC-transacties worden gebruikt om fraude en witwassen te verhullen. Om ABC-transacties te kunnen herkennen, dien je te beschikken over betrouwbare gegevens over de import en export van goederen. Uit de scriptie komt naar voren dat deze informatievoorziening vaak ontbreekt. De derde onderzoeksrapportage was gericht op fraude in het zorgstelsel. Aanbevelingen zijn onder meer om gebruik te maken van onderzoeksmethodes door inlichtingendiensten om criminelen en fenomenen eerder te herkennen. Daarbij is volgens de onderzoeker de voorlichting aan en kennisuitwisseling met de meldingsplichtige instanties van essentieel belang om ongebruikelijke gedragingen in een eerder stadium al te monitoren en indien mogelijk, om te vormen tot concrete indicatoren. Voor 2020 staan inmiddels al nieuwe scriptie-onderzoeken gepland die worden uitgevoerd binnen de FIU-Nederland. De FIU-Nederland maakt in haar werk dankbaar gebruik van de opgedane kennis en ervaringen van de studenten en de conclusies en aanbevelingen in hun scripties.

Aanpassen wettelijke indicator

Zoals is vermeld in het jaaroverzicht van de FIU-Nederland over 2018³, leidde een wettelijke aanpassing van een indicator vanuit de implementatiewet van de Fourth Anti-Money Laundering Directive (AMLD4) in 2018, tot aanzienlijk meer meldingen van ongebruikelijke transacties. Ook in 2019 heeft de FIU-Nederland op basis van deze specifieke meldindicator gerelateerd aan een lijst met door de EU aangewezen risicolanden⁴ aanzienlijk meer meldingen van ongebruikelijke transacties ontvangen dan het jaar ervoor (zie ook hoofdstuk 3). Eind 2019 werd de indicator met een objectieve werking door de wetgever aangepast naar een indicator met een subjectieve werking. Vanaf het najaar van 2019 liepen de aantallen ongebruikelijke transacties met dit kenmerk hierdoor significant terug en bleken de nieuw verrichte meldingen van ongebruikelijke transacties, op basis van de subjectieve indicator, wel bruikbaar voor verdere intelligence doeleinden.

³ https://www.fiu-nederland.nl/sites/www.fiu-nederland.nl/files/documenten/fiu-nederland_jaaroverzicht_2018_nl_web.pdf

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:02016R1675-20181022&from=EN>

25 jaar meldplicht

In 2019 was het vijftiende jaar geleden dat in Nederland de meldplicht ongebruikelijke transacties werd ingevoerd. In het kader daarvan heeft de FIU-Nederland in 2019 meerdere activiteiten ontplooid. Zo heeft de FIU-Nederland een jubileumboek over vijftiende jaar meldplicht gepubliceerd. Het boek beschrijft aan de hand van interviews en documentatie de geschiedenis van de FIU-Nederland en haar voorgangers, aangevuld met bijzondere momenten. In juni 2019 overhandigde het hoofd van de FIU-Nederland het eerste exemplaar van deze publicatie, genaamd 'Na de Poortwachters, vijftiende jaar ongebruikelijke transacties' aan de minister van Justitie en Veiligheid tijdens een werkbezoek aan de FIU-Nederland.

In 2019 was het vijftiende jaar geleden dat in Nederland de meldplicht ongebruikelijke transacties werd ingevoerd.

Het boek werd ook aan alle deelnemers van het in november 2019 georganiseerde en naar het boek vernoemde seminar uitgereikt. Tijdens het seminar werd in een paneldiscussie gesproken over het verleden, heden en toekomst van de FIU-Nederland waarbij de deelnemers nadrukkelijk in de discussie betrokken werden. Genodigden waren afkomstig van meldingsplichtige instellingen, toezichhouders, ministeries en opsporingsdiensten. Naast de beschikbare papieren versie is het boek in digitale vorm vanaf de website van de FIU-Nederland te downloaden.⁵

⁵ https://www.fiu-nederland.nl/sites/www.fiu-nederland.nl/files/afbeeldingen/fiu-25_jaar-jubileumboek-klikbaar.pdf

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Ongebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

2. Samenwerking in 2019

Dit hoofdstuk geeft inzicht in de specifieke samenwerkingsverbanden waarbij de FIU-Nederland in 2019 bij betrokken was en/of door de FIU-Nederland zijn geïnitieerd. Financial intelligence kent, naast een nationaal, eveneens een zeer groot internationaal belang en mede om deze reden staat de FIU-Nederland in verbinding met FIU's en andere publieke en private organisaties in binnen- en buitenland. In 2019 werd de mate waarin de FIU-Nederland samenwerkt met nationale partners aanzienlijk geïntensiveerd. Daarnaast waren er ook vele internationale initiatieven, waaronder het organiseren van de jaarlijkse plenaire bijeenkomst van de Egmont Group of Financial Intelligence Units, die ditmaal in Nederland plaatsvond.

- Inhoudsopgave
- Managementsamenvatting
- 1** Ontwikkelingen in 2019
- 2** Samenwerking in 2019
- 3** Ongebruikelijke transacties
- 4** Analyse van ongebruikelijke transacties
- 5** Verdacht verklaarde transacties
- 6** Financiering van terrorisme
- 7** Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba
- I** *Bijlage I* - Kengetallen FIU-Nederland 2019
- II** *Bijlage II* - Over de FIU-Nederland
- III** *Bijlage III* - Lijst met gebruikte afkortingen

2.1 Nationale samenwerking

Vanwege haar positie in het Nederlandse bestel is samenwerking voor de FIU-Nederland noodzakelijk om resultaten te kunnen behalen. Vanuit samenwerking vindt afstemming plaats die synergie kan creëren en daarmee kan zorgen voor een betere werking van het financiële controlemechanisme. Daarnaast maakt samenwerking duidelijk hoe de behoefte- en aanbodvraag van financial intelligence op een juiste manier kan worden ingevuld. In 2019 heeft er een zichtbare uitbreiding plaatsgevonden op het gebied van nationale samenwerking. Niet alleen op het publieke vlak, maar ook specifiek met private partners. Binnen de wettelijke mogelijkheden is er in de afgelopen jaren verkennend samengewerkt en ervaren hoe dat voor beide partijen kan leiden tot zichtbare resultaten en effecten. Het jaar 2019 is daarmee het jaar geweest waarin buiten de bestaande vormen van samenwerking, tevens nieuwe samenwerkingsvormen vaste voet aan de grond kregen. In deze paragraaf komen deze vormen van nationale samenwerking aan bod.

Project Piggyback is een integrale aanpak waar met verschillende publieke en private partijen wordt samengewerkt op een thema.

Financieel Expertise Centrum

Binnen het FEC werken verschillende publieke partners, De Nederlandsche Bank (DNB), de Belastingdienst, de FIOD, de FIU-Nederland, de Nationale Politie, het OM en de Autoriteit Financiële Markten (AFM) samen aan het versterken van de integriteit van de financiële sector, door onderlinge samenwerking en informatie-uitwisseling te stimuleren. In 2019 heeft de FIU-Nederland geparticipeerd in nieuwe en lopende projecten binnen het FEC. Een van deze lopende FEC-projecten ziet op de trustsector. Dit project is gericht op de bevordering van publieke-publieke samenwerking om crimineel handelen binnen deze sector aan te pakken. Daarnaast vormde dit project de basis voor het Trade Based Money Laundering (TBML) project dat in 2020 van start zal gaan. TBML is een onderwerp dat in 2020 gericht aandacht zal krijgen binnen het FEC.

Grensoverschrijdende geldstromen

FIOD en politie verrichtten op verschillende plaatsen invallen en namen administraties bij boekhouders in beslag. Ook werd de hand gelegd op onroerend goed en banktegoeden. Dit alles vond plaats in het kader van een strafrechtelijk onderzoek naar het witwassen van opbrengsten uit verdovende middelenhandel. FIU-Nederland voerde voor het onderzoek een netwerkanalyse uit en bracht zo verschillende girale en contante geldstromen in kaart. Een deel ervan had uitlopers naar het buitenland. De financiële inzichten die de analyse opleverde had een omvang van enkele miljoenen euro en werd ter beschikking van het opsporingsteam gesteld zodat zij deze in hun financiële onderzoek mee konden nemen.

Fieldlabs

In 2019 heeft de FIU-Nederland voorts bijgedragen aan meerdere zogenaamde Fieldlabs. Fieldlabs zijn innovatieve samenwerkingsvormen met support vanuit Tilburg University en Harvard University die een directe bijdrage leveren aan een veelal regionaal veiligheidsprobleem dat ook binnen andere regio's kan voorkomen. Doorgaans signaleert een van de veiligheidspartners een zogenaamd "wicked problem" dat alleen kan worden aangepakt door een aantal publieke disciplines te combineren, bijvoorbeeld door de bestuurlijke aanpak te combineren met een strafrechtelijke aanpak.

Ook heeft de FIU-Nederland in 2019 deelgenomen aan het Organised Crime Field Lab-team Cryptail, gericht op het vormen van barrières tegen de instroom van drugsgeld afkomstig vanuit de handel op het Darkweb. Dit Fieldlab richt zich op verschillende projecten rondom preventie, repressie, opsporing en de circulaire versterking daartussen. Het doel van dit Fieldlab is om Nederland één van de moeilijkste landen ter wereld maken om op criminele wijze verkregen virtual assets naar reguliere valuta te kunnen omwisselen. De FIU-Nederland neemt deel aan dit Fieldlab vanuit wederzijdse kennisdeling en dit project zal doorlopen in 2020 wanneer de eerste resultaten worden verwacht.

Het in 2018 gestarte Euregionale Fieldlab in Belgisch en Nederlands Limburg is in 2019 voortgezet op basis van blijvende signalen van witwassen aan de hand van aankopen en verkopen van onroerend goed in de grensregio. Binnen dit Fieldlab wordt gewerkt met twee nationaliteiten

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

 1 Ontwikkelingen in 2019

 2 Samenwerking in 2019

 3 Ongebruikelijke transacties

 4 Analyse van ongebruikelijke transacties

 5 Verdacht verklaarde transacties

 6 Financiering van terrorisme

 7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

 I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019

 II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

 III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

waar van Nederlandse zijde de Nationale Politie, het OM (waaronder een vermogenstraceerder), de Belastingdienst en de FIU-Nederland deelnemen. Aan Belgische zijde nemen de Politie, de FIU België en het OM hier aan deel. Het doel van dit Fieldlab is het tegengaan van de inbreng van criminele gelden in vastgoed via een notariële route binnen de grensregio.

Daarmee tonen Fieldlabs aan dat specifieke problematiek doorgaans niet enkelzijdig zijn aan te pakken maar soms via een publiek-publieke, publiek-private en/of internationale vorm van samenwerking soms grensoverschrijdende werkwijze mogelijk wel.

Versterking aanpak ondermijning

In 2019 heeft de aanpak van ondermijnende activiteiten vanuit de overheid een ware vlucht genomen. De FIU-Nederland speelt bij deze verzwaarde aanpak een rol van belang. De FIU-Nederland kan vanuit haar analyses inzichten geven in hoe ondermijning financieel vorm krijgt, wie erbij betrokken zijn en waar financiële middelen uiteindelijk terecht komen. Hierdoor kan de FIU-Nederland inzicht bieden in hoe ondermijning vanuit een financieel inzicht voet aan de grond krijgt in een bepaald gebied en welke branches hier bijvoorbeeld bij betrokken zijn. In 2019 zijn er extra gelden aan de FIU-Nederland toegekend om deze versterkte aanpak met extra mensen en middelen de aankomende jaren vorm te kunnen geven. Deze gelden komen naar verwachting in 2020 binnen.

Gerichte samenwerkingen met Politie eenheden

De FIU-Nederland werkt op intensieve wijze samen met de hoofdafnemer van financial intelligence, de Nationale Politie. De regionale en landelijke recherches van de Nationale Politie zijn gebaat bij financiële inzichten verkregen vanuit verdachte transacties die de FIU-Nederland beschikbaar stelt. Deze verdachte transacties kunnen opsporingsambtenaren zelf raadplegen binnen de eigen politie dataomgeving. Ook kan de FIU-Nederland op een gerichte manier financiële intelligence produceren aan de hand van een LOVJ-verzoek (zie hoofdstuk 1). Buiten deze reguliere werkvorm, zijn er natuurlijk ook meer gerichte manieren van samenwerken. De FIU-Nederland stelt alle verdachte transacties beschikbaar binnen de politie-omgeving waardoor financial intelligence altijd toegankelijk is voor de opsporingsdiensten. Echter wanneer bredere inzichten of meer specialistische kennis noodzakelijk zijn, kan de FIU-Nederland hier ook afzonderlijk in voorzien. In 2020 zal deze nieuwe werkwijze worden geëvalueerd en indien wenselijk verder worden uitgebreid.

De financial intelligence van de FIU-Nederland is beschikbaar voor alle eenheden van de Nationale Politie. Door sommige eenheden werd in 2019 nadrukkelijk met de FIU-Nederland samengewerkt om zo betere financiële inzichten te verkrijgen om opsporingsonderzoeken te kunnen versnellen. Een voorbeeld hiervan is het FIU-overleg over transactie-informatie, dat is gestart in 2018 met de politie Limburg en vanwege het succes ook in 2019 is voortgezet met toetreding van de FIOD en het OM. Tijdens dit overleg wordt een aantal specifieke dossiers met transacties besproken. In 2019 werden ruim 45 dossiers besproken, waarbij informatie gericht met publieke partners is gedeeld. Ook binnen de Eenheid Oost-Nederland is in 2019 gestart met een soortgelijk periodiek overleg met de FIU-Nederland, het OM en de FIOD, waarbij transactie-informatie vanuit lopende opsporingsdossiers integraal wordt besproken. De samenwerking tussen de FIU-Nederland en de eenheid Oost-Nederland loopt zowel centraal als decentraal via de politiedistricten. In 2019 werden er in totaal 65 dossiers gerelateerd aan dit werkgebied verstrekt via de FIU-Nederland aan regionale opsporingsdiensten van de politie.

Anoniem huren

In Den Haag voerde de politie begin 2019 een omvangrijke actie uit op zogenaamde spookwoningen. Veelal luxe appartementen waar niemand als bewoner ingeschreven staat. Ze worden gehuurd door criminelen en een bemiddelaar schermt hierbij de identiteit van de gebruiker af. De bemiddelaar ontvangt zijn fee zo ook de te betalen huurpenningen in contanten. Transacties die kenmerken vertonen van huurbetalingen waarvan de feitelijke bewoner van het gehuurde pand afgeschermd moet worden. In voornoemde Haagse zaak zijn inmiddels forse gevangenisstraffen gevallen. Maar we komen soortgelijke constructies wel vaker tegen. In dit dossier vroeg een researcheteam een transactieanalyse te doen naar aanleiding van aanhoudingen in een verdovende middelen onderzoek ergens in Nederland. Het resultaat van de analyse was dat de vriendin van één van de verdachten via een betaaldienstverlener een kleine twintig betalingen aan enkele bemiddelaars in huur en verhuur van bedrijfspanden en woningen had verricht. De betalingen waren contant voldaan waarna het geld giraal naar de bemiddelaars werd overgemaakt.

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Ongebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

2.2 Samenwerking publiek – privaat

In de laatste jaren bemerkt de FIU-Nederland een zekere beweging bij de meldingsplichtige instellingen. Zeker binnen een aantal sectoren richten instellingen de compliance ten aanzien van de meldplicht steeds beter in. Dit gebeurt onder meer door het inzetten van meer compliance medewerkers, data scientisten en IT-specialisten, alsook meer geavanceerde technieken voor het signaleren van witwassen en terrorismefinanciering. Meldingsplichtige instellingen binnen bepaalde sectoren zijn meer dan ooit bereid om door middel van publiek-private samenwerking de compliance taak te verbeteren. De FIU-Nederland ziet deze beweging als een positieve ontwikkeling waarbij meldingsplichtige instellingen de poortwachtersfunctie steeds beter invullen. Een van de sectoren die zich in 2019 nadrukkelijk meer heeft ingezet op de verbetering van de compliance, is de bankensector.

Fintell Alliance

In 2018 is de FIU-Nederland gestart met een pilot publiek-private samenwerking met een private bank. Omdat de samenwerking en de resultaten van deze pilot door beide partijen als zeer positief werd ervaren, is deze samenwerking in 2019 niet alleen voortgezet, maar daarnaast ook verder gestructureerd en uitgebreid met meerdere afzonderlijke banken onder de naam Fintell Alliance. Dit publiek-private samenwerkingsverband is gericht op het uitwisselen van kennis en het versterken van de effectiviteit van het melden van ongebruikelijke transacties, op basis van bestaande wettelijke mogelijkheden. Deze samenwerking biedt een beter zicht op de criminele netwerken, facilitators, de gehanteerde modus operandi en het witwassen van crimineel vermogen. Daarmee heeft deze samenwerking in 2019 geleid tot meerdere intelligence- en kennisproducten, waar zowel de FIU-Nederland, de opsporingsdiensten en de banken veel profijt van hebben. Vanuit deze ervaring zal ook in 2020 worden ingezet op het verder vormgeven van deze publiek-private samenwerking

Daarmee zorgt deze Fintell Alliance voor een nieuwe mogelijkheid voor het versterken van de aanpak van witwassen en andere vormen van ondermijnende criminaliteit. De publiek-private samenwerking draagt daarmee bij aan het versterken van de integriteit van het financiële systeem.

Vrijwel parallel hieraan is in de tweede helft van 2019 de SCTF tot ontwikkeling gekomen. Deze publiek-private samenwerking tussen het OM, de Nationale Politie, de FIOD, de FIU-Nederland en enkele grootbanken

stelt zich ten doel ondermijnende criminaliteit tegen te gaan en tevens de integriteit van de financiële sector te beschermen. Vanuit de opsporing wordt binnen de SCTF informatie over brokers en facilitators gedeeld met de deelnemende banken. Ook binnen deze samenwerking vormt de FIU-Nederland samen met de banken de basis. De input van genoemde informatie wordt door de werkgroep SCTF die gevormd wordt door de banken en de FIU-Nederland, middels de werkvorm van de Fintell Alliance behandeld.

De FIU-Nederland lanceerde samen met vier banken in 2019 de Fintell Alliance Nederland, een intensieve publiek-private samenwerkingsvorm.

In 2019 werd er door de FIU-Nederland ook gewerkt in een Taskforce gericht op de publiek-private samenwerking ten behoeve van de aanpak van terrorismefinanciering. Daarover wordt verder gerapporteerd in hoofdstuk 6.

Anti Money Laundering Centre (AMLC/FIOD)

In 2019 is de samenwerking tussen de FIU-Nederland en het AMLC voortgezet op het gebied van kennisexploitatie, onderzoek en analyse. Twee medewerkers van het AMLC, werkend onder de verantwoordelijkheid van het hoofd van de FIU-Nederland ondersteunen het analyseproces van ongebruikelijke transacties. Met specifieke kennis op vooral fiscaliteit, maar ook bijvoorbeeld bij transacties op het gebied van onroerend goed en virtual assets dragen zij bij aan de interpretatie en duiding van gemelde complexe ongebruikelijke transacties. Een voorbeeld van deze gerichte samenwerking met het AMLC was in 2019 op het gebied van TBML, waarbij de FIU-Nederland constateerde dat er binnen bepaalde branches regelmatig met contant geld betaald wordt. Naar aanleiding hiervan werden door het AMLC in 2019 bijeenkomsten georganiseerd met onder meer de grootbanken en de Belastingdienst.

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Ongebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

Mensenhandel/menssmokkel

In 2019 heeft de FIU-Nederland meer aandacht besteed aan het thema mensenhandel waarbij de focus werd gelegd op seksuele en arbeidsuitbuiting. De dossiers met verdachte transacties gerelateerd aan seksuele uitbuiting werden gedeeld met de relevante regionale opsporingsdiensten van de Nationale Politie en de verdachte transacties gerelateerd aan arbeidsuitbuiting werden gericht verstrekt aan de ISZW. De FIU-Nederland werkte in 2019 samen met de ISZW op het gebied van arbeidsuitbuiting op strategisch en casus niveau. Een sprekend voorbeeld van deze samenwerking in 2019 was een gericht onderzoek naar arbeidsuitbuiting. Na een gerichte analyse van ongebruikelijke transacties gerelateerd aan arbeidsuitbuiting werden de relevante transacties verdacht verklaard en gebundeld in dossiers. Deze dossiers werden opvolgend gedeeld met de ISZW, waarna deze worden uitgezet bij de opsporings- of de toezichttak van deze dienst. De dossiers zijn vanuit de berichtgeving van de ISZW van grote waarde gebleken voor verdere opsporing en van de gesignaleerde arbeidsuitbuiting.

Op basis van deze onderzoeken, samenwerking en de verrichte analyses heeft de FIU-Nederland in 2019 een methodologie ontwikkeld die verder kan worden toegepast voor het herkennen van ongebruikelijke transacties die specifiek kunnen duiden op mensenhandel. Themabreed wordt er door de FIU-Nederland doorlopend naar samenwerking gezocht met publieke

en private partijen om mensenhandel tegen te gaan en nieuwe fenomenen en trends te onderkennen. Met het oog op de intensivering van publiek-private samenwerking werd er in 2019 op het gebied van mensenhandel samengewerkt met een aantal banken. Hierdoor worden de meldingen van ongebruikelijke transacties op mensenhandel verbeterd en kan dit leiden tot nieuwe financiële kenmerken van mensenhandel. Aangezien mensenhandel vaak een internationaal karakter heeft, vindt er ook op internationaal gebied casusgerichte- en projectmatige samenwerking en informatie uitwisseling plaats met andere FIU's binnen de Egmont Group (zie verder paragraaf 2.2 Internationale samenwerking).

Financial Intelligence Center (FIC Rotterdam)

De FIU-Nederland werkt sinds 2018 projectmatig samen met verschillende publieke partners (FIOD, Politie, Belastingdienst, gemeente Rotterdam) om crimineel verkregen vermogen op een structurele manier af te pakken binnen de regio Rotterdam (genaamd Confisq). Binnen dit integrale afpakteam brengt de FIU-Nederland nieuwe signalen aan in de vorm van verdachte transacties voor de opsporingsdiensten (FIOD en de Politie), die helpen bij het in beeld brengen van geldstromen. Op basis van onderzoek binnen deze samenwerking kan beslag gelegd worden op crimineel verkregen vermogen door het OM. In 2019 is op basis van deze samenwerking en het overheidsmatig beschikbaar komen van meer middelen, door de gemeente Rotterdam het FIC Rotterdam opgezet. Het FIC Rotterdam is een uitbreiding

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Ongebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

van de bestaande samenwerking tussen onder meer het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) Rotterdam en de FIU-Nederland. Het FIC Rotterdam heeft als doel zich niet enkel te richten op kort cyclisch afpakken, maar eveneens op meer complexe of themagerichte onderzoeken. In 2020 hoopt de FIU-Nederland deze samenwerking voort te zetten en zo mogelijk verder uit te kunnen breiden.

Publieke activiteiten Hoofd FIU-Nederland

Het hoofd van de FIU-Nederland heeft naast de verantwoordelijkheid als bestuurder, eveneens een adviserende en voorlichtende taak als pleitbezorger voor een integere financiële sector en een verantwoordelijke overheid. Vanuit dit perspectief wordt het hoofd van de FIU-Nederland met regelmaat benaderd om bij bijeenkomsten de visie van de FIU-Nederland op bepaalde onderwerpen weer te geven.

In 2019 werd door het hoofd van de FIU-Nederland een speech gegeven gedurende het International Symposium on Economic crime met als thema "Fighting economic crime, a shared responsibility." Hierbij heeft het hoofd van de FIU-Nederland een visie gegeven op een meer effectieve aanpak door publiek-publiek en publiek-privaat samen te werken. Ook werd er in 2019 een speech gegeven over publiek-private samenwerking tijdens het World conference of banking institutes "Growth & Sustainability in an Age of Disruption. Tijdens de the Future of Financial Intelligence Sharing (FFIS) Conference of Partnerships in Amsterdam werd door het hoofd van de FIU-Nederland een speech gegeven over de complexiteit van terrorismefinanciering en hoe de FIU-Nederland dit aanpakt. Daarnaast was er de aanwezigheid gedurende de FFIS workshop 'Privacy enhancing technology and the fight against financial crime: exploring cases in the Netherlands' die werd georganiseerd door FFIS in samenspraak met de FIU-Nederland. Hierbij waren voornamelijk Nederlandse financiële instellingen en toezichthouders aanwezig en werd gesproken over het inzetten van privacy verbeterende technieken om effectiever te kunnen werken in de meldketen.

Ook werd deelgenomen door het hoofd van de FIU-Nederland aan de conferentie Spotlicht op ondermijning in Rotterdam, een bijeenkomst van de Financiële Poort; de bank als poortwachter en de bijeenkomst van de Financial Sector Commission (in Den Haag).

2.3 Internationale samenwerking

Naast nationale samenwerkingsverbanden werkt de FIU-Nederland eveneens veelvuldig samen met internationale partners. Deze samenwerking is een kernvoorwaarde om financiële informatie te kunnen verkrijgen met het oog op bruikbare financial intelligence. Zonder deze samenwerkingsverbanden is de FIU-Nederland niet in staat om te kunnen voldoen aan de wettelijke taakstelling (artikel 13 Wwft). In deze paragraaf wordt inzage gegeven in deze internationale samenwerkingsverbanden in 2019.

European Union Financial Intelligence Unit Platform (EU FIU-Platform)

Nederland neemt deel aan het EU FIU-Platform, waaraan de EU-FIU's deelnemen en waarvan de Europese Commissie de voorzitter is. Het platform komt vier keer per jaar bijeen, zo ook in 2019. In 2019 vond het 40ste EU FIU-Platform waar onder meer de verdere Europese samenwerking op het programma stond. Daarnaast stond de toekomst van het door EU FIU's gebruikte FIU.net op het programma. FIU.net wordt door EU lidstaten gebruikt om op een veilige manier financial intelligence actief en proactief te delen binnen de Europese grenzen. FIU.net wordt door Europol gehost en vanwege de Europese privacywetgeving zal dit in de nabije toekomst veranderen. De FIU-Nederland heeft ten aanzien van dit onderwerp in 2019 binnen het EU FIU-Platform een initiërende rol op zich genomen. Met andere EU FIU's heeft de FIU-Nederland bekeken welke mogelijkheden er bestaan om de gegevensuitwisseling met de andere EU-FIU's zeker te stellen. In 2020 zal de FIU-Nederland samen met de Europese Commissie en de andere EU FIU's de mogelijkheden verder uitwerken opdat een werkbare oplossing kan worden gerealiseerd.

In 2019 heeft de FIU-Nederland ook op een meer intensieve wijze samengewerkt met andere EU FIU's, naast de reguliere informatieverzoeken die FIU's bijna dagelijks aan elkaar versturen. Samen met twee andere FIU's werd een zogenaamde joint analysis uitgevoerd op het onderwerp mensenhandel/smokkel/illegale prostitutie. Dit vergt een intensieve inzet en samenwerking van FIU's binnen een specifiek onderzoek of onderwerp dat meerdere FIU's aangaat. Deze vorm van gezamenlijke Europese analyse vergt doorgaans veel tijd. De joint analysis op het onderwerp mensenhandel/smokkel/illegale prostitutie zal verder doorlopen in 2020 en daarnaast wordt er door de FIU-Nederland bekeken of er meerdere mogelijkheden

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Ongebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

zijn voor het uitvoeren van gezamenlijke analyses. De FIU-Nederland is een groot voorstander van het uitvoeren van joint analysis en is van mening dat het uitvoeren van dit soort internationale samenwerkingsverbanden van belang is. De inzet van toekomstige technologische mogelijkheden kan een aanzienlijke invloed hebben om de huidige tijdsinvestering op onderdelen te beperken.

The Egmont Group of Financial Intelligence Units

De FIU-Nederland maakt deel uit de Egmont Group of FIU's, die eind 2019 in totaal 164 leden telt. Voor FIU's is het van belang om lid te zijn van de Egmont Group, om op een beveiligde manier internationaal financial intelligence te kunnen uitwisselen. Daarnaast zorgt het lidmaatschap voor een verhoging van de bestaande professionaliteit, door middel van kennisdeling en innovatie. Het delen van informatie vindt plaats via het Egmont Secure Web (ESW) een beveiligde applicatie die het mogelijk maakt om financial intelligence die beschikbaar is bij andere FIU's op te vragen en vice versa te versturen. Lid worden en lid blijven van de Egmont Group is geen vanzelfsprekendheid. Vanuit de Financial Action Task Force (FATF) wordt het lidmaatschap van de Egmont Group aanbevolen (vanuit de 40 FATF aanbevelingen)⁶ en binnen de Egmont Group bestaat een werkgroep Egmont Membership, Support and Compliance Working Group (MSCWG), die vaststelt of een FIU voldoet aan de door de FATF en Egmont gestelde normering om lid te worden en lid te blijven. Hierdoor kan het voorkomen dat het aantal leden jaarlijks fluctueert.

Voorzitterschap Egmont Group of FIU's

In juli 2019 liep de termijn af van het Egmont Group voorzitterschap van het hoofd van de FIU-Nederland. In deze tweejarige termijn heeft het hoofd van de FIU-Nederland de Egmont Group als voorzitter mogen representeren gedurende diverse internationale bijeenkomsten en daarnaast inhoudelijk bijgedragen aan een sterke koers en themagerichtheid binnen de Egmont Group. Een voorbeeld daarvan is de bijdrage aan het strategische meerjarenplan van de Egmont Group of FIU's waarin binnen de termijn als voorzitter, de basis is gelegd voor een van de belangrijkste doelstellingen, het toewerken naar meer multilaterale informatiedeling binnen de Egmont Group.

Egmont Group jaarlijkse plenaire bijeenkomst 2019

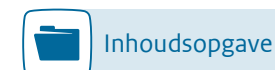
Elk jaar komen alle leden van de Egmont Group bijeen voor een plenaire bijeenkomst om de voortgang van internationale FIU samenwerking te bespreken. De bijeenkomst is een internationaal samenkomen van FIU's en vooraanstaande organisaties die zich dagelijks op het internationale podium bezig houden met de bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering. Gedurende bijna een week wordt er gewerkt in afzonderlijke werkgroepen, waarin voortgang, resultaten, ervaringen en nieuwe manieren van aanpak worden besproken. In 2019 had de FIU-Nederland de eer om de 26e plenaire Egmont Group bijeenkomst te mogen organiseren in Den Haag. Het thema van de plenaire vergadering betrof het verbeteren van publiek-publieke samenwerking vanuit een FIU-perspectief. Deze bijeenkomst was gericht op het delen van ervaringen en vaststellen van kansen, uitdagingen en geleerde lessen van methoden om de samenwerking tussen publieke diensten t.a.v. de aanpak van witwassen en terrorismefinanciering te verbeteren. Tijdens de bijeenkomst zijn vier operationele projecten afgerond, waaronder Professional Money Laundering en FIU Tools for Investigating Money Laundering of the proceeds of Corruption. Vanuit de Egmont Group is een Communiqué⁷ opgesteld ten aanzien van de behaalde resultaten gedurende deze Egmont bijeenkomst.

In 2019 had de FIU-Nederland de eer om de 26e plenaire Egmont Group bijeenkomst te mogen organiseren in Den Haag.

De bijeenkomst werd voorgezeten door het hoofd van de FIU-Nederland en geopend door Hare majesteit koningin Máxima, als speciale pleitbezorger van de VN secretaris-generaal voor inclusieve financiering voor ontwikkeling en door de minister van Justitie en Veiligheid. Door Koningin Máxima werd

⁶ <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>

⁷ <https://egmontgroup.org/sites/default/files/filedepot/external/05JUL2019%20-%20DRAFT%20-%20Co-Chairs%20Statement%2026th%20Egmont%20Plenary.pdf>

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1

Ontwikkelingen in 2019

2

Samenwerking in 2019

3

Ongebruikelijke transacties

4

Analyse van ongebruikelijke transacties

5

Verdacht verklaarde transacties

6

Financiering van terrorisme

7

Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I

Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II

Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III

Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

een inhoudelijke speech⁸ gegeven over financiële inclusie waarna de minister de deelnemers van de bijeenkomst inzicht gaf in zijn visie op de aanpak van ondermijnende criminaliteit⁹.

De bijeenkomst was de drukst bezochte Egmont Group bijeenkomst tot dusver, met bijna vijfhonderd bezoekers en maar liefst 163 nationaliteiten die deelnamen aan de verschillende werkgroepen, overleggen, workshops en presentaties. Gedurende de laatste dag van de bijeenkomst werd het voorzitterschap van de Egmont Group overgedragen aan het hoofd van de Argentijnse FIU en werd het hoofd van de FIU-Nederland samen met het hoofd afdeling internationale samenwerking van de FIU-Frankrijk verkozen tot vertegenwoordigers van Europe Region 1 binnen de Egmont Group

⁸ <https://www.unsgsa.org/resources/speeches/unsgsa-opening-remarks-egmont-group/>

⁹ <https://www.government.nl/ministries/ministry-of-justice-and-security/documents/speeches/2019/07/04/speech-by-minister-of-justice-and-security-ferdinand-grapperhaus-at-the-egmont-group-plenary-meeting>

“It is only by building these kinds of partnerships that we will create a world where people and companies can send money abroad in a faster, cheaper, and safer manner, without creating risks of money laundering and financing of terrorism.”

Hare majesteit koningin Máxima, als speciale pleitbezorger van de VN secretaris-generaal voor inclusieve financiering voor ontwikkeling gedurende de plenaire bijeenkomst van the Egmont Group of Financial Intelligence Units op 5 juli, 2019, Den Haag, Nederland.

- Inhoudsopgave
- Managementsamenvatting
- 1** Ontwikkelingen in 2019
- 2** Samenwerking in 2019
- 3** Ongebruikelijke transacties
- 4** Analyse van ongebruikelijke transacties
- 5** Verdacht verklaarde transacties
- 6** Financiering van terrorisme
- 7** Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba
- I** Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019
- II** Bijlage II - Over de FIU-Nederland
- III** Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

of FIU's. De realisatie van de plenaire Egmont Group bijeenkomst werd mede mogelijk gemaakt door ondersteunende fondsen vanuit drie ministeries (Justitie en Veiligheid, Financiën en Buitenlandse Zaken) de FIOD, de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding (NCTV), de Nationale Politie en de gemeente Den Haag. De bijdragen vanuit deze organisaties tonen mede aan dat zowel het nationale als het internationale belang van de aanpak van witwassen en terrorisme financiering, breed gedeeld worden binnen verschillende publieke organisaties in Nederland.

“FIU-the Netherlands compares financial, police and tax information to uncover links between people, companies and networks. This is a unique and innovative approach, but FIU-the Netherlands is more than up to the task. It has a treasure-trove of knowledge and experience, gained over the past 25 years since mandatory reporting of unusual transactions was introduced in the Netherlands.”

Minister van Justitie en Veiligheid, Ferdinand Grapperhaus, gedurende de plenaire bijeenkomst van the Egmont Group of Financial Intelligence Units op 5 juli, 2019, Den Haag, Nederland.

3. Ongebruikelijke transacties

Dit hoofdstuk beschrijft het aantal meldingen van ongebruikelijke transacties dat de FIU-Nederland in 2019 heeft ontvangen en hoe deze aantallen in perspectief staan tot de interne en externe factoren die hier mogelijk op van invloed zijn geweest. Daarnaast toont dit hoofdstuk hoe de samenwerking en afstemming met de meldingsplichtige instellingen en toezichthouders ter bevordering van de compliance van de meldplicht er in 2019 uitzag.

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Ongebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I *Bijlage I* - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II *Bijlage II* - Over de FIU-Nederland

III *Bijlage III* - Lijst met gebruikte afkortingen

3.1 Aantallen ongebruikelijke transacties

Het aantal ontvangen ongebruikelijke transacties vertoont in 2019 een enorme toename. Op basis van een wettelijke aanpassing voor het objectief melden van ongebruikelijke transacties in relatie tot risicolanden, die in 2018 van kracht werd, steeg het aantal ontvangen ongebruikelijke transacties respectievelijk van 753.352 in 2018, naar maar liefst 2.462.973 meldingen in 2019. Deze meer dan verdrievoudiging van het aantal meldingen van ongebruikelijke transacties (ten opzichte van 2018), is voor het overgrote deel veroorzaakt door deze specifieke meldindicator (op basis van de door de Europese Commissie aangewezen risicolanden). Omdat eind 2018 duidelijk werd dat een aanpassing van deze wettelijke indicator noodzakelijk werd geacht, is hierop door de wetgever gereageerd. In oktober 2019 werd de indicator gewijzigd (van een objectieve naar een subjectieve benadering) zodat een meer zuivere werking ontstond. Voor de FIU-Nederland zal dit in 2020 vermoedelijk zorgen voor een aanzienlijke afname van het aantal meldingen van ongebruikelijke transacties die direct te relateren zijn aan deze aangepaste indicator. Als gekeken wordt naar het aantal reguliere meldingen¹⁰ van ongebruikelijke transacties die de FIU-Nederland in 2019 heeft ontvangen op basis van andere meldredenen, dan betreft dit in totaal

Het aantal ontvangen ongebruikelijke transacties vertoont in 2019 een enorme toename.

541.236 meldingen (zie bijlage I). Daarmee neemt het aantal meldingen dat buiten de genoemde en gewijzigde indicator gemeld is, eveneens significant toe. Bekeken over de afgelopen drie jaar (maar doorgaans ook in de jaren daarvoor) laat het aantal meldingen van ongebruikelijke transacties oplopende aantallen zien van 361.015 in 2017, 394.743 in 2018 en zoals vermeld, 541.236 in 2019. Daarmee zet de trend van toenemende aantallen

¹⁰ Onder reguliere meldingen worden in dit jaaroverzicht meldingen verstaan van ongebruikelijke transacties die niet zijn gemeld op basis van de wettelijke indicator objectief 02 (De lijst met daarop de door de Europese Commissie aangewezen risicolanden)

ongebruikelijke transacties zich verder voort. Om deze oplopende aantallen het hoofd te blijven bieden, heeft de FIU-Nederland in 2019 voorbereidingen getroffen om in de nabije toekomst de inzet van meer technologische analyse middelen (zie hoofdstuk 1) mogelijk te kunnen maken.

3.2 Meldingsplichtige instellingen

Daar waar mogelijk en noodzakelijk heeft de FIU-Nederland in 2019 bewust het contact gelegd met de meldingsplichtige instellingen. Doorgaans gebeurt dit via brancheverenigingen die de belangen van bepaalde meldingsplichtige instellingen vertegenwoordigen, maar eveneens met meldingsplichtige instellingen die bijvoorbeeld vanwege de aard van hun kernactiviteiten, aanzienlijke hoeveelheden ongebruikelijke transacties bij de FIU-Nederland dienen te melden. Voor de FIU-Nederland vormen deze instellingen de eerste lijn van waarneming en signalering bij het bestrijden van witwassen en terrorismefinanciering. De meldingsplichtige instellingen stellen vast of een uit te voeren of uitgevoerde transactie al dan niet een ongebruikelijk kenmerk heeft. Vanuit dat perspectief werkt de FIU-Nederland samen met de meldingsplichtige instellingen om deze te informeren, te assisteren en om daar waar mogelijk het meldproces zo gebruiksvriendelijk mogelijk te laten verlopen. Om die redenen heeft de FIU-Nederland in 2019 in overleg met deze instellingen, aanpassingen voorbereid aan het meldportaal (zie hoofdstuk 1). Het nauwkeurig en volledig melden van ongebruikelijke transacties zorgt voor een branche die schoner is en met een strikt meldbeleid wordt het criminelere moeilijker gemaakt om van de diensten en producten binnen een bepaalde branche gebruik te maken.

Kunsthandel

De FIU-Nederland heeft in maart 2019 deelgenomen aan een paneldiscussie op de The European Fine Art Fair (TEFAF) kunstbeurs in Maastricht. Dit is mede gedaan om meer aandacht te genereren voor handelaren in kunstvoorwerpen, de compliance te vergroten binnen de sector en het risico op witwassen van criminele gelden te verkleinen. De FIU-Nederland heeft in relatie tot deze paneldiscussie en compliance bevordering een Engelstalige nieuwsbrief gemaakt voor kunsthandelaren en deze via de website van de FIU-Nederland beschikbaar gesteld. In opvolging hierop is in verbinding met de Nationale Politie een workshop georganiseerd met diverse partijen ten aanzien van kunsthandel en het misbruik hiervan voor het witwassen van crimineel geld.

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 **Ongebruikelijke transacties**

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

Casino's en speelcasino's

De meldplicht is in Nederland vooralsnog alleen van toepassing op een partij in Nederland die wettelijk bevoegd is om casinospellen aan te bieden. De FIU-Nederland heeft periodiek overleg met deze meldingsplichtige instelling over bijvoorbeeld wettelijke aanpassingen of de kwaliteit van meldingen.

Notarissen als voorname poortwachters

Notarissen vormen een belangrijke poortwachter als het witwassen en ondermijning betreft. Veelvuldig worden criminele gelden via onroerend goed wit gewassen. Juist om deze reden is het voor de FIU-Nederland van belang om notarissen inzicht te geven in witwasconstructies zodat deze tijdig worden onderkend en worden gemeld. In 2019 heeft de FIU-Nederland verschillende presentaties gegeven bij bijeenkomsten voor de beroepsgroep notarissen. In 2020 zal dit een vervolg krijgen zodat zo mogelijk een landelijke dekking wordt bereikt en de bestaande kennis en inzichten binnen deze beroepsgroep verder toenemen en zo nodig worden geactualiseerd.

Betaaldienstverleners

Ook in 2019 waren er meerdere zaken van belang voor de meldgroep betaaldienstverleners. Eind 2019 werd de wettelijke indicator aangepast waardoor betaaldienstverleners hierop dienden te anticiperen (zie hoofdstuk 2). Daarnaast zorgt de komst van oorspronkelijk in Groot-Brittannië gevestigde financiële partijen vanwege de Brexit en het in werking treden van Payment Service Directive 2 (PSD2) in februari 2019 voor dynamiek binnen deze sector. De FIU-Nederland heeft in 2019 met een aantal nieuwe betaaldienstverleners die in het kader van de Brexit niet meer binnen de EU mogen werken en derhalve bij DNB een Nederlandse vergunning hebben aangevraagd, gesproken over de Nederlandse meldplicht en de werkwijze van de FIU-Nederland. De FIU-Nederland verwacht dat wanneer de Brexit feitelijk is geëffectueerd, er in 2020 nog een aantal bedrijven zal volgen. Om ervoor te zorgen dat de FIU-Nederland aansluiting houdt bij de sector betaaldienstverleners, worden innovaties doorgevoerd (zie hoofdstuk 1) en geïnvesteerd in de vorm van techniek, personeel en opleiding. Alleen op deze manier kan de FIU-Nederland de ontwikkelingen in deze sector blijven volgen. In 2019 heeft de FIU-Nederland presentaties verzorgd bij brancheorganisatiedagen en netwerkbijeenkomsten binnen deze branche om te zorgen voor kennisdeling, zichtbaarheid en toegankelijkheid.

Illegale wisselaar van virtueel geld

Onverklaarbare forse contante opnames en stortingen en een poging om met gefingeerde speelwinst kleine coupures euro in grote coupures om te wisselen was de aanleiding om een nadere analyse op de uitvoerder van de financiële handelingen te verrichten. Het profiel van zijn financiële gedrag versterkte de indruk dat de man zich met illegale wisselpraktijken bezig hield. Het dossier werd verdacht verklaard en een opsporingsteam startte een onderzoek. Uiteindelijk werd de man aangehouden voor witwassen van gelden van criminelen die dit uit hun illegale praktijken hadden verkregen. De man wisselde bitcoins om tegen contant geld. Daarbij vroeg hij niet naar de herkomst van de Bitcoins of naar de identiteit van zijn klant. Alles gebeurde daardoor in volledige anonimiteit. De man sprak met klanten af op een openbare plek waarna Bitcoins en contant geld van eigenaar wisselden. Bij de inval in een pand van de man werd 11.000 euro aan contant geld in beslag genomen. Ook werd 27.000 euro's of voor zoveel euro aan Bitcoins in een digitale portemonnee veiliggesteld. Het onderzoeksteam kon vaststellen dat hij de afgelopen jaren voor ten minste 600.000 euro aan Bitcoins had omgewisseld. Personen die bij verkoop van virtueel geld anoniem willen blijven, zijn een veel hoger percentage aan kosten kwijt dan bij reguliere virtuele valuta wisselkantoren.

Meldplicht virtual assets

In 2019 heeft de FIU-Nederland zich voorbereid op de naderende wetgeving voor het melden van virtual assets. Daarbij zal het gaan om twee typen cryptodienstverleners, exchanges en custodian wallets. Omdat deze nieuwe vorm van virtuele waarde veel specialistische kennis vereist, heeft de FIU-Nederland in 2019 ingezet op samenwerking met publieke partners en private partijen (zie ook hoofdstuk 1). De FIU-Nederland heeft zich in 2019 ingespannen voor het verzorgen van presentaties tijdens seminars, internationaal samenwerking gezocht met andere FIU's ter kennisdeling en daarnaast onderzoekers en analisten opgeleid op dit gebied. Daarnaast heeft de FIU-Nederland het meldsysteem ingericht voor meldingen die vanuit deze twee typen instellingen verricht zullen worden. Deze specifieke inspanningen

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Ongebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

zorgen er mede voor dat de FIU-Nederland bij het in werking treden van de wetgeving (vermoedelijk in 2020) over voldoende kennis beschikt en meldingsplichtige instellingen ongebruikelijke transacties ten aanzien van virtual assets kunnen melden. Daarbij blijft de samenwerking met deze nieuwe melders van belang als nieuwe poortwachter binnen het financiële stelsel.

Nieuwe indicatoren en rapportages

Kennis en ervaringen opgedaan vanuit het veelvuldig analyseren van casussen kan leiden tot indicatoren en rapportages die het herkennen van witwassen en terrorismefinanciering kunnen vereenvoudigen. Voor meldingsplichtige instellingen kunnen (geanonimiseerde) casussen, indicatoren en rapportages bruikbare instrumenten zijn om inzichten te bieden bij het bepalen of een transactie ongebruikelijk is. Indicatoren en rapportages worden veelal samengesteld vanuit samenwerkingsverbanden, omdat een brede overeenstemming hierbij van belang is. In 2019 werden geen nieuwe indicatoren vastgesteld, maar werden wel vier rapportages beschikbaar gesteld die meldingsplichtige instellingen helpen in het herkennen en vaststellen van ongebruikelijke transacties. Deze rapportages zijn alle voortgebracht vanuit de verschillende werkgroepen van de Egmont Group of FIU's (zie hoofdstuk 2). De FIU-Nederland verwijst bij het overleg met brancheverenigingen naar deze rapportages, of neemt deze mee bij het opstellen van een nieuwsbrief voor de meldingsplichtige instellingen. In 2019 betrof dit de volgende vier rapportages; Professional Money Laundering Facilitators¹¹, Business E-mail Compromise Fraud¹², Counter Terrorist Financing - Lone Actors and Small Cells¹³ en FIU tools and practices for investigating laundering of the proceeds of corruption¹⁴. Alle vier de rapportages zijn binnen de Egmont Group vastgesteld en geaccordeerd. Het publieke deel van de rapportages is via de website van de FIU-Nederland te raadplegen. De FIU-Nederland heeft inhoudelijk bijgedragen aan de totstandkoming van de rapportages door deel te nemen aan de projectgroepen die tot de vier rapportages hebben geleid.

¹¹ <https://egmontgroup.org/sites/default/files/filedepot/external/20190701%20-%20IEWG%20Professional%20ML%20Networks%20Bulletin%20-%20final.v.pdf>

¹² https://egmontgroup.org/sites/default/files/filedepot/external/20190708_EGMONT%20GROUP%20BEC%20BULLETIN-final.pdf

¹³ <https://egmontgroup.org/sites/default/files/filedepot/external/20190712%20-%20IEWG%20-%20Lone%20Actors%20and%20Small%20Cells%20-%20Public%20Summary.pdf>

¹⁴ <https://egmontgroup.org/sites/default/files/filedepot/external/20190710%20-%20Public%20Summary%20-%20FIU%20Tools%20and%20Practices%20for%20Investigating%20ML%20of%20the%20Proceeds%20of%20Corruption%20-%20final.pdf>

Inzicht in casuïstiek en nieuwsbrieven

De FIU-Nederland verstrekt periodiek nieuwsbrieven. Deze nieuwsbrieven bieden een breder beeld op een mogelijk onderwerp of wetswijziging. Daarnaast plaatst de FIU-Nederland met regelmaat geanonimiseerde casussen op de website. Deze casussen kunnen meldingsplichtige instellingen helpen om een breder inzicht te verkrijgen in hoe witwassen en terrorismefinanciering binnen een bepaalde branche vorm krijgt. Daarmee voldoet de FIU-Nederland niet alleen aan de wettelijke informatieplicht ten aanzien van de meldingsplichtige instellingen, maar draagt ook kennis uit het verleden bij aan de aanpak in het heden. Inmiddels zijn er meer dan tweehonderdvijftig geanonimiseerde casussen beschikbaar die per meldgroep zijn te bekijken. De website en de casussen zijn te bereiken via het internetadres: <https://www.fiu-nederland.nl/nl/wetgeving/casuïstiek>.

3.3 Toezicht op de meldplicht

Het behouden van een goed werkend en integer financieel systeem vergt een heldere en duidelijke wettelijke toezichtsfunctie. Ook met de toezichthouders staat de FIU-Nederland in nauw contact, om relevante zaken te bespreken die bijvoorbeeld binnen een bepaalde branche opvallen of om inzichten te verstrekken van meldgedrag om het toezicht zo mogelijk te verbeteren of te stimuleren. Deze paragraaf geeft inzicht in de activiteiten die zowel op het gebied van de meldingsplichtige instellingen als voor of met de toezichthouders in 2019 hebben plaatsgevonden.

In 2019 waren er zes wettelijke toezichthouders binnen het Wwft-domein:

- Autoriteit Financiële Markten (AFM);
- Bureau Financieel Toezicht (BFT);
- Bureau Toezicht Wwft van de Belastingdienst;
- De Nederlandsche Bank (DNB);
- De elf dekens van de orde van advocaten in de arrondissementen;
- Kansspelautoriteit (Ksa).

De toezichthouders zien erop toe dat de in de Wwft gestelde meldplicht op een juiste manier gehandhaafd wordt, waarbij de verantwoordelijkheid voor het melden bij de meldingsplichtige instellingen ligt.

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Ongebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

De FIU-Nederland heeft als wettelijke taak (artikel 13 onder g Wwft), om inlichtingen over het meldgedrag van instellingen aan de toezichthouders te verstrekken. De toezichthouders voeren periodiek overleg waarbij de FIU-Nederland en het Ministerie van Financiën aansluiten. Meldingsplichtige instellingen die onder toezicht staan, worden op basis van eerdere ervaringen meer compliant en leveren veelal kwalitatief betere meldingen van ongebruikelijke transacties. In 2019 werden er 140 periodieke rapportages opgesteld en gedeeld met de toezichthouders. Een toezichthouder kan de FIU-Nederland ook specifiek verzoeken om een incidentele rapportage. In 2019 werden er 66 incidentele rapportages opgemaakt en gedeeld met de toezichthouder. Dit aantal is nagenoeg gelijk aan 2018 waarin de FIU-Nederland 70 verzoeken over meldgedrag ontving. Deze rapportages geven de toezichthouders inzicht in het meldgedrag en het aantal meldingen die binnen een branche zijn verricht in een bepaalde periode. Daarmee genereren de kwartaalrapportages een overzicht van meldgedrag en de incidentele rapportages geven daarbij zo nodig een aanvullend beeld van het al dan niet melden van ongebruikelijke transacties binnen een specifieke meldersgroep.

Naast de reguliere overleggen die in 2019 plaatsvonden, waren er ook gerichte bijeenkomsten van toezichthouders waar de FIU-Nederland bij aanwezig was. Voorbeelden hiervan zijn bijeenkomsten met het Dekenberaad en een door DNB georganiseerde bijeenkomst voor de Trustsector waar de FIU-Nederland presentaties heeft verzorgd.

Kansspelen op afstand

Op 19 februari 2019 nam de Eerste Kamer het wetsvoorstel Kansspelen op afstand aan. Het ministerie (de Minister van Rechtsbescherming) berichtte in november 2019 aan de Eerste en Tweede Kamer dat er gestreefd wordt om deze wet op 1 januari 2021 in werking te laten treden. Vanuit gesprekken die de FIU-Nederland voert met de Ksa wordt verwacht dat ongeveer negentig partijen een vergunning zullen aanvragen en daarmee meldplichtig worden voor het melden van ongebruikelijke transacties bij de FIU-Nederland. In 2019 zijn de eerste stappen gezet voor het inregelen van deze nieuwe meldgroep. Hiervoor is contact gelegd met de branchevertegenwoordiging van deze sector en is de samenwerking met de Ksa in 2019 versterkt.

- Inhoudsopgave
- Managementsamenvatting
- 1** Ontwikkelingen in 2019
- 2** Samenwerking in 2019
- 3** **Ongebruikelijke transacties**
- 4** Analyse van ongebruikelijke transacties
- 5** Verdacht verklaarde transacties
- 6** Financiering van terrorisme
- 7** Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba
- I** *Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019*
- II** *Bijlage II - Over de FIU-Nederland*
- III** *Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen*

4. Analyse van ongebruikelijke transacties

Na de ontvangst van een ongebruikelijke transactie is het aan de FIU-Nederland om te bepalen of er redenen bestaan om de transactie verdacht te verklaren. De FIU-Nederland doet dit door middel van een semi-automatisch analyseproces, waarbij de ongebruikelijke transacties worden vergeleken met relevante bronnen en datasystemen, waaronder gegevens van de Nationale Politie. Gespecialiseerde financieel onderzoekers hanteren daarbij de door de FIU-Nederland vastgestelde thema's en maken aan de hand van een nauwkeurige analyse dossiers waarin de verdacht verklaarde transacties worden gebundeld.

	Inhoudsopgave
	Managementsamenvatting
1	Ontwikkelingen in 2019
2	Samenwerking in 2019
3	Ongebruikelijke transacties
4	Analyse van ongebruikelijke transacties
5	Verdacht verklaarde transacties
6	Financiering van terrorisme
7	Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba
I	<i>Bijlage I</i> - Kengetallen FIU-Nederland 2019
II	<i>Bijlage II</i> - Over de FIU-Nederland
III	<i>Bijlage III</i> - Lijst met gebruikte afkortingen

4.1 Ontvangen ongebruikelijke transacties

In 2019 ontving de FIU-Nederland 2.462.973 meldingen van ongebruikelijke transacties. Daarbij gaat het (zoals in hoofdstuk twee vermeld) voor het merendeel om transacties die zijn gemeld op basis van één specifieke objectieve indicator, gekoppeld aan de door de Europese Commissie aangewezen risicolanden. Van het totaal aantal meldingen van 2.462.973 ongebruikelijke transacties, zijn er in 2019 maar liefst 1.921.737 bij de FIU-Nederland gemeld op basis van deze indicator. Na analyse van deze meer dan 1.9 miljoen specifieke transacties bleken er na het uitvoeren van een semi-geautomatiseerde match slechts 686 transacties als verdacht te kunnen worden aangemerkt. Dit zeer lage aantal verdacht verklaringen in relatie tot deze specifieke transacties heeft te maken met de beperkte beschikbare informatie in relatie tot deze meldingen. Daardoor biedt het analyseren van deze ongebruikelijke transacties minder perspectief. Mede hierdoor is door de wetgever in 2019 gekozen om de indicator aan te passen van een de objectieve naar een subjectieve werking. De indicator kent met deze subjectieve werking een meer beoordelende benadering, waardoor transacties worden gemeld op basis van de ongebruikelijkheid.

In 2019 ontving de FIU-Nederland 2.462.973 meldingen van ongebruikelijke transacties.

De FIU-Nederland hanteert een dossier-methodiek bij het analyseren van ongebruikelijke transacties. Indien ongebruikelijke transacties een bepaalde samenhang hebben, worden deze gevoegd in een dossier. Daarbij kunnen kenmerken zoals de aard, de persoon, de locatie of bijvoorbeeld het bedrag van een transactie van belang zijn. Op basis van deze dossiervorming kunnen criminele netwerken inzichtelijk worden gemaakt, wat het verdacht verklaren van ongebruikelijke transacties effectief kan maken. Het overzicht van de aantallen ongebruikelijke en verdachte transacties per sector over 2019, is te zien in bijlage I.

In 2019 ontving de FIU-Nederland 541.236 ‘reguliere’ ongebruikelijke transacties¹⁵, waaruit 5.302 dossiers werden samengesteld met daarin 39.544 verdachte transacties. Daarmee is het aantal verdacht verklaarde transacties in vergelijking met 2018 (57.950 verdachte transacties), opmerkelijk teruggelopen en nam ook het aantal opgemaakte dossiers in 2019 in aantal af (5.302 ten opzichte van 8.514 in 2018). De totale waarde van alle verdachte transacties samen is in vergelijking tot 2018 (meer dan 9,5 miljard euro) is in 2019 meer dan verdubbeld naar een totale waarde van meer dan 19 miljard euro. Daarbij dient te worden opgemerkt dat dit totaalbedrag wordt opgestuwd door een zeer beperkt aantal verdacht verklaarde transacties met een totale waarde van bijna 17 miljard euro. Daarmee komt de gezamenlijke waarde van alle verdachte transacties in 2019 samen, zonder deze specifieke transacties, neer op meer dan twee miljard euro.

De FIU-Nederland heeft alle transacties die in 2019 verdacht zijn verklaard, ter beschikking gesteld aan de opsporings-, inlichtingen- en veiligheidsdiensten. De verdachte transacties zijn daarmee beschikbaar voor het dienen als bewijslast of indicatie voor opsporings- en inlichtingenonderzoeken, maar kunnen ook dienen om (weliswaar geanonimiseerd) inzage te krijgen in bijvoorbeeld gebiedsproblematieken. De afgelopen jaren en daarmee ook in 2019, ziet de FIU-Nederland de analysevraag, het gebruik en de toepassing van de gegevens waarover de FIU-Nederland beschikt, toenemen. Dit heeft mede te maken met de verbreding van de aanpak van ondermijnende criminaliteit en de verbetering van de samenwerking tussen publieke diensten daarbij. De gegevens van de FIU-Nederland zijn bij uitstek geschikt om financiële (geografische) overzichten te genereren, waardoor de stromingen van crimineel geld snel inzichtelijk gemaakt kunnen worden. Ook kunnen deze tactisch en strategisch analyse beelden van belang zijn om vanuit het perspectief van publiek-private samenwerking gezamenlijk op te trekken, om de aanpak van criminele mogelijkheden te versterken. Voorbeelden hiervan zijn de Fintell-Alliance samenwerking met de banken in combinatie met de STCF en de TF-taskforce waarover u meer kunt lezen in hoofdstuk 6 van dit jaaroverzicht.

¹⁵ Onder reguliere meldingen wordt in dit jaaroverzicht meldingen verstaan van ongebruikelijke transacties die niet zijn gemeld op basis van de wettelijke indicator objectief 02 (De lijst met daarop de door de Europese Commissie aangewezen risicolanden)

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Gebruikelijke transacties

4 **Analyse van ongebruikelijke transacties**

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

Tabel 1: Ingekomen LOvJ-verzoeken in 2019 per opsporingsdienst

Nationale Politie		Andere opsporingsdiensten	
Politie Landelijke Eenheid	123	FIOD	201
Politie Eenheid Zeeland West-Brabant	137	KMAR	153
Politie Eenheid Oost-Nederland	55	ISZW	18
Politie Eenheid Den Haag	87	Arrondissementsparket	16
Politie Eenheid Midden-Nederland	116	KMAR Schiphol	8
Politie Eenheid Amsterdam	58	Functioneel Parket	21
Politie Eenheid Rotterdam	62	Rijksrecherche	17
Politie Eenheid Noord-Holland	30	Sociale Recherche	25
Politie Eenheid Noord-Nederland	40	Nederlandse Voedsel- en warenautoriteit OID	9
Politie Eenheid Oost-Brabant	77	RST Recherche Samenwerkingsteam	4
Politie Eenheid Limburg	44	Ministerie van infrastructuur en Milieu	1
Subtotaal Nationale Politie	824	Subtotaal andere diensten	473

De ontvangst en verwerking van LOvJ-verzoeken

Een manier waarop in het kader van een (voorbereidend) opsporingsonderzoek de FIU-Nederland kan worden bevestigd, is het LOvJ-verzoek. Aan de hand van het verzoek gaat de FIU-Nederland na of de in het verzoek opgevoerde personen, tegen wie een verdenking van een strafbaar feit bestaat dan wel in rechtstreeks verband kunnen worden gebracht met het strafbare feit waarop het (voorbereidend) opsporingsonderzoek ziet,

De FIU-Nederland heeft alle transacties die in 2019 verdacht zijn verklaard, ter beschikking gesteld aan de opsporings-, inlichtingen- en veiligheidsdiensten.

voorkomen in de database met ongebruikelijke transacties. Wanneer dat het geval is en aan de ontvankelijkheidscriteria voor het verzoek is voldaan, worden die transacties verdacht verklaard en aan de opsporing doorgeleid. De FIU-Nederland kan bij de beantwoording van een LOvJ-verzoek

informatie opvragen bij ander FIU's. Hiervoor dient uit het verzoek te blijken dat er concrete aanwijzingen zijn dat er transactie-informatie beschikbaar kan zijn bij de desbetreffende buitenlandse FIU. Op die manier kan, mits de andere FIU daarvoor toestemming geeft, buitenlandse financial intelligence ook ter beschikking worden gesteld aan de opsporing. In tabel 1 is te zien hoe in 2019 de landelijke verdeling is geweest van de door de FIU-Nederland ontvangen LOvJ verzoeken en de beantwoording hiervan.

In 2019 werden er door de FIU-Nederland in totaal 1.298 LOvJ-verzoeken ontvangen. Het aantal LOvJ-verzoeken varieert van jaar tot jaar doorgaans weinig (in 2018 ging het om 1.262 ontvangen LOvJ-verzoeken). Wel merkt de FIU-Nederland dat de complexiteit van de LOvJ-verzoeken de afgelopen jaren toeneemt. Dit hangt mogelijk mede samen met de intensivering van de aanpak van ondermijnende criminaliteit, maar ook door meer inhoudelijk complexe onderwerpen zoals virtual assets, complexe vormen van fraude of een combinatie van onderwerpen met een internationale component. Op basis van de toename van de complexiteit van LOvJ-verzoeken, neemt ook de benodigde tijdsinvestering binnen de FIU-Nederland toe. De FIU-Nederland tracht daar waar mogelijk de beantwoording van LOvJ-verzoeken deels te automatiseren. De aantallen LOvJ-verzoeken afkomstig van de Nationale Politie zijn in vergelijking met 2018 nagenoeg gelijk gebleven (821) en de aantallen LOvJ-verzoeken afkomstig van andere opsporingsdiensten zijn in 2019 in vergelijking met 2018 (441) iets toegenomen.

- Inhoudsopgave
- Managementsamenvatting
- 1** Ontwikkelingen in 2019
- 2** Samenwerking in 2019
- 3** Ongebruikelijke transacties
- 4** **Analyse van ongebruikelijke transacties**
- 5** Verdacht verklaarde transacties
- 6** Financiering van terrorisme
- 7** Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba
- I** Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019
- II** Bijlage II - Over de FIU-Nederland
- III** Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

Matchen met politiegegevens

De hoeveelheid gegevens die de FIU-Nederland verwerkt neemt jaarlijks verder toe. Ook in 2019 zag de FIU-Nederland deze aantallen verder toenemen. Alle ontvangen ongebruikelijke transacties worden op (semi-) geautomatiseerde wijze gematcht met de VROS, een databestand in beheer bij de Nationale Politie. Op basis van deze VROS-match worden ongebruikelijke transacties zo mogelijk semi-geautomatiseerd verdacht verklaard. In 2019 verklaarde de FIU-Nederland op basis van deze methode meer dan 12.000 transacties verdacht en werden er aan de hand hiervan 2.974 dossiers opgemaakt. Daarmee liggen de aantallen verdacht verklaringen in 2019 op basis van VROS-match lager dan in 2018 (meer dan 31.507 verdacht verklaringen) en is het aantal dossiers op basis van de VROS-match meer dan gehalveerd (6.384 dossiers in 2018 op basis van de VROS-match). Deze afname hangt samen met de keuze om te prioriteren op eigen onderzoek. De VROS-match is daarom tijdelijk stilgelegd.

Zoals eerder vermeld in dit jaaroverzicht, ziet de FIU-Nederland een aanzienlijke datatoename, maar kent het jaar 2019 eveneens een toename op het gebied van analyseverzoeken en samenwerkingsverbanden met publieke en private partners. Op basis van deze inzichten wil de FIU-Nederland haar huidige processen daar waar mogelijk meer automatiseren. Dit geldt eveneens voor het VROS-matchingsproces dat in 2019 nog semi-geautomatiseerd is ingericht. In overleg met het ministerie van Justitie en Veiligheid is besloten om de bestaande menselijke analysecapaciteit van de FIU-Nederland in de aankomende jaren te vergroten. Daarnaast kijkt de FIU-Nederland naar nieuwe methoden om analyseprocessen te automatiseren.

4.2 Eigen onderzoeken op thema's

De FIU-Nederland verricht veelvuldig op eigen initiatief onderzoek ten aanzien van de gemelde ongebruikelijke transacties die op basis van de semi-geautomatiseerde VROS-match niet verdacht zijn verklaard. Ongebruikelijke transacties worden vergeleken met de databestanden van de FIU-Nederland, maar daarnaast wordt gebruik gemaakt van andere databronnen, zoals het handelsregister van de Kamer van Koophandel, de gegevens van iCOV en gegevens van andere FIU's wereldwijd. Het aantal transacties dat op basis van eigen onderzoek in 2019 verdacht werd verklaard is hoger (18.963 transacties) dan in 2018 (17.982 transacties). Dit geldt ook voor het aantal opgemaakte dossiers, in 2019 waren dit er 1611,

in 2018 ging het om 1470 dossiers zoals te zien in tabel 2. Het verrichten van eigen onderzoek vraagt meer analysecapaciteit, mede door de hogere complexiteit van de te analyseren transacties. Het eigen onderzoek gebeurt op basis van de vastgestelde thema's voor 2019 (zie hoofdstuk 1). Ieder jaar worden er binnen de gestelde thema's gerichte onderzoeken uitgevoerd. In deze paragraaf wordt inzicht gegeven ten aanzien van onderwerpen binnen een aantal van de thema's in 2019.

Thema breed wordt de samenwerking gezocht en onderhouden met publieke en private partijen om mensenhandel tegen te gaan en nieuwe trends en fenomenen te onderkennen.

Mensenhandel

Mensenhandel is een onderwerp waarvoor de FIU-Nederland niet alleen in 2019, maar ook in de jaren ervoor nadrukkelijke aandacht heeft gehad. De FIU-Nederland heeft in eerdere jaren een methodologie ontwikkeld voor het herkennen van ongebruikelijke transacties die kunnen duiden op mensenhandel. In 2019 lag hierbij de focus op seksuele en arbeidsuitbuiting. Indien verdachte transacties mogelijk duiden op mensenhandel, deelt de FIU-Nederland deze actief met de opsporingsdiensten. In 2019 zijn meerdere transacties verdacht verklaard, welke van grote toegevoegde waarde zijn voor mensenhandel onderzoeken bij opsporingsdiensten. Op het gebied van seksuele uitbuiting worden verdachte transacties actief gedeeld met regionale politie-eenheden. Op het gebied van arbeidsuitbuiting vindt er op strategisch en op dossierniveau een actieve samenwerking plaats met de ISZW.

Thema breed wordt de samenwerking gezocht en onderhouden met publieke en private partijen om mensenhandel tegen te gaan en nieuwe trends en fenomenen te onderkennen. Met het oog op publiek-private samenwerking is in 2019 op het gebied van mensenhandel samengewerkt met een aantal banken. Hierbij zijn successen behaald om de meldingen van

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Ongebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

ongebruikelijke transacties ten aanzien van mensenhandel te verbeteren en daarnaast inzicht te krijgen in mogelijk nieuwe financiële kenmerken gerelateerd aan mensenhandel. Aangezien mensenhandel doorgaans een internationaal karakter heeft, heeft de FIU-Nederland ook op internationaal gebied ingezet op casusgerichte en projectmatige samenwerking en informatie uitwisseling binnen dit onderwerp.

Handel in drugs

Binnen de drugswereld is een van de meest winstgevende harddrugs cocaïne, waarbij Nederland een aanzienlijke afzet- en doorvoermarkt vormt voor de internationale cocaïnehandel¹⁶. Een aanzienlijk deel van de voor andere Europese landen bestemde cocaïne wordt via Nederlandse havens doorgevoerd. Uit politieonderzoek blijkt dat veel cocaïne wordt vervoerd via reguliere transportlijnen, om de illegale drugshandel daarmee te verhullen. Vanuit de onderzoekspraktijk blijkt dat in circa 85 procent van de gevallen, vers fruit (veelal bananen) wordt gebruikt om het transport van cocaïne te verhullen. Deze signalering maakt dat er vanuit de opsporingsdiensten en de FIU-Nederland gezamenlijk is gekeken naar bepaalde bedrijven die exotisch fruit importeren vanuit de harddrugs producerende landen.

Uit een analyse van de FIU-Nederland samen met de opsporingsdiensten bleek dat een aantal van deze fruitbedrijven in Nederland opmerkelijke kenmerken vertoont. Fruitbedrijven bevinden zich doorgaans op of in de nabijheid van rurale industriegebieden en beschikken doorgaans over specialistische koelloods en over een professionele website. De bedrijven die opvielen in de verrichte analyse waren bijvoorbeeld formeel gevestigd in een appartement of op een camping en daarnaast zagen de websites van deze bedrijven er zeer onprofessioneel uit.

Om vanuit de overheid barrières op te werpen binnen dit criminele proces werd het project Piggyback gestart. Dit project is een integrale aanpak waar met verschillende publieke en private partijen wordt samengewerkt op een thema. Daarbij kunnen alle aangesloten partijen de criminele inmenging in de normale bedrijfsprocessen onderkennen en zo mogelijk tegengaan. De bijdrage van de FIU-Nederland hierbij was het delen van specifieke indicatoren op (fruit)bedrijven die mogelijk door criminelen worden gebruikt. Met deze indicatoren kunnen banken eenvoudiger en sneller ongebruikelijke

¹⁶ <https://nos.nl/artikel/2314804-nederland-is-een-knooppunt-voor-cocainehandel-en-daarlijkt-weinig-aan-te-doen.html>

- Inhoudsopgave
- Managementsamenvatting
- 1 Ontwikkelingen in 2019
- 2 Samenwerking in 2019
- 3 Ongebruikelijke transacties
- **4 Analyse van ongebruikelijke transacties**
- 5 Verdacht verklaarde transacties
- 6 Financiering van terrorisme
- 7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba
- I *Bijlage I* - Kengetallen FIU-Nederland 2019
- II *Bijlage II* - Over de FIU-Nederland
- III *Bijlage III* - Lijst met gebruikte afkortingen

transacties herkennen en deze melden aan de FIU-Nederland. Op basis van de publieke samenwerking met bijvoorbeeld de Douane zorgde dit in 2019 in sommige gevallen voor een beeld van het transport van fruit vanuit Zuid-Amerika waar op basis van indicatoren cocaïne bij betrokken zou kunnen zijn. Dankzij deze projectmatige aanpak kon er in 2019 een groot aantal fruitbedrijven onderkend worden met criminele drugs gerelateerde activiteiten en werd er ongeveer 3000 kilo cocaïne onderschept.

Zicht op zorgfraude

In 2019 heeft de FIU-Nederland wederom een analyse verricht om de omvang van zorgfraude-gerelateerde transacties in beeld te brengen. Alle ongebruikelijke transacties die de FIU-Nederland registreerde in 2019 zijn onderzocht op een verband met zorgfraude. Dit resulteerde in een aantal van 968 meldingen in 2019 waarbij een verband vermoed wordt met zorgfraude.

In 2019 heeft de FIU-Nederland wederom een analyse verricht om de omvang van zorgfraude-gerelateerde transacties in beeld te brengen.

Dit aantal is vrijwel gelijk aan het aantal meldingen over 2018 (984).¹⁷ Het aandeel zorgfraude gerelateerde transacties waarbij een mogelijk verband gezien wordt met terrorisme is vijftien procent in het jaar 2019. In 2018 was het percentage nog dertig procent.¹⁸ De FIU-Nederland onderhoudt structureel contact met de ISZW in het kader van zorgfraude onderzoeken die worden uitgevoerd.

¹⁷ In het jaarverslag van 2018 wordt een aantal vermeld van 1.300 zorgfraude gerelateerde meldingen (FIU-Nederland Jaaroverzicht 2018, p.24). Dit aantal had betrekking op een bruto-aantal meldingen in 2018. Naar aanleiding van voortschrijdend inzicht dat is opgedaan bij de analyse in 2019, kan dit aantal worden bijgesteld naar 984 meldingen.

¹⁸ In het jaarverslag van 2018 wordt een percentage genoemd van 20% (FIU-Nederland Jaaroverzicht 2018, p.24). Door de precisering van het absolute aantal zorgfraude-gerelateerde meldingen, neemt het aandeel met relatie naar terrorisme financiering in verhouding toe. Zie ook voetnoot 17.

Na de analyse die de FIU-Nederland in 2018 en 2019 heeft gedaan, wil de FIU-Nederland in 2020 de opgedane kennis gaan inzetten voor het optuigen van een zorgfraude monitor. Aan de hand van deze zorgmonitor kan periodiek worden bekeken wat de aantallen ongebruikelijke transacties zijn, of zich trends voordoen en waar urgent aandacht naar moet uitgaan. Deze zorgmonitor is niet bedoeld om de exacte omvang van aan zorgfraude gerelateerde meldingen (qua aantallen) in beeld te krijgen (vanwege het arbeidsintensieve karakter van dit soort onderzoeken), maar wel om fenomenen en trends in relatie tot zorgfraude in beeld te houden.

Zorgfraude

De politie startte een opsporingsonderzoek tegen een thuiszorgaanbieder omdat zij het vermoeden hadden gekregen dat er PGB fraude werd gepleegd. De verdachte zou klanten benaderd hebben en met valse gegevens op hun naam PGB aangevraagd en te ontvangen hebben. De man was al bekend bij de politie voor andere misdrijven en zag dit keer kennelijk wel brood in het aanbieden van zorg. Terwijl de man tot voor kort van een sociale uitkering moest rondkomen, bleek hij samen met zijn vrouw in een korte periode ineens over veel geld te beschikken. Uit analyse van de FIU-Nederland bleek namelijk dat hij samen met zijn echtgenote in een jaar tijd voor enkele tonnen aan transacties had uitgevoerd. Eén ervan was de financiering van 2 ton van onroerend goed. Geld dat afkomstig was uit hun thuiszorgonderneming. Het onderzoek leidde tot inbeslagname van meerdere panden en saldi van enkele bankrekeningen. Eind 2019 was het onderzoek nog niet afgerond.

4.3 Operationele samenwerking internationaal

Internationale operationele samenwerking is voor de FIU-Nederland een absolute noodzaak. De basis voor deze samenwerking is het operationeel delen van financiële informatie tussen FIU's aangaande voornamelijk witwassen en onderliggende delicten en de mogelijke financiering van terrorisme. Financiële informatie is zeer privacygevoelig en mag wettelijk gezien alleen worden gedeeld onder strikte voorwaarden tussen de 164 FIU's aangesloten binnen de Egmont Group door middel van een beveiligde

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Ongebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

verbinding, het ESW. Daarnaast maakt de FIU-Nederland gebruik van het FIU.net, een beveiligd informatiesysteem dat gebruikt wordt door de FIU's van lidstaten van de EU en de EER. Aan de hand van deze twee beveiligde informatiesystemen staat de FIU-Nederland in verbinding met een mondiale bron van financial intelligence.

In 2019 werden er door de FIU-Nederland 538 verzoeken van 80 FIU's ontvangen RFI die te maken hadden met subjecten die betrokken zijn bij een analyse of onderzoek naar witwassen en/of terrorismefinanciering met een mogelijke relatie met Nederland. De meeste verzoeken die in 2019 werden ontvangen kwamen van de FIU's van België, Duitsland en Frankrijk (zie tabel 2).

Tabel 2: Aantal ontvangen informatie verzoeken (RFI's) van FIU's over 2019

2019	Ontvangen verzoeken van	Aantal
1	FIU België	94
2	FIU Duitsland	89
3	FIU Frankrijk	34
4	FIU Verenigd Koninkrijk	29
5	FIU Italië	27

Tabel 3: Aantal verzonden informatie verzoeken (RFI's) aan FIU's over 2019

2019	Verzonden verzoeken aan	Aantal
1	FIU Duitsland	70
2	FIU België	52
3	FIU Spanje	49
4	FIU Verenigd Koninkrijk	25
5	FIU Turkije	24

Door de FIU-Nederland werden in 2019 501 RFI's verzonden aan 79 andere FIU's, een iets afnemend aantal in vergelijking met voorgaande jaren. De FIU-Nederland verzocht de FIU's van Duitsland, België en Spanje in 2019 het vaakst om financial intelligence in relatie tot analyses of opsporingsonderzoeken (zie tabel 3). De aantallen verzonden en ontvangen RFI's kunnen jaarlijks fluctueren op basis van de omvang en complexiteit van nationale en internationale onderzoeken en de daarbij aangebrachte prioritering.

Fraudeurs te slim af

Eén van de banken deed een spoedmelding bij de FIU-Nederland. De bank was even daarvoor geïnformeerd door een rekeninghouder dat deze het slachtoffer was geworden van een zogeheten factuurfraude. Door manipulatie van het interne proces binnen de bank was een opdracht tot betaling van 2,3 miljoen euro uitgevoerd. Het bedrag was ten onrechte overgeboekt naar een bankrekening in Slowakije. Door de spoedmelding van de bank kon de FIU-Nederland direct de FIU Slowakije informeren met het advies hun bevroeringsbevoegdheid te gebruiken om het gefraudeerde geld veilig te stellen. Parallel aan de melding had de Nederlandse bankinstelling ook de Slowaakse bank van de fraude op de hoogte gebracht. Het leidde er toe, dat het volledige bedrag op de bankrekening in Slowakije bevroren kon worden en het zodoende buiten bereik van de fraudeurs gebracht werd. Door de adequate acties van zowel de banken als de betrokken FIU's kwam het volledige bedrag weer ter beschikking van de in Nederland gevestigde bank. Bovendien startte de Slowaakse politie een strafrechtelijk onderzoek tegen de rekeninghouder bij de Slowaakse bank.

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Ongebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Ongebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

5. Verdacht verklaarde transacties

De kerntaak van de FIU-Nederland is het aan de hand van onderzoek en analyse verdacht verklaren van ongebruikelijke transacties. Dit hoofdstuk geeft de cijfermatige inzichten ten aanzien van de verdachte transacties over 2019 weer en toont daarnaast hoe deze inzichten zich tot elkaar verhouden. Op basis van deze verdachte transacties zijn opsporingsonderzoeken gestart of kunnen de transacties onder meer dienen als aanvullende richtinggevende informatie of als extra bewijs bij lopende opsporingsonderzoeken.

5.1 Verdacht verklaarde transacties en dossiervorming

In 2019 werden er door de FIU-Nederland 39.544 transacties verdacht verklaard op basis van onderzoek en analyse. Alle verdacht verklaarde transacties zijn ter beschikking gesteld van de opsporings-, inlichtingen- en veiligheidsdiensten, waarna ze worden gebruikt voor verschillende doeleinden. In de basis worden verdachte transacties gebruikt door opsporingsdiensten, waarbij ze twee hoofddoelen dienen. Dit kan zijn het starten van een opsporingsonderzoek, bijvoorbeeld doordat er vanuit een verdachte transactie naar voren komt dat er een vermoeden is van criminele activiteiten. Daarnaast kunnen verdachte transacties door de opsporingsdiensten gebruikt worden als richtinggevend instrument, bijvoorbeeld omdat deze informatie bevat over wie de transactie heeft verricht en wat de omstandigheden zijn geweest bij het uitvoeren hiervan. Deze inzichten kunnen daarmee de aanpak van witwassen en terrorismefinanciering structureel ondersteunen. Deze twee hoofddoelen worden niet alleen door de opsporingsdiensten op deze manier gebruikt, maar eveneens door de inlichtingen en veiligheidsdiensten in Nederland. Verdachte transacties worden, indien er een onderling verband bestaat, gebundeld in dossiervorm. Naast deze primaire doelen kunnen verdachte transacties ook worden gebruikt voor secundaire tactische of strategische doelen. Verdachte transacties kunnen ook dienen als analysebron voor het verrichten van strategisch onderzoek en daarnaast voor het genereren van tactische in- en overzichten in bijvoorbeeld regionale en landelijke ondermijnings- en criminaliteitsbeelden.

In 2019 werden er door de FIU-Nederland 39.544 transacties verdacht verklaard op basis van onderzoek en analyse.

In 2019 voltooide de FIU-Nederland 5.490 onderzoek dossiers waarvan er na het afronden van onderzoek en analyse 5.302 dossiers werden samengesteld met verdacht verklaarde transacties. Daarmee kregen 1.645 dossiers de status 'niet verdacht' op basis van analyse en onderzoek. Deze 1.645

dossiers kregen deze status omdat er op basis van onderzoek door de FIU vooraansnog geen link gelegd kon worden met strafbare feiten. Van het totaal van 5.490 voltooide dossiers kregen er 38 de status 'embargo verdacht'. Deze 38 dossiers bevatten 517 verdachte verklaarde transacties die alle zijn opgenomen in opsporings-, inlichtingen-, en of veiligheidsdiensten die in verband met een strikte geheimhouding alleen zijn gedeeld met de in het onderzoek betrokken dienst(en). Daarmee komt het totaal aantal verdachte transacties dat is overgedragen aan de opsporings-, inlichtingen- en veiligheidsdiensten neer op 39.544 verdachte transacties gebundeld in 5.302 dossiers. In bijlage I van dit jaaroverzicht is te zien hoe de verdacht verklaarde transacties zich per branche en meldingsplichtige instelling tot elkaar verhouden over de periode 2017 tot en met 2019.

Tabel 4: Aantal Verdachte transacties en dossiers in 2019 per doormeldreden

Doormeldreden	Aantal transacties	Aandeel (%)*	Aantal Dossiers	Aandeel (%)
VROS	12.004	30%	2974	56%
Eigen onderzoek	18.963	48%	1611	30%
LOvJ	8.477	22%	695	13%
Match CJIB	100	0%	22	1%
Totaal	39.544		5302	

* door afronding tellen de percentages niet op tot precies 100%

In tabel 4 is te zien wat voor de FIU-Nederland de reden is geweest voor het verdacht verklaren van ongebruikelijke transacties in 2019. Voor het verdacht verklaren worden door de FIU-Nederland vier methodieken gehanteerd. Dit zijn een match met de databestanden van de Nationale Politie (VROS), het verdacht verklaren op basis van eigen onderzoek, het verdacht verklaren op basis van een LOvJ-verzoek en een match met selecte databestanden aangeleverd door het Centraal Justitieel Incasso Bureau (CJIB).

De match met de CJIB databestanden lag in 2019 aanzienlijk lager dan in 2018 (77 dossiers in 2018 tegenover 22 dossiers in 2019). Dit had te maken met ICT matige aanpassingen binnen het CJIB in 2019. Na afronding van deze aanpassingen is de verwachting dat de FIU-Nederland met het CJIB in de nabije toekomst op geautomatiseerde wijze gegevens kan matchen. Aankomend jaar zal het matchen van gegevensbestanden worden hervat waardoor er, naar verwachting, een tijdelijk hoger aantal meldingen vanuit het CJIB door de FIU-Nederland zal worden ontvangen.

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Ongebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

Tabel 5: Aantal verdacht verklaarde transacties in 2019 per sector

Meldsector	Verdachte transacties	Money transfers
Betaaldienstverlener	21.996	19.264
Banken	12.919	60
Handelaren	2648	0
Vrije beroepsgroepen	508	3
Casino's	544	0
Overheid	408	0
Creditcardmaatschappijen	447	0
Overige sectoren	74	0
Eindtotaal	39.544	19.327

Tabel 6: Aantal verdacht verklaarde transacties in 2019 per soort transactie

Type transactie	Aantal
Money transfer	19.327
Contante transactie	7.316
Girale transactie	11.374
Overig	1.527
Eindtotaal	39.544

Tabel 7: Aantal* en aandeel bedrag verdacht verklaarde (uitgevoerde) transacties in 2019**

Categorie	Aantal	Aandeel	Bedrag in Euro	Aandeel
< €10.000	28.471	72%	33.017.051	0%
€ 10.000 tot €100.000	8.393	21%	304.905.779	2%
€ 100.000 tot €1.000.000	2.200	6%	576.507.342	3%
€ 1.000.000 tot €5.000.000	316	1%	697.287.037	4%
€ 5.000.000 tot €10.000.000	70	0%	480.568.231	2%
>= € 10.000.000	94	0%	16.928.086.671	89%
Totaal	39.544	100%	19.020.372.111	100%

* Voorgenomen transacties (2.013 transacties) zijn buiten beschouwing gelaten

** Door afrondingsverschillen tellen de percentages in de tabel niet exact op tot 100%

De verdeling van het aantal door de FIU-Nederland verdacht verklaarde transacties laat in 2019 een iets ander beeld zien dan in de drie voorgaande jaren (tabel 5). De grootste hoeveelheid verdachte transacties komt, zoals in voorgaande jaren, vanuit de sector betaaldienstverleners. Deze sector meldt in verhouding het meeste aantal ongebruikelijke transacties bij de FIU-Nederland, die ook in 2019, bestonden uit money transfers. Het aantal verdacht verklaarde transacties vanuit deze sector is nagenoeg gehalveerd ten opzichte van 2018. Dit heeft een rechtstreeks verband met het tijdelijk stil leggen van de VROS match die een aanzienlijk deel van de verdacht verklaringen in dit segment oplevert.

Vermoedelijk als gevolg van forse investeringen in de compliance, laat de bankensector in 2019 een toename van meer dan twintig procent verdacht verklaarde transacties zien ten opzichte van 2018. Ook de verdacht verklaarde transacties binnen de sector handelaren vertoont in 2019 een opmerkelijke toename van meer dan vijftig procent. De FIU-Nederland heeft de laatste jaren op een gerichte manier aandacht besteed aan het melden van ongebruikelijke transacties binnen deze sector. De toename van de aantallen verdacht verklaarde transacties van deze sector kan hier een mogelijk verband mee vertonen. De overige meldsectoren vertonen ten opzichte van voorgaande jaren weinig grote verschillen.

Net zoals in de voorgaande jaren, zijn de meeste in 2019 verdacht verklaarde transacties getypeerd als money transfer (zie tabel 6). De FIU-Nederland houdt aandacht voor de verdere verbetering van de kwaliteit van meldingen door geldtransactiekantoren. Het aantal verdacht verklaarde contante transacties is in 2019 opmerkelijk afgenomen in vergelijking met 2018 (2018, 13.314 contante verdachte transacties tegenover 7.316 contante verdachte transacties in 2019). Deze zichtbare afname kan mogelijk te maken hebben met een toename van girale betalingen, doordat op steeds meer locaties de betaling met contant geld (bijvoorbeeld met coupures van grote waarde) wordt geweigerd. In 2019 is dit mogelijk al deels te zien door de aanzienlijke toename van het aantal verdacht verklaarde girale transacties ten opzichte van 2018. Als het betalen met contant geld steeds lastiger wordt, dan zullen criminelen zich moeten wenden tot andere manieren van witwassen en daarmee mogelijk meer gebruik gaan maken van bijvoorbeeld virtual assets. Girale transacties en virtual assets zorgen voor digitale sporen, wat witwassen en het financieren van terrorisme lastiger maakt.

- Inhoudsopgave
- Managementsamenvatting
- 1** Ontwikkelingen in 2019
- 2** Samenwerking in 2019
- 3** Ongebruikelijke transacties
- 4** Analyse van ongebruikelijke transacties
- 5** **Verdacht verklaarde transacties**
- 6** Financiering van terrorisme
- 7** Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba
- I** *Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019*
- II** *Bijlage II - Over de FIU-Nederland*
- III** *Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen*

Zoals eerder in dit jaaroverzicht vermeld (zie hoofdstuk 4) bedraagt de totale waarde van alle verdachte transacties in 2019 meer dan 19 miljard euro (zie tabel 7). Dit bedrag is meer dan een verdubbeling van de waarde in 2018. Gelijk aan 2018, is ook in 2019 een zeer groot bedrag aan verdachte transacties toe te schrijven aan een zeer beperkt aantal transacties (bijna 17 miljard euro aan waarde komt voort uit 94 verdacht verklaarde transacties). De FIU-Nederland heeft in 2019, in een bijzondere samenwerking met een aantal publieke organisaties, waaronder de FIOD en de Nationale Politie, nauwkeurig onderzoek verricht naar verdachte transacties van zeer grote waarde en zal dat in 2020 ook blijven doen. De overige verdachte transacties vertegenwoordigen een waarde van circa twee miljard euro. De categorie met verdachte transacties met een waarde tot tienduizend euro vraagt doorgaans inzet van een groot deel van de analysecapaciteit van de FIU-Nederland. Verdacht verklaarde transacties met een relatief lage waarde kunnen evengoed belangrijke aanwijzingen zijn voor complexe witwasconstructies, criminele (bedrijfs)structuren of het verhullen van omvangrijk crimineel vermogen.

5.2 Criminaliteitsvormen

De FIU-Nederland registreert bij elk gevormd dossier naar aanleiding van een eigen onderzoek of een LOvJ-verzoek de criminaliteitsvorm. Bij het gebruik van de VROS-match voor het verdacht verklaren van ongebruikelijke transacties, vindt het toekennen van een criminaliteitsvorm door de FIU-Nederland niet plaats. Een geregistreerde criminaliteitsvorm betreft in veel gevallen het vertrekpunt voor een verder opsporingsonderzoek. Als de FIU-Nederland bijvoorbeeld een onderzoek start naar aanleiding van een LOvJ-verzoek met betrekking tot mensenhandel, dan wordt aan het dossier dat gevormd wordt, de gelijknamige criminaliteitsvorm toegekend. In totaal werd in 2019 in bijna de helft van de 5.302 dossiers de criminaliteitsvorm of vormen geregistreerd. In tabel 08 is te zien hoe deze verdeling zich in 2019 verhoudt. Alleen de criminaliteitsvormen waar in 2019 dossiers op werden gevormd, worden in tabel 8 weergegeven.

Tabel 8: Dossiers per criminaliteitsvorm 2019

Criminaliteitsvorm	Aantal dossiers	Aandeel
Witwassen	1.790	62%
Terrorisme/Sanctiewet	429	15%
Fraude	195	7%
Harddrugs	122	4%
Overig	13	<1%
Softdrugs	32	1%
Mensensmokkel/ Mensenhandel	70	2%
Moord/doodslag	26	1%
Corruptie	62	2%
Wapenhandel	130	5%
Synthetische drugs	8	<1%
Cybercrime	1	<1%
Kinderporno	5	<1%

Alleen doorgemelde dossiers die werden opgemaakt naar aanleiding van LOvJ-verzoeken en eigen onderzoeken bevatten een omschrijving van de mogelijke gerelateerde criminaliteitsvorm(en). Een dossier kan betrekking hebben op verschillende criminaliteitsvormen. Indien sprake is van meer dan één criminaliteitsvorm, is dit dossier even zo vaak meegeteld in bovenstaande tabel. Om die reden ligt het totaal in tabel 08 hoger dan het aantal unieke dossiers waarbij een criminaliteitsvorm is ingevuld (in 2019 zijn heeft de FIU-Nederland 2.883 eigen onderzoeken LOvJ-dossiers geproduceerd).

De meest voorkomende door de FIU-Nederland geregistreerde criminaliteitsvormen op basis van eigen onderzoeken of LOvJ verzoeken in 2019 waren, logischerwijs, vormen van witwassen en terrorismefinanciering. Opvolgend in aantal zijn de criminaliteitsvormen ten aanzien van fraude, hard- en softdrugs en wapenhandel, waarbinnen er veelal een relatie is met het witwassen van crimineel verkregen vermogen. Daarna vormden de dossiers met de criminaliteitsvormen mensenhandel/mensensmokkel en corruptie in 2019 de hoogste aantallen. Daarna volgen een aantal dossiers op kinderporno. De FIU-Nederland behoudt de flexibiliteit om naast de vastgestelde thematieken, analyse-, en onderzoekscapaciteit te reserveren voor opkomende trends en in het geval van urgentie bij nationale incidenten, zoals bij een terreurdreiging.

- Inhoudsopgave
- Managementsamenvatting
- 1** Ontwikkelingen in 2019
- 2** Samenwerking in 2019
- 3** Ongebruikelijke transacties
- 4** Analyse van ongebruikelijke transacties
- 5** Verdacht verklaarde transacties
 - 6** Financiering van terrorisme
 - 7** Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba
 - I** Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019
 - II** Bijlage II - Over de FIU-Nederland
 - III** Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

6. Financiering van terrorisme

Aandacht voor de bestrijding van terrorisme is zowel nationaal als internationaal een blijvend onderwerp van belang. Om terrorisme effectief te kunnen bestrijden is het signaleren en het zo mogelijk wegnemen van financiële middelen van evident belang. Terrorismen kan zonder financiële middelen vrijwel onmogelijk bestaan, aldus instituut Clingendael¹⁹. Mede om deze reden is het financieren van terrorisme in Nederland strafbaar gesteld. De FIU-Nederland beoordeelt transacties op mogelijke vormen van terrorismefinanciering en de bestrijding hiervan. In dit hoofdstuk is te lezen hoe deze wettelijke taak in 2019 door de FIU-Nederland is uitgevoerd.

¹⁹ https://www.clingendael.org/sites/default/files/pdfs/20060600_csap_art_bakker_ap.pdf

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Ongebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

6.1 Nationale ontwikkelingen

Integrale Aanpak Jihadisme

Ook in 2019 heeft de FIU-Nederland aan de hand van het bestaande integrale aanpak jihadisme, een bijdrage geleverd. De FIU-Nederland kan op basis van ervaring en expertise gecombineerd met de bestaande database aan ongebruikelijke transacties, analyses verrichten ten aanzien van de twee fenomenen jihadisme en radicalisering om zo mogelijk het financieren van terrorisme te signaleren. Op basis van deze analyses identificeert de FIU-Nederland verdachte transacties die van belang kunnen zijn in relatie tot dit actieprogramma of voor het verdere gebruik door opsporings-, inlichtingen- en veiligheidsdiensten. De FIU-Nederland verklaart ongebruikelijke transacties niet alleen verdacht op basis van eigen informatie, maar doet dit mede door de nationale en internationale samenwerking met overheidspartners.

Sanctiewetgeving (inter)nationaal

In Nederland is een interdepartementale werkgroep bevrozingsoverleg (BVO) ingericht die vaststelt welke personen in Nederland op de nationale sanctielijst dienen te worden geplaatst. Een vermelding op de nationale sanctielijst wordt effectief indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat een persoon een nationaal (of internationaal) risico kan vormen in relatie tot terrorisme. De FIU-Nederland neemt op structurele basis deel aan deze werkgroep en brengt relevante verdachte transacties in relatie tot de financiering van terrorisme in binnen de werkgroep. De verdachte transacties zijn onderwerp van gesprekken binnen het BVO en kunnen bijdragen aan het plaatsen van personen op de Nationale sanctielijst. Een plaatsing op de Nationale sanctielijst kan een bevrozing van banktegoeden tot gevolg hebben. Dit is een indringende en ingrijpende maatregel die er toe dient om het ontplooiën van activiteiten die kunnen leiden tot een mogelijke daad van terreur, zo mogelijk te voorkomen. In 2019 werden door de FIU-Nederland 49 ongebruikelijke transacties verdacht verklaard direct gerelateerd aan sanctiewetgeving (zie tabel 11). Daarbij ging het hoofdzakelijk om personen op de Nederlandse sanctielijst en bij een transactie om een persoon op een Internationale sanctielijst. De meerderheid van deze verdachte transacties bestonden uit girale en money transfer transacties. Door de FIU-Nederland werden 11 dossiers gevormd in relatie tot de Sanctiewet (zie tabel 13). Deze aantallen liggen aanzienlijk lager dan in de drie voorgaande jaren, mede als gevolg van het verder terugdringen van islamitische staat. Het breed internationaal ingrijpen ten aanzien van islamitische staat kan een

verschuiving of zo mogelijk een verspreiding veroorzaken van bestaand terrorisme en daarmee blijft de dreiging van terrorisme volgens de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) binnen Europa bestaan²⁰.

Omdat het tegengaan en beheersen van terrorisme monitoring vereist, worden alle personen die voorkomen in ongebruikelijke transacties gematcht met de nationale sanctielijst terrorisme. Indien de FIU-Nederland een ongebruikelijke transactie waarneemt van een persoon die op de Nationale Sanctielijst Terrorisme is geplaatst dan wordt deze transacties verdacht verklaard en direct aan de inlichtingen-, veiligheids-, en opsporingsdiensten verstrekt op basis van een mogelijke overtreding van de Sanctiewet 1977. Omdat er binnen de EU sprake is van het gebruik van meerdere individuele nationale sanctielijsten van de EU lidstaten, delen de EU lidstaten deze nationale sanctielijsten met elkaar. Er wordt eveneens voortdurend gescand of er transacties ontvangen gemeld worden bij de FIU-Nederland over

Omdat het tegengaan en beheersen van terrorisme monitoring vereist, worden alle gemelde transacties van personen die op de nationale sanctielijst zijn geplaatst door de FIU-Nederland gemonitord.

personen geplaatst op de sanctielijsten van EU lidstaten en op de sanctielijst van de Europese Commissie. Ook Nederland deelt de Nationale sanctielijst met andere EU lidstaten waardoor er een breed Europees dekkend toezicht ontstaat op personen die een aanmerkelijk risico kunnen vormen ten aanzien van terrorisme. Het delen van nationale sanctielijsten zorgt jaarlijks voor urgente verdachte transacties die kunnen bijdragen aan het helpen voorkomen van terrorisme, zo ook binnen Nederland. Daarbij blijft het van belang dat Europese lidstaten hun Nationale sanctielijst up-to-date houden, tijdig delen en zowel alle andere Nationale sanctielijsten als de Europese

²⁰ <https://www.aivd.nl/onderwerpen/terrorism/documenten/publicaties/2018/11/05/aivd-publicatie-de-erfenis-van-syrie-mondiaal-jihadisme-blijft-dreiging-voor-europa>

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Ongebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

sanctieelst continu monitoren. Op basis van deze intelligence deling dragen FIU's binnen Europa direct bij aan het voorkomen van terrorisme.

Samenwerking publieke en private partners

De bestrijding van terrorisme vereist een goed georkestreerde aanpak van alle relevante publieke partners. Daarvoor werkte de FIU-Nederland ook in 2019 onder meer samen met de AIVD, de Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (MIVD), de Nationale Politie en de FIOD. Daarbij brengt de FIU-Nederland gerichte financiële informatie in aan de voorzijde van aan terrorisme gerelateerde onderzoeken, of direct, in het geval van een acute zo mogelijk aan terrorisme gerelateerde situatie. Direct beschikbare financial intelligence kan helpen bij het maken van een inschatting van de omvang van een mogelijke dreiging en eventuele noodzakelijk vervolgstappen bepalen. Daarnaast voorziet de FIU-Nederland afzonderlijke netwerkpartners zowel structureel als incidenteel van financial intelligence rapportages met waargenomen bevindingen op het gebied van terrorisme. Op basis van een behoeftevraag zijn in 2019 overleggen gevoerd met het Functioneel Parket, en de opsporings-, veiligheids- en inlichtingendiensten. De FIU-Nederland levert proactief of op basis van een specifiek verzoek zo nodig de verzochte financial intelligence. Ook in 2019 is een aantal verdachten vervolgd voor het financieren van strijders die deel hebben genomen aan de gewapende strijd in Syrië (op basis van artikel 421 van het Wetboek van Strafrecht).

Zorgfraude en terrorismefinanciering

Zoals eerder in hoofdstuk vier van dit jaaroverzicht vermeld, constateerde de FIU-Nederland in 2019 ook vormen van mogelijk terrorismefinanciering gerelateerd aan zorgfraude. Ook in 2018 werd dit door de FIU-Nederland geconstateerd. Het aantal aan zorgfraude gerelateerde transacties met een mogelijk verband naar terrorismefinanciering was circa dertig procent in 2018 en circa vijftien procent in 2019 op basis van een nieuwe analyse. Deze daling kan een verband hebben met de daling van het totaal aantal verdacht verklaarde transacties in relatie tot terrorismefinanciering en de neergang van islamitische staat. Ook in 2020 blijft de FIU-Nederland alert op deze vorm van terrorismefinanciering.

Contra Terrorisme infobox (CT-infobox)

De FIU-Nederland heeft een directe samenwerking met de CT-infobox en medewerkers van de FIU-Nederland waren ook in 2019 hierbij werkzaam.

Deze gerichte verbinding zorgt ervoor dat de financial intelligence waarover de FIU-Nederland beschikt, direct beschikbaar is voor contraterorisme doeleinden zodat alle methoden om terrorisme te voorkomen en te bestrijden overheidsmatig kunnen worden ingezet.

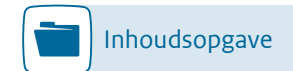
Financieel Expertise Centrum-Terrorisme Financiering (FEC-TF)

Ook binnen het FEC-TF overleg leverde de FIU-Nederland in 2019 informatie gerelateerd aan terrorismefinanciering aan ter bevordering van een gezamenlijke publieke aanpak. Dit gebeurt in het FEC-Terrorisme Financiering project waarin publieke partners samen kijken naar mogelijkheden om de aanpak van het financieren van terrorisme te verbeteren. Een strekkend voorbeeld hiervan is het ontstaan van de huidige TF-taskforce waar binnen deze paragraaf verder op wordt ingegaan

Delen van kennis

In 2019 is er door de FIU-Nederland verder gewerkt aan de ontwikkeling van zogenaamde TF-risicoprofielen die bepaalde structuren bloot kunnen leggen die mogelijk gebruikt kunnen worden voor het financieren van terrorisme. Een voorbeeld van deze TF-risicoprofielen is de FIU-Nederland signalering ten aanzien van het misbruik van stichtingen voor het financieren van terrorisme. De FIU-Nederland heeft in 2019 de factsheet 'Kwetsbaarheid Non Profit Organisaties in Nederland' opgesteld. Deze factsheet in relatie tot de kwetsbaarheid van non-profit organisaties (NPO's) in Nederland in relatie tot de financiering van terrorisme is gedeeld met meldingsplichtige instellingen om meer inzicht te geven en kennis te delen ten aanzien van dit onderwerp. Daarnaast is deze factsheet eveneens gedeeld met relevante publieke partners, waaronder het FEC TF, De CT-infobox, het ministerie van Financiën, het TF-Platform, de TF-taskforce en de NCTV. Daarmee beoogt de FIU-Nederland op basis van deze TF-risicoprofielen de kennis van en het inzicht in terrorismefinanciering bij meldingsplichtige instellingen en publieke instanties te vergroten.

Daarnaast heeft de FIU-Nederland in 2019 geïnvesteerd in het verkrijgen van inzichten in financieringsvormen die voorheen minder aandacht kregen. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om financieringsaspecten rondom de islamitische staat organisatie en de verplaatsing van Foreign Terrorist Fighters naar andere geografische locaties. Ook werd er door de FIU-Nederland in 2019 onderzoek verricht naar fondsen die, direct na de val van islamitische staat

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1

Ontwikkelingen in 2019

2

Samenwerking in 2019

3

Ongebruikelijke transacties

4

Analyse van ongebruikelijke transacties

5

Verdacht verklaarde transacties

6

Financiering van terrorisme

7

Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I

Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II

Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III

Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

werden verplaatst en is er onderzoek verricht naar middelen die veelal worden aangeschaft voor het plegen van aanslagen zoals vuurwapens en (precursoren voor) explosieven. In 2019 heeft dit onder meer geleid tot de eerste plaatsing van een stichting op de Nederlandse sanctielijst en het bevriezen van hieraan gerelateerde tegoeden op basis van door de FIU-Nederland verstrekte informatie in lijn met het actieprogramma Jihadisme.

Effectiviteitsmeting

In 2019 heeft de FIU-Nederland een bijdrage verzorgd aan de door het Wetenschappelijk Onderzoek en Documentatiecentrum (WODC) opgemaakte rapportage²¹ over het in Nederland gevoerde beleid ten aanzien van de bestrijding van terrorismefinanciering en de effectiviteit en effecten over de jaren 2013 tot en met 2016.

“We observeren dat er een tendens is richting het delen van informatie met meerdere publieke en/of private actoren tegelijkertijd. Voorbeelden hiervan zijn te vinden bij het FEC project TF, de TF-Taskforce, het TF Platform en het internationale FIU project met betrekking tot Foreign Terrorist Fighters.”

WODC; *Beleidsmonitor terrorismefinanciering*, 2019.

²¹ <https://www.wodc.nl/onderzoeksdatabase/2689d-beleidsmonitor-terrorisefinanciering-1.aspx>

De rapportage geeft daarnaast ook aan dat naast het bereiken van meer effectiviteit door intensief samen te werken, het eveneens van belang blijft om de legitimiteit, doelmatigheid en privacy bescherming van deze innovatieve vormen van samenwerking nauwkeurig te blijven beoordelen.

18 maart 2019

De FIU-Nederland kan naast het gestructureerd aanleveren van financial intelligence, ook in het geval van een acute incidentele situatie bijdragen door middel van het leveren van bruikbare financial intelligence. Een voorbeeld hiervan was de tramaanslag op maandag 18 maart 2019, waarbij vier mensen om het leven kwamen en vele gewonden vielen. Doordat de Nationale Politie de naam van de voortvluchtige dader direct bekend maakte, werden veel organisaties in de gelegenheid gesteld om zo mogelijk een bijdrage te leveren. Tijdens de zoektocht naar de dader door de Nationale Politie, ontving de FIU-Nederland een telefoontje van een bankmedewerker die de gegevens van de dader had gevonden binnen de bank en waarbij er ook een telefoonnummer kon worden doorgeven. Deze op dat moment cruciale informatie werd door de FIU-Nederland direct integraal verdacht verklaard en doorgezet naar de opsporings-, inlichtingen-, en veiligheidsdiensten. Met deze informatie kon de dader worden gelokaliseerd en worden aangehouden en mogelijk erger worden voorkomen. Dit specifieke voorbeeld toont hoe belangrijk het kan zijn dat publieke en private partijen samenwerken, zeker in geval van nood. Het belang van de informatie waar meldingsplichtige instellingen over beschikken, is in dit specifieke geval doorslaggevend geweest.

6.2 Samenwerking met private partners

Terrorisme Financiering Platform (TF-platform)

De FIU-Nederland heeft in 2019 binnen het TF-platform met een aantal grootbanken profielen ontwikkeld om transacties die verband kunnen houden met de financiering van terrorisme te onderscheiden. Deze risicoprofielen zijn in 2019 gedeeld met alle relevante meldingsplichtige instellingen om eerder 'ongebruikelijke transacties ten aanzien van mogelijk terrorismefinanciering te herkennen.

	Inhoudsopgave
	Managementsamenvatting
1	Ontwikkelingen in 2019
2	Samenwerking in 2019
3	Ongebruikelijke transacties
4	Analyse van ongebruikelijke transacties
5	Verdacht verklaarde transacties
6	Financiering van terrorisme
7	Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba
I	Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019
II	Bijlage II - Over de FIU-Nederland
III	Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

Taskforce terrorismefinanciering

Zoals binnen dit jaaroverzicht in hoofdstuk 2 is aangegeven, kent ook de aanpak van terrorismefinanciering in 2019 een gerichte samenwerking. Deze TF-taskforce is een publiek-private samenwerking met een aantal grootbanken en heeft een verbinding met FEC. TF-Taskforce is in 2019 structureel ingericht en zorgt er mede voor dat analysemodellen om terrorismefinanciering te kunnen detecteren samen met de banken kunnen worden ontwikkeld. Vanuit de opsporing wordt onder strikte voorwaarden binnen de TF-taskforce informatie over subjecten die gerelateerd zijn aan terrorisme(financiering) gedeeld met de deelnemende private partijen. De TF-taskforce behandelt actuele casussen op het gebied van terrorismefinanciering met elkaar, waardoor er ruimte is voor een toename van kennis en ervaringen. Banken onderzoeken op basis van risicoprofielen welke personen naar voren komen als mogelijk betrokken bij de financiering van terrorisme en vergelijken deze informatie op bilaterale wijze met de andere participerende banken voor zover de Wwft die mogelijkheid biedt. Daarbij kunnen de betrokken banken aan de FIU-Nederland info vragen over relevante transacties en deze zo nodig melden bij de FIU-Nederland als ongebruikelijk.

Na analyse en onderzoek verklaart de FIU-Nederland deze ongebruikelijke transacties zo mogelijk verdacht, voegt deze indien nodig samen in een dossier en deelt deze verdachte transacties aan de opsporings-, inlichtingen-, en veiligheidsdiensten. Sommige behandelde casussen binnen de TF-taskforce tonen aan dat er vanuit het samenwerkingsverband een beeld kan ontstaan wat zonder deze samenwerking niet tot stand was gekomen. Daarmee zorgt deze nieuwe vorm van publiek-private samenwerking voor een snellere verbreding van inzicht binnen terrorismefinanciering. De doorloop van een te behandelen casus is vele malen sneller en kan zelfs op één dag al worden gerealiseerd waar dit anders weken in beslag zou nemen. Daarmee bespaart dit samenwerkingsverband kostbare tijd, geeft inzicht in kruisverbanden en daarnaast meer voldoening omdat zaken direct opgepakt kunnen worden.

6.3 Ontwikkelingen internationaal

Ook binnen de Egmont Group of FIU's is de aanpak van terrorismefinanciering een onderwerp van belang. FIU's houden elkaar bilateraal en zo mogelijk multilateraal op de hoogte van intelligence

- Inhoudsopgave
- Managementsamenvatting
- 1** Ontwikkelingen in 2019
- 2** Samenwerking in 2019
- 3** Ongebruikelijke transacties
- 4** Analyse van ongebruikelijke transacties
- 5** Verdacht verklaarde transacties
- 6** Financiering van terrorisme
 - 7** Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba
 - I** Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019
 - II** Bijlage II - Over de FIU-Nederland
 - III** Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

gekoppeld aan het financieren van terrorisme. Daarnaast zorgt het lidmaatschap van de Egmont Group voor kennisdeling en de mogelijkheid om met meerdere specialisten aan projecten te werken gerelateerd aan de aanpak van terrorismefinanciering. In 2019 heeft de FIU-Nederland hoofdzakelijk samen met FinCen, de Amerikaanse FIU, het internationale Egmont Group of FIU's project 'Lone Actors and Small Cells' afgerond dat gericht was op het beter waarnemen van individuen die het motief hebben om een terreurdaad te plegen. Dit heeft geresulteerd in een internationaal gepubliceerd rapport genaamd 'Counter Terrorist Financing - Lone Actors and Small Cells'²² ten bate van de huidige 164 FIU's van de Egmont Group. Een gepubliceerde samenvatting hiervan is op de Egmont Group website²³ geplaatst ter inzage voor verdere informatie.

6.4 Operationele resultaten

Tabel 9: Aantal aan terrorisme gerelateerde verdachte transacties

Jaar	2015	2016	2017	2018	2019
Verdachte transacties	2.014	4.494	3.139	3.338	2.515

Tabel 10: Aantal aan terrorisme gerelateerde verdachte transacties in relatie tot de Sanctiewet

Jaar	2015	2016	2017	2018	2019
Verdachte transacties	26	205	199	118	49

Tabel 11: Aantal aan terrorisme gerelateerde dossiers

Jaar	2015	2016	2017	2018	2019
Dossiers	286	623	520	665	594

Tabel 12: Aantal aan terrorisme gerelateerde dossiers in relatie tot Sanctiewet

Jaar	2015	2016	2017	2018	2019
Dossiers	12	54	57	29	11

²² <https://egmontgroup.org/sites/default/files/filedepot/external/20190712%20-%20IEWG%20-%20Lone%20Actors%20and%20Small%20Cells%20-%20Public%20Summary.pdf>

²³ <https://egmontgroup.org/en>

Verdachte transacties

In 2019 werden er door de FIU-Nederland, 2.515 transacties (zie tabel 9) verdacht verklaard op basis van een mogelijk verband met het financieren van terrorisme. Daarmee neemt het aantal verdacht verklaarde transacties dat mogelijk te relateren is aan terrorismefinanciering af in vergelijking met de drie voorgaande jaren.

De daling van transacties en dossiers in relatie tot de sanctiewetgeving heeft mogelijk een relatie met de verminderde stroom van uitreizigers door een afname van de activiteiten van islamitische staat. Alle door de FIU-Nederland verdacht verklaarde transacties met een terroristisch kenmerk zijn gebundeld in dossiervorm en zijn ter beschikking gesteld aan de opsporings-, inlichtingen- en veiligheidsdiensten voor verdere toepassing.

Internationale informatiedeling FIU's

De bestrijding van terrorismefinanciering moet over grenzen heen reiken en daarvoor verstuurt en ontvangt de FIU-Nederland informatieverzoeken (RFI's) van collega FIU's. In 2019 werden er in totaal 50 verzoeken van FIU's ontvangen die betrekking hadden op de financiering van terrorisme. In 2019 verstuurde de FIU-Nederland 34 informatieverzoeken aan FIU's die betrekking hadden op de financiering van terrorisme. Naast deze bilaterale gegevensuitwisseling hanteert de FIU-Nederland ook een multilaterale methode van informatiedeling. Hierbij wordt alle beschikbare financial intelligence op het gebied van terrorisme financiering spontaan met andere relevante FIU's gedeeld. Voor het delen van de relevante informatie binnen deze methodiek, geven FIU's op voorhand toestemming aan andere FIU's, om de financiële intelligence te delen met nationale opsporingsdiensten in de betrokken jurisdicties. Door deze multilaterale methodiek kan de snelheid van informatiedeling aanzienlijk verbeteren. De beschikbaarheid van financial intelligence in relatie tot terrorismefinanciering neemt hierdoor toe. De FIU-Nederland heeft in 2019, enkele honderden spontane verstrekkingen op het gebied van terrorismefinanciering ontvangen. Er werden door de FIU-Nederland in totaal 15 spontane verstrekkingen verzonden aan FIU's of organisaties die zich bezig houden met het uitvoeren van de Sanctiewet zoals eerder in dit hoofdstuk vermeld.

- Inhoudsopgave
- Managementsamenvatting
- 1** Ontwikkelingen in 2019
- 2** Samenwerking in 2019
- 3** Ongebruikelijke transacties
- 4** Analyse van ongebruikelijke transacties
- 5** Verdacht verklaarde transacties
- 6** **Financiering van terrorisme**
 - 7** Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba
 - I** Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019
 - II** Bijlage II - Over de FIU-Nederland
 - III** Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Ongebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I *Bijlage I* - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II *Bijlage II* - Over de FIU-Nederland

III *Bijlage III* - Lijst met gebruikte afkortingen

7. Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Naast het ontvangen en analyseren van ongebruikelijke transacties binnen Nederland, is de FIU-Nederland eveneens verantwoordelijk voor het ontvangen en analyseren van de ongebruikelijke transacties voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba (BES-eilanden of Caribisch Nederland), als bijzondere gemeenten van Nederland. Dit hoofdstuk toont de cijfermatige inzichten voor de BES-eilanden en beschrijft de activiteiten die de FIU-Nederland in het kader van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme BES (Wwft BES) in 2019 heeft ontplooid.

7.1 Ongebruikelijke transacties vanuit Caribisch Nederland

Gelijk aan alle meldingsplichtige instellingen in Nederland, dienen de meldingsplichtige dienstverleners op de BES-eilanden ongebruikelijke transacties te melden bij de FIU-Nederland conform de Wwft BES. Het meldproces is daarbij nagenoeg gelijk aan dat van deze instellingen in Nederland en loopt via het meldportaal van de FIU-Nederland. Om ervoor te zorgen dat er op een gerichte manier, lokaal aandacht is voor de meldingsplichtige dienstverleners staan deze, zo nodig, in contact met een liaison van de FIU-Nederland die met regelmaat de BES-eilanden bezoekt. Deze liaison werkt het gehele jaar vanuit de regio. Daarmee is de FIU-Nederland regionaal vertegenwoordigd voor zowel de meldingsplichtige dienstverleners, de toezichthouders als de opsporingsdiensten. Daarnaast zijn er voor de BES-eilanden eveneens toezichthouders aangewezen die toezicht houden op het voldoen aan de meldplicht en aandacht besteden aan het verder verbeteren van de compliance van de meldingsplichtige dienstverleners op de BES-eilanden. Om deze toezichthoudende taak te ondersteunen, voorziet de FIU-Nederland de toezichthouders voor de BES-eilanden (DNB en de AFM), net zoals dit in Nederland het geval is, van gerichte toezichthoudersrapportages. In 2019 werden 48 toezichtrapportages door de FIU-Nederland in relatie tot de BES-eilanden opgemaakt en verzonden aan de toezichthouders. Aan de hand van deze rapportages worden de toezichthouders in staat gesteld om op een gerichtere manier toezicht uit te voeren op de BES-eilanden en daarmee zo mogelijk de kwaliteit als het verrichten van meldingen van ongebruikelijke transacties verder te verbeteren.

Tabel 13: Ongebruikelijke transacties per dienstverlenende instelling in 2019 op de BES-eilanden

Melderssoort	Aantallen ongebruikelijke transacties 2019
Accountant	2
Bank	931
Belastingadviseur	21
Douane Caribisch Nederland	25
Handelaar - Edelstenen	18
Handelaar - Voertuigen	10
Notaris	23
Speelcasino	1
Eindtotaal	1031

In 2019 ontving de FIU-Nederland 1031 ongebruikelijke transacties afkomstig van de meldingsplichtige dienstverleners gevestigd op de BES-eilanden (zie tabel 13). Het merendeel van deze ongebruikelijke transacties is afkomstig van de banken (931), gevolgd door de Douane (25), notarissen (23) en de belastingadviseurs (21). Ondanks dat deze aantallen in verhouding lager liggen (kijkend naar de bevolkingsdichtheid en grootte van de economie) dan de aantallen gemelde ongebruikelijke transacties vanuit Nederland, is het melden hiervan evenzeer van belang. De BES-eilanden hebben een kleine gemeenschap en toerisme is voor alle drie de eilanden een voorname bron van inkomsten²⁴. Daarnaast draagt een goede compliance vanuit de meldingsplichtige dienstverleners er aan bij dat bijvoorbeeld corruptie en andere criminele activiteiten, met een financiële motivatie, minder op de eilanden kunnen floreren. Het aantal ontvangen ongebruikelijke transacties fluctueert jaarlijks weinig en lag in 2019 met 1031, iets hoger dan in 2018 (993). Daarbij merkt de FIU-Nederland op dat op de BES-eilanden de nadruk op het verhogen van de meldingskwaliteit blijft liggen. Als de kwaliteit van de meldingen van ongebruikelijke transacties op orde is kan als tweede stap gekeken worden naar de kwantiteit van het aantal ontvangen meldingen van ongebruikelijke transacties.

7.2 Verspreiden van verdachte transacties in Caribisch Nederland

De FIU-Nederland verklaarde in 2019, het aantal van 276 ongebruikelijke transacties verdacht gerelateerd aan de BES-eilanden (zie tabel 14). Dit aantal ligt relatief hoger dan in 2018, waarin 174 ongebruikelijke transacties verdacht konden worden verklaard. Deze 276 verdachte transacties zijn door de FIU-Nederland gebundeld in 26 dossiers en vertegenwoordigen een gezamenlijke waarde van meer dan 21 miljoen euro. Dit bedrag ligt hoger dan in 2018, waarin de waarde van alle verdachte transactie tezamen iets meer dan acht miljoen euro bedroeg. Het aantal door de FIU-Nederland gevormde dossiers was in 2019 nagenoeg gelijk aan 2018 (waarin 30 dossiers werden gevormd). Onder de doorgemelde verdachte transacties bevinden zich tien voorgenomen transacties. Ook voor de verdachte transacties geldt dat de meeste (256) in 2019 werden gemeld door bankinstellingen.

²⁴ https://www.tweedekamer.nl/sites/default/files/atoms/files/kerncijfers_koninkrijk_definitief_19022019.pdf

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Ongebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

Tabel 14: Aantal verdachte transacties en dossiers in 2019 per doormeldreden

Doormeldreden	Verdachte transacties	Aandeel	Dossiers	Aandeel
Eigen onderzoek	250	91%	20	77%
LOvJ	24	9%	4	15%
VROS	2	1%	2	8%
Eindtotaal	276		26	

* door afronding tellen de afzonderlijke percentages niet op tot exact 100%

In 2019 werd het merendeel van ongebruikelijke transacties binnen de BES-eilanden op basis van eigen onderzoek door de FIU-Nederland verdacht verklaard (zie tabel 14). De FIU-Nederland ontving in 2019 het aantal van 24 LOvJ verzoeken en verklaarde twee ongebruikelijke transacties verdacht op basis van de (semi-automatische) VROS match. De VROS match heeft ten aanzien van de BES-eilanden nog geen optimale werking, omdat de informatiesystemen van de FIU-Nederland en onder meer het Korps Politie Caribisch Nederland (KPCN) en andere externe bronnen nog niet beschikbaar of gesynchroniseerd zijn.

In 2019 werd het merendeel van ongebruikelijke transacties binnen de BES-eilanden op basis van eigen onderzoek door de FIU-Nederland verdacht verklaard.

Alle verdachte verklaarde transacties zijn door de FIU-Nederland overgedragen aan de opsporings-, inlichtingen-, en veiligheidsdiensten en/of aan het OM en het RST, actief binnen de regio. Een aantal dossiers zijn specifiek ter beschikking gesteld aan de KMar en aan de FIOD in Nederland, vanwege strafrechtelijke onderzoeken die een relatie hebben met de BES-eilanden.

7.3 Andere activiteiten voor de BES-eilanden

Verbetering informatieverstrekking

Het opgestelde convenant voor informatieverstrekking met het KPCN stond ook in 2019 voor de FIU-Nederland op de agenda. De specifiek lokale informatie van het KPCN en ander informatiebronnen kan ervoor zorgen dat de FIU-Nederland op een effectievere manier analyses van ongebruikelijke transacties kan verrichten en deze zo nodig verdacht kan verklaren (onder meer via de VROS match).

Werkgroep Harmonisatie Integriteit Toezicht (WG-HIT)

In 2019 heeft de FIU-Nederland geparticipeerd in de WG-HIT. De WG-HIT is een overlegforum waarbinnen de FIU-Nederland samen met de Centrale Banken en FIU's van Aruba, Curaçao en Sint Maarten en de toezichhouders binnen het Caribisch gebied en alle regionale FIU's (de Centrale Banken van Aruba, Curaçao en St Maarten, DNB en de FIU's van Sint Maarten, Curaçao het Meldpunt Ongebruikelijk Transacties Aruba en de FIU-Nederland) met elkaar verschillende onderwerpen op het gebied van witwassen en terrorismefinanciering inhoudelijk bespreken. De WG-HIT is gevormd om verschillende doelstellingen te bereiken zoals het bespreken van prioriteiten binnen de regio en het bevorderen van meer samenwerking tussen de verschillende FIU's en toezichhouders. Gedurende deze bijeenkomsten worden onderwerpen besproken die voor alle deelnemers van belang kunnen zijn, zoals bijvoorbeeld de ontwikkelingen op het gebied van virtual assets of de ontwikkeling van red flags binnen de bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering in de regio. Mede op basis van deze samenwerking moet het mogelijk worden om witwasrisico's binnen de regio beter te identificeren en te herkennen. Daarnaast heeft de WG-HIT tot doelstelling om typologieën en methodes met betrekking tot witwassen en terrorismefinanciering binnen het Caribisch gebied te ontwikkelen. Daarmee beoogt de WG-HIT bij te dragen aan een brede verbetering van de integriteit van het financiële stelsel in deze regio. In 2019 heeft de FIU-Nederland gezamenlijk met DNB op Curaçao een presentatie gegeven tijdens een bijeenkomst van de WG-HIT over het proces van de FATF evaluatie en welke informatie benodigd is om de evaluatie op een juiste manier vorm te kunnen geven.

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Ongebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019

Tabel 15: Aantal ongebruikelijke transacties* per sector en groep meldingsplichtige instellingen in de periode 2017-2019

Aantal meldingen per meldersoort Niet BES		2017		2018			2019		
Sector	Meldersoort	Aantal	Waarvan MT	Aantal	Waarvan MT	Waarvan Objectief02	Aantal	Waarvan MT	Waarvan Objectief02
Vrije beroepsgroepen	Accountant	1.155	0	1.987	0	108	3.424	0	922
Vrije beroepsgroepen	Advocaat	10	0	22	0	1	52	0	10
Banken	Bank	22.789	3.908	68.217	2.183	693	155.337	2.081	7.385
Vrije beroepsgroepen	Belastingadviseur	342	0	298	0	3	284	0	12
Overige sectoren	Beleggingsinstelling/-onderneming	6	0	77	0	18	124	0	55
Overige sectoren	Bemiddelaar in levensverzekeringen	0	0	1	0	0	0	0	0
Betaaldienstverlener	Betaaldienstverlener	279.950	251.972	254.554	231.912	5.924	248.783	223.160	49.584
Betaaldienstverlener	Betaaldienstverlener - PSP	29.669	2.122	332.081	4.321	289.122	1.906.487	9.181	1.754.911
Overige sectoren	Bijkantoor financiële onderneming	64	57	23	23	0	0	0	0
Overige sectoren	Domicilieverlener	20	0	25	0	0	39	0	0
Overige sectoren	Elektronische geldinstelling	1	0	7	0	3	29	0	0
Handelaren	Handelaar - Edelstenen	471	0	502	0	0	729	0	0
Handelaren	Handelaar - Kunst en antiek	8	0	10	0	0	30	0	0
Handelaren	Handelaar - Vaartuigen	60	0	60	0	0	58	0	0
Handelaren	Handelaar - Voertuigen	4.711	0	4.386	0	10	5.974	0	81
Handelaren	Handelaar - Goederen overig	70	0	167	0	0	356	0	10
Vrije beroepsgroepen	Juridisch dienstverlener	0	0	13	0	0	0	0	0
Overige sectoren	Niet Bank - Beheer effecten	0	0	1	0	0	0	0	0
Creditcardmaatschappijen	Niet Bank - Creditcards	11.596	0	77.758	0	62.654	127.157	0	108.641
Overige sectoren	Niet Bank - Interbank markten	0	0	0	0	0	1	0	0
Overige sectoren	Niet Bank - Verstrekken leningen	110	0	93	0	1	179	0	0
Overige sectoren	Levensverzekeraar	3	0	1	0	0	7	0	2
Vrije beroepsgroepen	Makelaar onroerend goed	159	0	173	0	4	227	0	6
Overheid	Belastingdienst	1	0	6	0	0	2	0	0
Overheid	Douane	5.775	0	7.263	0	0	6.644	0	0
Overheid	Niet meldplichtig	1	0	0	0	0	0	0	0
Overheid	Meldplichtig op grond van Verordening	0	0	3	0	0	0	0	0
Overheid	Toezichtouder	7	0	3	0	0	25	0	0
Vrije beroepsgroepen	Notaris	486	0	800	0	16	1.317	0	32

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Ongebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I **Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019**

II **Bijlage II - Over de FIU-Nederland**

III **Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen**

Tabel 15 (vervolg)

Aantal meldingen per meldersoort Niet BES		2017		2018		2019			
Overige sectoren	Pandhuis	74	0	89	0	0	140	0	0
Casino's	Speelcasino	3.228	0	4.110	0	0	4.724	0	0
Overige sectoren	Taxateur	6	0	4	0	0	4	0	0
Vrije beroepsgroepen	Trustkantoor	240	0	258	0	52	278	0	86
Overige sectoren	Wisselinstelling	3	0	360	0	0	562	0	0
Totaal		361.015	258.059	753.352	238.439	358.609	2.462.973	234.422	1.921.737

* Ongebruikelijke transacties zijn opgevraagd op registratiedatum, dat wil zeggen de datum dat een ongebruikelijke transactie wordt geregistreerd in de database van de FIU-Nederland.

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Ongebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I *Bijlage I* - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II *Bijlage II* - Over de FIU-Nederland

III *Bijlage III* - Lijst met gebruikte afkortingen

Tabel 16: Aantal verdachte transacties* per sector en groep meldingsplichtige instellingen in de periode 2017-2019

Meldersoort	2017		2018		2019	
	Aantal	Waarvan MT	Aantal	Waarvan MT	Aantal	Waarvan MT
Betaaldienstverlener	33.280	30.747	37.963	35.576	20645	19.258
Betaaldienstverlener - PSP	253		1.276	28	1351	6
Domicilieverlener	3		5		3	
Bank	4.163	201	15.437	185	12919	60
Handelaar - Edelstenen	38		272		96	
Handelaar - Goederen overig	13		16		27	
Handelaar - Vaartuigen	3		5		1	
Handelaar - Voertuigen	1.493		1.475		2522	
Handelaar - Kunst en antiek	0		0		2	
Levensverzekeraar	0		1		1	
Accountant	238		306		209	3
Advocaat	5		14		16	
Belastingadviseur	18		21		61	
Makelaar onroerend goed	4		9		15	
Notaris	100		170		177	
Trustkantoor	49		19		30	
Speelcasino	419		519		544	
Overheid - Belastingdienst - Meldrecht	11		15		6	
Overheid - Douane	296		261		389	
Overheid - Toezichthouder	6		0		13	
Niet Bank - Creditcards	90		95		447	
Beleggingsinstelling/-onderneming			1		6	
Niet Bank - Verstreken leningen	38		16		36	
Taxateur	1		0		1	
Bijkantoor Fin. Onderneming	2		5	4	0	
Pandhuis	23		20		10	
Niet Bank - Leasing	0		2		0	
Elektronisch geldinstelling	0		1		1	
Wisselinstelling	0		26		16	
Totaal	40.546	30.948	57.950	35.793	39544	19.327

* Verdachte transacties zijn opgevraagd op doormelddatum, dat wil zeggen de datum dat een ongebruikelijke transactie verdacht wordt verklaard.
 Verdachte transacties in een bepaald jaar kunnen zodoende niet worden vergeleken met de ongebruikelijke transacties (opgevraagd op registratiedatum) in een bepaald jaar.

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Ongebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I **Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019**

II **Bijlage II - Over de FIU-Nederland**

III **Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen**

Tabel 17: Aantal instellingen waarvan meldingen zijn ontvangen per groep in de periode 2017 – 2019

Aantal melders per meldersoort Niet BES		2017	2018	2019
Sector	Meldersoort	Aantal	Aantal	Aantal
Vrije beroepsgroepen	Accountant	219	281	385
Vrije beroepsgroepen	Advocaat	9	12	14
Banken	Bank	49	54	59
Vrije beroepsgroepen	Belastingadviseur	73	81	81
Overige sectoren	Beleggingsinstelling/-onderneming	5	12	20
Overige sectoren	Bemiddelaar in levensverzekeringen	0	1	0
Betaaldienstverlener	Betaaldienstverlener	22	20	23
Betaaldienstverlener	Betaaldienstverlener - PSP	14	15	21
Overige sectoren	Bijkantoor financiële onderneming	1	1	0
Overige sectoren	Domicilieverlener	7	8	9
Overige sectoren	Elektronische geldinstelling	1	2	4
Handelaren	Handelaar - Edelstenen	33	33	28
Handelaren	Handelaar - Kunst en antiek	4	2	7
Handelaren	Handelaar - Vaartuigen	35	28	35
Handelaren	Handelaar - Voertuigen	522	533	732
Handelaren	Handelaar - Goederen overig	26	21	50
Vrije beroepsgroepen	Juridisch dienstverlener	0	1	0
Creditcardmaatschappijen	Niet Bank - Creditcards	6	6	5
Overige sectoren	Niet Bank – Interbank markten	0	0	1
Overige sectoren	Niet Bank - Verstrekken leningen	5	4	10
Overige sectoren	Niet Bank - Beheer effecten	0	1	0
Overige sectoren	Levensverzekeraar	3	1	3
Vrije beroepsgroepen	Makelaar onroerend goed	84	80	125
Overheid	Belastingdienst	1	1	1
Overheid	Douane	2	2	2
Overheid	Toezichthouder	1	1	3
Overheid	Meldplichtig op grond van Verordening	0	1	0
Vrije beroepsgroepen	Notaris	172	211	322
Overige sectoren	Pandhuis	2	3	4
Casino's	Speelcasino	2	1	3
Overige sectoren	Taxateur	5	3	2
Vrije beroepsgroepen	Trustkantoor	47	36	37
Overige sectoren	Wisselinstelling	1	2	2
Totaal		1.352	1.458	1.988

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Ongebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I *Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019*

II *Bijlage II - Over de FIU-Nederland*

III *Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen*

Bijlage II - Over de FIU-Nederland

De Financial Intelligence Unit-Nederland (FIU-Nederland) is in de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) aangewezen als de autoriteit waar ongebruikelijke transacties gemeld dienen te worden door diverse meldingsplichtige instellingen. De FIU-Nederland analyseert deze meldingen en legt hiermee transacties en geldstromen bloot die in verband kunnen worden gebracht met witwassen, financieren van terrorisme of daaraan gerelateerde misdrijven. Ongebruikelijke transacties die door het hoofd van de FIU-Nederland verdacht zijn verklaard worden ter beschikking gesteld aan de opsporings-, inlichtingen-, en veiligheidsdiensten.

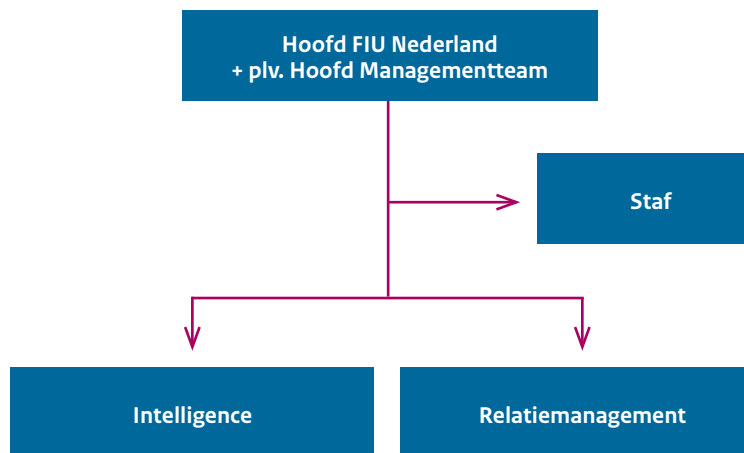
Deze bijlage vormt een algemene introductie van wat de FIU-Nederland is. Er wordt ingegaan op de missie, de wettelijke taak en het (inter)nationale speelveld waarbinnen de FIU-Nederland opereert. Ook wordt een uitleg gegeven van de wettelijke meldingsplicht en hoe de FIU-Nederland uitvoering geeft aan deze wettelijke taken.

BII. 1 Positionering, wettelijke taak en missie

Positionering FIU-Nederland

De FIU-Nederland maakt formeel onderdeel uit van de rechtspersoon Staat der Nederlanden. Beheersmatig is ze ondergebracht bij de Nationale Politie als een zelfstandige, operationeel onafhankelijke en herkenbaar opererende entiteit. Door (onder)mandatering beschikt het hoofd van de FIU-Nederland over de vereiste bevoegdheden ten aanzien van personeel en middelen, waarmee de zelfstandigheid en operationele onafhankelijkheid van de organisatie zijn gewaarborgd. De beleidslijn loopt rechtstreeks van de minister van Justitie en Veiligheid naar het hoofd van de FIU-Nederland. De beheersmatige lijn loopt van de korpschef van de Nationale Politie naar het hoofd van de FIU-Nederland.

Figuur 1: Organisatorische inrichting FIU-Nederland

Wettelijke taak

De wettelijke taak van de FIU-Nederland is vastgelegd in artikel 13 Wwft. Haar kerntaak betreft het ontvangen, registreren, bewerken en analyseren van ongebruikelijke transactiegegevens, om te bepalen of deze gegevens van belang kunnen zijn voor het voorkomen en opsporen van misdrijven, het verdacht verklaren en daarna verstrekken van deze transactiegegevens.

Behalve op deze kerntaak richt de FIU-Nederland zich op daarvan afgeleide taken, waaronder het geven van voorlichting aan publieke en private partners en het doen van onderzoek naar trends en ontwikkelingen op het gebied van witwassen en financieren van terrorisme. Bij witwassen gaat het veelal om een aaneenschakeling van (financiële) handelingen waarmee wordt geprobeerd het crimineel verkregen vermogen een ogenschijnlijk legale herkomst te geven. Bij financieren van terrorisme hoeft de herkomst van geld niet illegaal te zijn. Het is in dit geval juist de bestemming van het geld, namelijk de terroristische activiteiten of bijvoorbeeld de ondersteuning van terroristen, die maakt dat een specifieke transactie wettelijk verboden kan zijn. De FIU-Nederland heeft in 2019 een budget van 6 miljoen en beschikt ter uitvoering van de beschreven taakstelling over een formatie van 63 fte.

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Ongebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

Missie/Visie

De missie van de FIU-Nederland is:

”De kracht van de FIU-Nederland is haar financial intelligence. Zij zet deze in voor een zo effectief mogelijke preventie en bestrijding van misdrijven. Daarmee bevordert ze de maatschappelijke veiligheid en de integriteit van het financieel stelsel, zowel nationaal als internationaal, nu en in de toekomst”.

De FIU-Nederland is in Nederland de aangewezen organisatie die exclusief beschikt over gegevens van gemelde ongebruikelijke transacties die na verder onderzoek verdacht kunnen worden verklaard. De FIU-Nederland vormt daarbij de unieke verbinding tussen de instellingen die ongebruikelijke transacties melden en overheidspartners die een rol spelen in het bestrijden van (inter)nationale criminaliteit. De FIU-Nederland doet dit door financial intelligence en expertise te bieden binnen de relevante netwerken.

BII. 2 De Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft)

De doelstelling van de Wwft is het tegengaan van witwassen en financieren van terrorisme om de integriteit van het financiële en economische stelsel te waarborgen.

Meldingsplicht ongebruikelijke transacties

De Wwft richt zich tot diverse categorieën zakelijke dienstverleners, die in de wet “instellingen” worden genoemd, en legt hen twee verplichtingen op. Ten eerste, de verplichting tot het verrichten van (risicogeoriënteerde) cliëntenonderzoeken en ten tweede, het melden van ongebruikelijke transacties. Een cliëntenonderzoek draagt bij aan het herkennen en beheersen van risico's die bepaalde cliënten of bepaalde soorten dienstverlening meebrengen. De FIU-Nederland speelt een cruciale rol bij de meldingsplicht; instellingen dienen ongebruikelijke transacties die (mogelijk) te maken hebben met witwassen of financieren van terrorisme te melden

bij de “Financiële inlichtingen eenheid”, de door de Wwft gehanteerde aanduiding voor de FIU-Nederland.

Meldingsplichtige instellingen betreffen niet alleen financiële instellingen, maar ook onder meer casino's, trustkantoren, verschillende type handelaren en vrije beroepsbeoefenaren hebben een meldingsplicht. Een (voorgenomen) transactie is ongebruikelijk wanneer deze voldoet aan één of meerdere meldindicatoren. Deze indicatoren verschillen per groep meldingsplichtige instellingen en zijn vastgesteld in het Uitvoeringsbesluit Wwft. Daarbij kan onderscheid worden gemaakt tussen objectieve en subjectieve indicatoren. Bij objectieve indicatoren ontstaat een meldingsplicht wanneer een transactie een bepaald grensbedrag overschrijdt. Zo zijn geldtransactiekantoren verplicht alle verrichte money transfers vanaf € 2.000 te melden bij de FIU-Nederland. Een subjectieve indicator houdt in dat een instelling een transactie dient te melden wanneer deze “aanleiding heeft om te veronderstellen” dat de transactie verband houdt met witwassen of financieren van terrorisme.

De Wwft bepaalt welke informatie een melding van een ongebruikelijke transactie minstens dient te bevatten. Alleen met kwalitatief goede meldingen is snel en effectief onderzoek mogelijk naar eventuele betrokkenheid van personen bij witwassen of financieren van terrorisme. Verschillende toezichthouders houden toezicht op de naleving van de Wwft. Het niet, te laat, onjuist of onvolledig melden van een ongebruikelijke transactie is strafbaar.

De FIU-Nederland als buffer

Alle meldingen van ongebruikelijke transacties worden opgenomen in een beveiligde database van de FIU-Nederland, ook wel “de buffer” genoemd. De meldingen worden zorgvuldig afgeschermd. Alleen FIU-medewerkers hebben toegang tot deze afgeschermd database. Het vertrouwelijk omgaan met ongebruikelijke transacties is essentieel om te kunnen samenwerken met meldingsplichtige instellingen en buitenlandse FIU's. Pas wanneer gemelde transacties nader zijn onderzocht en een belang voor het voorkomen van witwassen, financieren van terrorisme of een daaraan onderliggend misdrijf is bevestigd, verklaart het hoofd van de FIU-Nederland een transactie “verdacht” en wordt deze verdachte transactie ter beschikking gesteld van diverse handhavings- en opsporingsdiensten.

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Ongebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

BII. 3 Beleid en meerjarendoelstellingen

Meerjarendoelstellingen

Voor de periode 2018-2021 heeft de FIU-Nederland zich een drietal strategische meerjaren-doelen gesteld. Deze beleidsdoelstellingen zijn gebaseerd op de taken van de FIU-Nederland, als beschreven in artikel 13 van de Wwft, en internationale regelgeving. Deze strategische meerjarendoelstellingen zijn:

- Het realiseren van excellente en toepasbare financial intelligence en promoten tot een breed gebruik hiervan;
- Het versterken en verbreden van (inter)-nationale samenwerkingsverbanden en informatie-uitwisseling;
- Het vroegtijdig identificeren van trends en fenomenen en deze zowel intern als extern deelbaar toepassen

De FIU-Nederland streeft naar een breed en effectief gebruik van FIU-informatie en het verkrijgen van meer inzicht in het gebruik van FIU-producten. Zodoende richt ze zich op een optimale aansluiting op de informatiebehoefte van haar afnemers en naar structureel gebruik van FIU-informatie. Verschillende ontwikkelingen zoals nationale programma's en de oprichting van multidisciplinaire samenwerkingsverbanden, bieden de FIU-Nederland nieuwe mogelijkheden om de effectiviteit van haar informatie en de terugkoppeling over het gebruik ervan te verbeteren.

Door haar unieke informatiepositie beschikt de FIU-Nederland over een grote hoeveelheid gegevens over mogelijke gevallen van witwassen en financieren van terrorisme, die haar inzicht biedt in trends en fenomenen. Internationale samenwerking en gegevensuitwisseling bieden de FIU-Nederland en daarmee ook de nationale opsporingspartners waardevolle financial intelligence voor de aanpak van witwassen en financieren van terrorisme.

BII. 4 Het nationale en internationale speelveld

De FIU-Nederland bevindt zich op het snijvlak tussen de publieke en private sector. Ze werkt samen met (vertegenwoordigers van) meldingsplichtige instellingen, toezichthouders, buitenlandse FIU's en verschillende opsporingsinstanties en andere partners die een rol hebben in het voorkomen en opsporen van misdrijven. De FIU-Nederland streeft naar een optimale aansluiting van haar werkprocessen (ontvangen, analyseren en verdacht verklaren) op de prioriteiten van haar partners. Andersom wil ze haar partners attenderen op relevante data, trends en fenomenen, die door vertaald kunnen worden zowel in meldbeleid als in de opsporingspraktijk.

Het nationale speelveld

De FIU-Nederland onderhoudt goede contacten en werkt samen met een netwerk van organisaties die zich bezighouden met het voorkomen en bestrijden van criminaliteit, zoals opsporingsdiensten en toezichthouders. Om de aanpak binnen de domeinen van de witwasbestrijding en de ontneming van wederrechtelijk verkregen vermogen te intensiveren zijn met behulp van speciale gelden de afgelopen jaren enkele nieuwe samenwerkingsverbanden opgezet. Vanuit het streven naar een effectieve criminaliteitsbestrijding is de FIU-Nederland partner in de in 2013 opgerichte iCOV en werkt ze intensief samen met het AMLC van de FIOD.

Sinds drie jaar is de FIU-Nederland volwaardig partner binnen het FEC. Het gezamenlijke doel van de FEC-partners is het versterken van de integriteit van de financiële sector door onderlinge samenwerking en informatie-uitwisseling (zie het kader). Als partner heeft de FIU-Nederland zitting in de FEC-Raad, het contactpersonenoverleg en het informatieplatform. Verder neemt ze deel aan een aantal (sub)werkgroepen van het FEC.

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Ongebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

Internationale samenwerking

Financiële transacties hebben vaak een internationaal karakter. Ook criminaliteit in het algemeen en witwassen en terrorismefinanciering in het bijzonder gaan vaak gepaard met grensoverschrijdende geldstromen. Voor de bestrijding hiervan is internationale samenwerking derhalve onontbeerlijk. Via de relevante internationale fora zoekt de FIU-Nederland de samenwerking op beleidsmatig gebied.

Egmont Group

De FIU-Nederland is lid van de Egmont Group, een wereldwijd samenwerkingsverband van inmiddels 164 FIU's, dat de basis vormt voor de internationale gegevensuitwisseling tussen FIU's. In 2018 is een nieuw strategisch beleidsplan geformuleerd, "Egmont Strategic Plan 2018-2021". Daarin staan het versterken van de regionale samenwerking tussen FIU's en het organiseren van een effectieve, en toekomstbestendige infrastructuur binnen de Egmont Group centraal. Inhoudelijk gezien richt de Egmont Group zich daarmee op het bilateraal en multilateraal delen van financial intelligence, het versterken van de mogelijkheden van FIU's (door ECOFEL), het ontwikkelen van nieuwe samenwerkingsverbanden en het uitbreiden van kennis ten aanzien van het financiële landschap. De FIU-Nederland levert aan verschillende Egmont-werkgroepen een actieve bijdrage. Het Hoofd van de FIU-Nederland was van juli 2017 voor een periode van 2 jaar voorzitter van de Egmont Group. Daarnaast neemt de FIU-Nederland eveneens deel als lid aan twee werkgroepen gericht op enerzijds operationele samenwerking (Information Exchange Working Group) en anderzijds beleidsmatige en procedurele ontwikkeling (Policy and Procedures Working Group).

EU FIU Platform

Sinds 2006 komen de FIU's binnen de EU bijeen in het EU Financial Intelligence Units' Platform (EU FIU-Platform) om de onderlinge informatie-uitwisseling te intensiveren en te stroomlijnen. Dit aanvankelijk informele platform van FIU's heeft in 2014 de formele status van expert groep gekregen. In de vierde Europese anti-witwasrichtlijn – die in juni 2015 in werking is getreden en in 2018 is geïmplementeerd – is deze status nog eens geëxpliciteerd. Hiermee erkent de EU het belang van de samenwerking tussen de Europese FIU's en hun specifieke expertise op het gebied van de bestrijding van witwassen en financieren van terrorisme. De expertgroep vervult een formele rol in het adviseren van de Europese Commissie.

FIU.net

De FIU's van de EU-landen maken voor de operationele samenwerking gebruik van FIU.net. Dit is een gedecentraliseerd computernetwerk dat een veilige en efficiënte gegevensuitwisseling tussen EU FIU's faciliteert. De decentrale infrastructuur van het systeem waarborgt de autonomie van de individuele FIU's. FIU's bepalen zelf wat wordt gedeeld met wie en wanneer, zonder dat er een centrale opslag van hun data plaatsvindt. Alle 28 FIU's van de EU-lidstaten zijn op het netwerk aangesloten en gezamenlijk worden gemiddeld 1.000 FIU.NET-verzoeken per maand verricht. In de vierde Europese anti-witwasrichtlijn worden FIU's aangemoedigd in de onderlinge communicatie gebruik te maken van FIU.net.

FIU.net heeft een module ontwikkeld voor 'cross border reporting' waardoor het voor Europese FIU's eenvoudiger wordt om meldingen van transacties onderling te delen. Via een zogenaamde 'joint case' in de FIU.net-applicatie kunnen door de EU FIU's ervaringen worden gedeeld en kan operationeel worden samengewerkt, waardoor bijvoorbeeld overtreding van EU-sancties snel kunnen worden signaleerd.

FATF

De Financial Action Task Force is een intergouvernementele organisatie die voornamelijk bekend is van de 40 aanbevelingen aan de in de FATF deelnemende landen voor het voorkomen en bestrijden van witwassen en financieren van terrorisme. De FATF kent een belangrijke rol toe aan FIU's en heeft in haar aanbevelingen ook regels opgesteld over de bevoegdheden en de mate van onafhankelijkheid waarover FIU's dienen te beschikken. De deelnemende landen hebben zich geëngesteld om deze aanbevelingen op te volgen en periodiek evalueren de landen elkaar om te bezien in hoeverre zij daadwerkelijk eraan voldoen. De FIU-Nederland participeert in de Nederlandse delegatie bij de FATF, daar waar het FIU-aangelegenheden betreft.

BII. 5 Werkzaamheden FIU-Nederland

De FIU-Nederland geeft aan de hand van de volgende werkprocessen invulling en uitvoering aan haar wettelijke taken.

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Ongebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

Ontvangen meldingen

De FIU-Nederland is de aangewezen autoriteit waar de in de Wwft aangewezen instellingen ongebruikelijke (voorgenomen) transacties dienen te melden. In de Wwft zijn 25 verschillende soorten meldende instellingen variërend van banken en notarissen tot kunst- en autohandelaren. In totaal zijn er jaarlijks ruim 1000 melders die meer dan 350.000 ongebruikelijke transacties melden. De FIU-Nederland bevordert het meldgedrag van de meldingsplichtige instellingen door middel van actieve communicatie. Relatiemanagers onderhouden direct contact met de melders en werken samen met brancheverenigingen en toezichthouders om de meldingsplicht te bevorderen en voorlichting te geven. Via een servicepunt worden melders ondersteund bij het doen van meldingen. Niet alleen wordt bevordert dat gemeld wordt, maar ook de kwaliteit van de meldingen wordt zo verbeterd. Het spreekt voor zich dat kwalitatief goede en volledige meldingen het meest waardevol zijn voor de FIU-Nederland.

Analyseren

De FIU-Nederland analyseert alle ontvangen meldingen en het Hoofd van de FIU-Nederland verklaart de transacties verdacht wanneer daarvoor aanleiding bestaat. De FIU-Nederland hanteert verschillende soorten onderzoeken die kunnen leiden tot het verdacht verklaren van een transactie. Grofweg kan een onderscheid worden gemaakt tussen;

- Matches met externe gegevensbestanden;
- LOvJ-verzoeken;
- Verzoeken van buitenlandse FIU's en;
- Strategisch gestuurde eigen onderzoeken.

Matches met externe gegevensbestanden

De FIU-Nederland heeft de beschikking over een aantal gegevensbestanden van netwerkpartners waarmee met een bepaalde frequentie een semi-automatische vergelijking (een zogenaamde 'match') wordt gemaakt. Belangrijke gegevensbestanden zijn het VROS-bestand van de politie, waarmee periodiek wordt gematcht. Gebruikelijke transacties van personen die voorkomen in rechercheonderzoeken kunnen zonder veel nader onderzoek vervolgens verdacht worden verklaard en worden doorgemeld aan de opsporing.

Behalve met het VROS-bestand matcht de FIU-Nederland met regelmaat haar database ook met andere strategisch interessante bronnen.

LOvJ-verzoeken

Wanneer een opsporingsinstantie een onderzoek verricht naar een bepaalde verdachte loont het vaak om een LOvJ-verzoek te doen bij de FIU-Nederland. De FIU-Nederland kan op basis van het verzoek ongebruikelijke transacties in verband met dit onderzoeksobject verdacht verklaren en verstrekken aan de opsporingsdienst. Deze financiële sporen die de verdachte heeft achtergelaten zijn, anders dan in het algemeen bij intelligence het geval is, harde informatie die kan en mag worden gebruikt als bewijs in een strafzaak.

Een LOvJ-verzoek kan op elk moment in een lopend onderzoek worden gedaan en ook gedurende het onderzoek worden herhaald. Een LOvJ-verzoek kan ook tijdens een ontnemingsprocedure waardevolle informatie bieden over de financiële handel en wandel van een onderzoeksobject. Jaarlijks ontvangt en verwerkt de FIU-Nederland tussen de 1.000 en 1.500 LOvJ-verzoeken die onderling zeer in omvang uiteen kunnen lopen.

Verzoeken van buitenlandse FIU's

De FIU-Nederland maakt deel uit van een wereldwijd netwerk van (op dit moment) 164 FIU's die zijn verenigd in de Egmont Groep. Dit vormt de grondslag voor operationele samenwerking waarbij gebruik wordt gemaakt van een beveiligde digitale omgeving, het Egmont Secure Web. Daarnaast heeft de FIU-Nederland MoU's gesloten met enkele FIU's uit andere landen.

Binnen de EU is de samenwerking nog hechter. Dit komt tot uiting in het EU FIU-Platform waarin alles FIU's van de EU verenigd zijn. Op operationeel niveau kan dankzij de technologische mogelijkheden die FIU.NET biedt, eenvoudig en doeltreffend worden samengewerkt en kan op een veilige wijze informatie worden uitgewisseld. Behalve gerichte verzoeken kunnen via FIU-NET met behulp van de Ma3tch-technologie van FIU.NET op anonieme, versleutelde en decentrale wijze de databases van de EU FIU's worden gematcht. Zo kan de FIU-Nederland op zeer efficiënte en veilige wijze nagaan of een bepaald onderzoeksobject mogelijk ook op een andere locatie in Europa financiële sporen heeft achtergelaten. De structuren voor de uitwisseling van FIU-informatie bieden grote voordelen ten opzichte van reguliere politieke en strafvorderlijke rechtshulpkanalen.

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Gebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

De FIU-Nederland ontvangt verzoeken van buitenlandse FIU's en verricht zelf verzoeken aan buitenlandse FIU's. Beide gevallen kunnen leiden tot het verdacht verklaren van transacties. Buitenlandbevragingen zijn vaak onderdeel van eigen onderzoeken en in toenemende mate ook van LOV-verzoeken.

Strategisch gestuurde eigen onderzoeken

Naast de behandeling van LOV-verzoeken en het uitvoeren van matches, initieert en verricht de FIU-Nederland eigen onderzoeken. Bij het doen van eigen onderzoek werkt de FIU-Nederland een dossier met transacties op tot een kwalitatief hoogstaand product waarmee de opsporingspartners niet zelden direct al tot een verdenking kunnen komen en vervolgstappen kunnen zetten. Bij eigen onderzoeken maakt de FIU-Nederland behalve van een eigen database gebruik van informatie uit open bronnen, worden politiestructuren geraadpleegd en kunnen belastinggegevens worden opgevraagd.

De database met ongebruikelijke transacties van de FIU-Nederland zit vol met transacties die kunnen duiden op witwassen of andere vormen van criminaliteit. Het is met de huidige capaciteit van de FIU-Nederland, maar ook die van opsporingsautoriteiten, niet mogelijk en overigens ook niet wenselijk alle transacties aan een even diepgaand onderzoek te onderwerpen. De FIU-Nederland heeft een model van strategische sturing en tactische selectie ontwikkeld waardoor zoveel mogelijk de juiste zaken kunnen worden onderzocht die bovendien aansluiten bij de prioriteiten van de afnemende opsporingspartners.

Verspreiden

Verdacht verklaarde transacties draagt de FIU-Nederland over aan opsporingsinstanties en/of het Openbaar Ministerie. De informatie wordt gebruikt als sturingsinformatie en om inzicht in criminele activiteiten en criminele samenwerking te krijgen, als startinformatie voor een strafrechtelijk onderzoek of als direct onderdeel van het bewijs in een strafzaak. Relatiemanagers van de FIU-Nederland stimuleren actief het gebruik van FIU-informatie en maken de verbinding tussen de informatiepositie van de FIU-Nederland en de prioriteiten van de opsporingsdiensten en het Openbaar Ministerie.

De grootste afnemers van de FIU-informatie zijn de opsporingsdiensten van de Nationale Politie en de FIOD. De FIU-Nederland zet in op zowel brede als gerichte verspreiding van FIU-informatie via een politie brede applicatie waar vrijwel de gehele politie toegang tot heeft. Gerichte verspreiding doet de FIU-Nederland door afspraken te maken met de afnemers van de informatie. Dit is een onderdeel van het hiervoor beschreven model van strategische en tactische sturing dat de FIU-Nederland hanteert.

Behalve aan de opsporingspartners verstrekt de FIU-Nederland informatie – op geaggregeerd niveau – aan de Wwft-toezichthouders ten behoeve van hun toezichtstaken. Ook wordt aan melders teruggekoppeld wanneer een door hen gedane melding verdacht is verklaard. Dit stelt de melder in staat nog gericht transacties te beoordelen op hun (on)gebruikelijkheid.

Soms kan de FIU-Nederland door een goede verhouding met melders enerzijds en met de opsporingsautoriteiten anderzijds er zelfs voor zorgen dat een transactie kan worden onderschept voordat het geld buiten het bereik van de Nederlandse opsporing komt. Dergelijke heterdaadgevallen vereisen een perfecte afstemming en samenwerking met alle partijen.

Trends en fenomenen

De unieke informatiepositie van de FIU-Nederland biedt de mogelijkheid nieuwe trends en fenomenen te detecteren. Met een hoogwaardige rapportage- en analysetool kan de FIU-Nederland gerichte rapportages en analyses maken van de beschikbare data. De FIU-Nederland tracht door middel van kwalitatief onderzoek zogeheten red flags te identificeren waarmee juist die transacties uit de database kunnen worden gefilterd die te linken zijn aan een bepaalde criminaliteitsvorm. Vanwege capaciteitsbeperkingen moet de FIU-Nederland innovatieve wegen bewandelen en continue afwegingen maken om deze kwalitatieve onderzoeken te kunnen uitvoeren. Desondanks worden zichtbare resultaten bereikt waarmee de FIU-Nederland vorm geeft aan haar signaleringsfunctie.

Strategisch sturen

De omvangrijke database van de FIU-Nederland is door intelligencemedewerkers van de FIU-Nederland op eigen initiatief te raadplegen om ongebruikelijke transacties op te waarderen tot directe

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Ongebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

kansen voor de opsporing, inzicht voor de toezichthouders of ten behoeve van voorlichtingsmateriaal voor de meldersgroepen. De aanleidingen voor het starten van een eigen onderzoek zijn uiteenlopend. Gedacht kan worden aan het monitoren van actuele risico's en dreigingen, sectoren die diensten verlenen met een verhoogd witwasrisico of diensten aangeboden door nieuwe meldingsplichtige instellingen. Ook vragen van buitenlandse FIU's en signalen van partners kunnen aanleiding zijn voor het starten van een eigen onderzoek.

De onderzoekscapaciteit van de FIU-Nederland is gelimiteerd waardoor bewuste keuzes moeten worden gemaakt voor het inzetten op zelf geïnitieerde onderzoeken. De FIU-Nederland heeft een strategisch sturingsmodel ontwikkeld waarmee de eigen onderzoeken worden aangestuurd op strategisch, tactisch en operationeel niveau. Twee belangrijke organen binnen dit model zijn het strategisch sturingsoverleg (SSO) en het tactisch selectieoverleg (TSO).

Het SSO bepaalt het strategisch kader van de FIU-Nederland op basis van beleidsprioriteiten bij opsporingspartners, signalen van meldersgroepen en toezichthouders, trends in de gemelde transacties en internationale afspraken op het gebied van criminaliteitsbestrijding. Actualiteiten en incidenten van belang kunnen een bijstelling van dit kader tot gevolg hebben.

Op basis van de door het SSO geselecteerde en geprioriteerde thema's en rekening houdend met de beschikbare capaciteit worden de eigen onderzoeken op tactisch niveau aangestuurd door het tactisch selectieoverleg (TSO). Voorstellen voor concrete onderzoeken kunnen vanuit de organisatie worden ingediend bij het TSO, dat die voorstellen beoordeelt en weegt, zo nodig verzoekt om aanvulling en er capaciteit en een deadline aan verbindt. Operationele sturing vindt vervolgens plaats door een teamleider.

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Ongebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I *Bijlage I* - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II *Bijlage II* - Over de FIU-Nederland

III *Bijlage III* - Lijst met gebruikte afkortingen

Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

AFM	Autoriteit Financiële Markten	KMar	Koninklijke Marechaussee
AI	Artificial Intelligence	KPCN	Korps Politie Caribisch Nederland
AIVD	Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst	Ksa	Kansspelautoriteit
AMLC	Anti Money Laundering Centre van de FIOD	MIVD	Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst
AMLD4	Vierde Anti-Witwasrichtlijn	MSCWG	Membership, Support and Compliance Working Group
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming	LOvJ	Landelijk Officier van Justitie
BES	De openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Caribisch Nederland)	NCTV	Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid
BFT	Bureau Financieel Toezicht	NPO	Non-Profit Organisations
BVO	Bevriezingsoverleg	OECD	Organization for Economic Co-operation and Development
CJIB	Centraal Justitieel Incasso Bureau	OM	Openbaar Ministerie
CT-Infobox	Contra Terrorisme Infobox	OSINT	Open Source Intelligence
DNB	De Nederlandsche Bank	PSD2	Tweede EU payment service directive
ECOFEL	Egmont Centre of FIU Excellence and Leadership	RFI	Request for Information
ESW	Egmont Secure Web	RIEC	Regionaal Informatie en Expertise Centrum
EU	Europese Unie	RST	Recherche Samenwerking Team
EU-FIU	European Union Financial Intelligence Unit	SCTF	Serious Crime Task Force
FATF	Financial Action Task Force	TBML	Trade Based Money Laundering
FCL.net	Financial Criminal Intelligence net	TEFAF	The European Fine Art Fair
FEC	Financieel Expertise Centrum	TF-taskforce	Terrorisme Financiering Task Force
FEC-TF	Financieel Expertise Centrum – Terrorisme Financiering	UBO	Ultimate Beneficial Owner
FFIS	Future of Financial Intelligence Sharing	UNODC	United Nations Office on Drugs and Crime
FIC	Financial Intelligence Center	VN	Verenigde Naties
FinCen	Financial Crimes Enforcement Network	VROS	Verwijzingsindex Recherche Onderzoeken en Subjecten
FIU	Financial Intelligence Unit	WODC	Wetenschappelijk Onderzoek en Documentatiecentrum
FIOD	Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst	WG-Hit	Werkgroep Harmonisatie Integriteit Toezicht
GoAML	Government Anti-Money Laundering, ICT applicatie gebouwd door UNODC	Wwft	Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme
iCOV	Infobox Crimineel en Onverklaarbaar Vermogen	Wwft BES	Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme voor Caribisch Nederland
ICT	Informatie Communicatie Technologie		
ISZW	Inspectie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid		

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Ongebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I *Bijlage I* - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II *Bijlage II* - Over de FIU-Nederland

III *Bijlage III* - Lijst met gebruikte afkortingen

Colofon

Uitgave: FIU-Nederland
Postbus 10638
2501 HP Den Haag

Website www.fiu-nederland.nl

Redactie: FIU-Nederland

Zoetermeer, juni 2020
Copyright © 2020 FIU-Nederland

Behoudens de door de wet gestelde uitzonderingen, alsmede behoudens voorzover in deze uitgave nadrukkelijk anders is aangegeven, mag niets uit deze uitgave worden veelevoudigd en/of openbaar worden gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de FIU-Nederland.

Aan de totstandkoming van deze uitgave is de uiterste zorg besteed. Voor informatie die nochtans onvolledig of onjuist is opgenomen, aanvaarden de auteur(s), redactie en de FIU-Nederland geen aansprakelijkheid. Voor eventuele verbeteringen van de opgenomen gegevens houden zij zich gaarne aanbevolen.

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2019

2 Samenwerking in 2019

3 Ongebruikelijke transacties

4 Analyse van ongebruikelijke transacties

5 Verdacht verklaarde transacties

6 Financiering van terrorisme

7 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2019

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen